

ภูมิปัญญาผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร
กิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน
(ป้อนปอน, เล่าเจีย)
ตามโครงการศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์นคร
ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗

จัดทำโดย

คณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์นคร

ร่วมกับ

งานกิจการสตรีและผู้สูงอายุ ฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการสังคม

กองสวัสดิการสังคม เทศบาลเมืองเขลางค์นคร

คำนิยม

ผมขอชื่นชมคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ที่ได้ตระหนักถึงการส่งเสริม อนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้มิให้สูญหาย โดยเฉพาะการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ที่เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ ในการใช้ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นให้ สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชนอย่างกลมกลืนและสมดุล โดยการจัดทำหนังสือภูมิปัญญาผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นครขึ้น เพื่อเผยแพร่ตามกิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน (ปิ่นปอน, เล่าเจ้าย) ซึ่งเป็น กิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการศูนย์ผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ที่ผมให้ การสนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นครเสมอมา

ผมขอขอบคุณคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัยเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ที่ให้ความสำคัญของการรวบรวมข้อมูล และประวัติภูมิปัญญาผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ซึ่งประกอบด้วย

ร.ต. จิต	ยุชมภู	ประธานคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายจรัส	ศรีจันทร์	รองประธานคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นางอรุณี	สุริยะมณี	รองประธานคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายณรงค์	โพธิ์ลังกา	รองประธานคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายประเสริฐ	ใจसार	เลขานุการคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายรส	สายวงศ์ปัญญา	เหรัญญิกคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
พ.ต.ท. ทวี	ผั่นเต็ม	ประชาสัมพันธ์คณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายสุรติ	ศรีนวลพุฒะ	ผู้ช่วยประชาสัมพันธ์คณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
พ.อ. ดิเรก	มันทะกะ	ปฏิคมคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นางวรรณิภา	จุฑารัตน์	ผู้ช่วยปฏิคมคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายเสนอ	ดวงน่าน	นายทะเบียนคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย
นายทอง	อินันชัย	ผู้ช่วยนายทะเบียนคณะกรรมการกลุ่มผู้สูงวัย

และผมขอขอบคุณ อาจารย์ประดิษฐ์ สรรพช่าง ผู้ซึ่งมีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในงานด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นอย่างดี อีกทั้งท่านยังเป็นผู้สูงอายุบุคคลหนึ่งที่เป็นภูมิปัญญาในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ที่กรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ในการแก้ไขข้อบกพร่องของเนื้อหาและสำนวนภาษา เพื่อให้มีความถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงขอขอบคุณภูมิปัญญาที่เป็นผู้สูงอายุทุกท่าน ที่ได้ให้ความร่วมมือ และเสียสละเวลาในการให้รายละเอียดข้อมูลต่าง ๆ กับเจ้าหน้าที่ในการจัดเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผมหวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะมีส่วนช่วยให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ภูมิปัญญาอันมีคุณค่าของท้องถิ่น และมีส่วนช่วยเป็นกำลังใจให้คนท้องถิ่นได้ลุกขึ้นมารวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ เพื่อให้เป็นมรดกของลูกหลาน และเพื่อให้ลูกหลานได้สืบสานวัฒนธรรม สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สืบไป

(นายไพฑูรย์ โพธิ์ทอง)

นายกเทศมนตรีเมืองเขลางค์นคร

๑ กันยายน ๒๕๕๗

คำนำ

ภูมิปัญญานั้นมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนไทยอย่างมาก เป็นองค์ความรู้ที่มีคุณค่าและความงามที่จรจองชีวิต และวิถีชุมชนให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติและสภาวะแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและสมดุล เป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพ และเป็นรากฐานการพัฒนาที่เริ่มจากการพัฒนาเพื่อพึ่งพาตนเอง การพัฒนาเพื่อการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และการพัฒนาที่เกิดจากการผสมผสานองค์ความรู้สากลบนฐานภูมิปัญญาเดิมเพื่อเกิดเป็นภูมิปัญญาใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย

ปัจจุบันภูมิปัญญาบางอย่างเริ่มหายไปจากสังคมไทยที่กำลังพัฒนาและรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศ บางอย่างก็ถูกต่างชาตินำไป ถ้าหากไม่มีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลไว้อาจทำให้ภูมิปัญญาเหล่านี้สูญหายไปจากสังคมไทยได้ เทศบาลเมืองเขลางค์นครได้ตระหนักถึงคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และเห็นความสำคัญของการรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญา เพื่อมิให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นได้สูญหายไป จึงได้ดำเนินกิจกรรมสืบสานศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน (ปันปอน, เล่าเจ๊ย) ซึ่งเป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการศูนย์ผู้สูงวัย เทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๕๗ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลและประวัติภูมิปัญญาซึ่งเป็นผู้สูงอายุในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นครไว้ให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ และเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถนำไปปรับใช้ พัฒนา ประยุกต์ สร้างสรรค์ ผสมผสานกับองค์ความรู้สากลบนฐานภูมิปัญญาเดิม ให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมของชุมชน เพื่อให้เกิดเป็นภูมิปัญญาใหม่ที่เหมาะสมกับยุคสมัย ซึ่งจะเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมไทยให้ยั่งยืนสืบไป

งานกิจการสตรีและผู้สูงอายุ
ฝ่ายส่งเสริมสวัสดิการสังคม
กองสวัสดิการสังคม
เทศบาลเมืองเขลางค์นคร
๑ กันยายน ๒๕๕๗

สารบัญ

	หน้า
คำนิยม	ก
คำนำ	ข
ภูมิปัญญา	
ประโยชน์ของภูมิปัญญาชาวบ้าน	
ปิ่นปอน	
เล่าเจ้าย	
ประวัติภูมิปัญญาและคำปิ่นปอน	
- ตำบลปงแสนทอง	
- ตำบลชมพู	
- ตำบลพระบาท	
- ตำบลกล้วยแพะ	
ตัวอย่างคำปิ่นปอน	
ตัวอย่างเล่าเจ้าย	
บรรณานุกรม	

ภูมิปัญญา

ภูมิปัญญาไทยหรืออาจเรียกว่า ภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ ความชำนาญอันเกิดจากประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อนำมาสร้างกิจกรรม เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ หรือการดำรงชีวิตในสังคมปกติสุข เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ตนอาศัยและมีการถ่ายทอดสืบต่อกันมาจากบรรพบุรุษ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ภูมิปัญญายังมีความหมายรวมถึงความคิด ความเชื่อต่อสิ่งต่าง ๆ

การเกิดของภูมิปัญญามีกระบวนการเกิดจากการเรียนรู้และสืบทอด ถ่ายองค์ความรู้ที่มีอยู่เดิมในชุมชนแล้วพัฒนา เลือกรสร ปรับปรุงองค์ความรู้เหล่านั้น จนเกิดทักษะและความชำนาญที่สามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตได้อย่างเหมาะสมกับยุคสมัยแล้วเกิดภูมิปัญญา (องค์ความรู้ใหม่) ที่เหมาะสมและสืบทอดพัฒนาต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด

ภูมิปัญญาชาวบ้านมีความสำคัญต่อวิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้าน เป็นรากฐานของการพัฒนา สังคมหรือชุมชน และเป็นรากฐานของวัฒนธรรม โดยสะท้อนออกมาในรูปของขนบธรรมเนียมประเพณี ศาสนา พิธีกรรม ภาษา ความเชื่อ วรรณกรรม ดนตรี การละเล่นพื้นบ้าน และภูมิปัญญานั้นยังมีความสำคัญต่อประเทศชาติด้วย เพราะว่าสังคมหรือชุมชนหากไม่มีภูมิปัญญา ก็ไม่สามารถที่จะอยู่รอดในสังคมได้ด้วยตนเอง ดังนั้น การพัฒนาจำเป็นต้องคำนึงถึงภูมิปัญญาแห่งชาติและภูมิปัญญาชาวบ้าน ภูมิปัญญามี ๒ ลักษณะคือ

๑. เป็นรูปธรรม ได้แก่ วัตถุการกระทำทั้งหลาย เช่น การเกษตร หัตถกรรม ศิลปกรรม ดนตรี การทำมาหากิน

๒. เป็นนามธรรม ได้แก่ ความรู้ ความเชื่อ ประเพณี วัฒนธรรม ปรัชญาหรือแนวทางในการดำเนินชีวิต

ประโยชน์ของภูมิปัญญาชาวบ้าน

๑. ช่วยให้คนในท้องถิ่นนั้นดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสงบสุขกลมกลืนกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ความเชื่อ และข้อห้ามต่าง ๆ สามารถใช้เพื่อป้องกัน ทำลายสิ่งแวดล้อม และช่วยให้เกิดการอนุรักษ์ธรรมชาติได้

๒. สามารถนำมาใช้เพื่อควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคมเดียวกัน บารมีของบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว และเป็นที่เคารพนับถือกันมา สามารถนำสวรรค์ กรรม และวาสนา ส่งผลต่อพฤติกรรมของชาวบ้าน ความซาบซึ้งในนิทานพื้นบ้าน นิทานชาดก ส่งผลให้คนอ่านอ่อนน้อมง่าย รักสงบ มีความพากเพียรต่อสู้กับความทุกข์ยากและลดการกดขี่ได้สูง

๓. ให้ประโยชน์ด้านการรักษาสุขภาพอนามัย และการรักษาพยาบาลเป็นกระบวนการรักษาที่ช่วยเยียวยา และยกระดับจิตใจของผู้ป่วยให้มีพลังใจต่อสู้กับโรคร้ายไข้เจ็บ

๔. ช่วยส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของสังคมนั้น จารีตประเพณี ขนบธรรมเนียมตลอดจนวิถีการดำเนินชีวิตของชาวบ้าน เป็นเรื่องที่ปฏิบัติสืบทอดกันมาแต่บรรพบุรุษ การปรับเปลี่ยน การประยุกต์ และการสืบทอด ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยภูมิปัญญาของคนในสังคม เพื่อให้เกิดความสอดคล้องเหมาะสมกับสภาพการณ์ และเงื่อนไขที่เปลี่ยนไป ดังนั้นจึงเป็นสิ่งที่น่าภาคภูมิใจ เพราะเป็นคุณลักษณะเฉพาะท้องถิ่น

๕. มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในปัจจุบันซึ่งเป็นภูมิปัญญาที่ประยุกต์แล้วนำมาใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น เรื่องของการเกษตรกรรมธรรมชาติ การแก้ปัญหาเรื่องการใช้น้ำเพื่อเกษตร การป้องกันกำจัดแมลงโดยไม่ใช้สารเคมี

๖. ช่วยให้เข้าใจชุมชนและสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการกำหนดท่าทีและเนื้อหาการทำงานกับชุมชน ให้การทำงานด้านการพัฒนาการจัดการศึกษามีความเหมาะสม กับชีวิตความต้องการและสภาพท้องถิ่น ซึ่งถ้าเป็นเช่นนั้นประโยชน์ก็จะเกิดกับกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

ปันปน

คำว่า "ปันปน" เป็นภาษาเหนือ หมายถึง ให้พร หรืออวยพร โดยแท้จริงแล้วคำว่า "พร" นั้น แปลว่า "คำพูดที่แสดงความปรารถนา" ซึ่งเกิดจากผู้รับพร ต้องการความดี ความเป็นมงคล เมื่อมีการอวยพร หรือรับพร ทุกคนจะรู้สึกได้ทันทีว่า นั่นเป็นสิ่งดี เป็นสิ่งดีงามที่เกิดขึ้นในตอนนั้นเพราะอะไร เพราะมีคุณธรรม อย่างหนึ่งเกิดขึ้นเสมอ ในการให้พรนั้นคือ "เมตตาธรรม" เป็นความเมตตาของผู้ให้พร ที่ประสงค์จะให้ผู้รับมีความสุข มีความเจริญ ได้รับสิ่งที่ผู้รับเองก็รู้สึกได้ในทันที ดังนั้น การให้พร และรับพร จึงเป็นสิ่งที่ดีเสมอ ในสังคมเราการขอพรก็เป็นเรื่องแปลก ความจริงเราทุกคนก็ทราบกันว่า "ผลย่อมมาจากเหตุ" เช่น ทำดี ก็ย่อมได้ดี แต่ในสมัยนี้เมื่อเราขอพร เราก็มักจะขอผลที่ดังมาเลย คือ ขอผลดี โดยไม่หวังว่าจะทำเหตุที่ดี แต่อย่างใด แต่สมัยโบราณคนจำนวนมากขอพรที่จะได้ทำเหตุที่ดี คือ ขอเพื่อจะได้มีโอกาสทำความดี

อย่างไรก็ตาม การให้พรหรือรับพร เป็นเรื่องของความดีงามทั้งสิ้น แต่ไปเมื่อเราจะให้พรใคร ให้ตั้งความเมตตาไว้ในใจแล้วให้พร เมื่อจะรับพรให้คิดว่า เราจะทำสิ่งที่ดีงาม เพื่อที่พรที่เรารับนั้นจะได้ ศักดิ์สิทธิ์ เป็นมงคลมากขึ้น พระพุทธองค์ทรงสอนว่า เมื่อเรามีความสุจริตพร้อมทั้ง กาย วาจา ใจ เมื่อนั้นคือ "มงคลดี เวลาดี" จะทำอะไรก็ดี จะรับพรก็ย่อมต้องดีด้วยเช่นกัน โดยในทางโลกสมมุติกันว่าผู้ใหญ่ คือ ผู้ที่ผ่าน วัยมาก เนื่องจากอยู่ในโลกนี้มานานจึงสมควรที่จะมีหลักธรรมประจำใจไว้สำหรับปราบความโลภ ความโกรธ ความหลงที่อยู่ในตัว เพราะได้ฝึกการปราบความโลภ ความโกรธ ความหลงมาตลอดชีวิตแล้ว ผู้ใหญ่ จึงสมควรที่จะมีความประเสริฐอยู่ในตัวมากกว่าผู้น้อย ด้วยเหตุนี้ทำให้เกิดเป็นประเพณีอย่างหนึ่งขึ้นมา ในหมู่ชาวพุทธ โดยเฉพาะชาวพุทธในประเทศไทยของเราเมื่อถึงวันสำคัญต่าง ๆ หรือว่ากาลเทศะใดที่เหมาะสม ผู้น้อยควรจะไปกราบขอพรจากผู้ใหญ่ เพื่อจะได้เอามาสร้างความประเสริฐให้เกิดขึ้นกับตัวเองบ้าง เพราะกว่าที่ พวกเขาจะมีความประเสริฐเกิดขึ้นในตัวต้องใช้เวลานานมาก และท่านจะอยู่กับเราไปอีกนานเท่าไรไม่รู้ ถ้าท่านละโลกไปแล้ว เราจะไปขอความรู้และความดีเหล่านั้นจากที่ใด ดังนั้น เมื่อถึงวันขึ้นปีใหม่ หรือวันมงคล ต่าง ๆ ผู้น้อยจึงพากันไปกราบผู้ใหญ่ เพื่อขอพรหรือว่าขอความประเสริฐ ซึ่งก็คือขอวิเศษความโลภ ความโกรธ ความหลง นั่นเอง

โดยธรรมเนียมในการขอพรจากผู้ใหญ่นั้น ก่อนอื่นต้องขอขมาท่านเสียก่อน เพราะว่าเวลา เกิดความโลภ ความโกรธ ความหลงขึ้นมา บางครั้งเราก็คิดไม่ค่อยดีกับท่านเหมือนกัน จึงถือโอกาสนี้ขอขมาลาโทษที่เคยทำผิดคิดล่วงเกินท่าน ทั้งต่อหน้าก็ดี ทั้งลับหลังก็ดี ขอท่านจงให้อภัย อย่าได้จองเวร จงกรรม อย่าให้เป็นบาปติดตัวเราไปเลย เมื่อขอขมาลาโทษเสร็จ ก็ขอแนวทางในการทำงานที่ถูกต้อง หรือขอแนวทาง ในการที่จะละความโลภ ความโกรธ และความหลงจากท่าน เพราะว่าท่านคงเคยพบอุปสรรค ทำนองเดียวกับ เรามาแล้วมากมาย เพราะฉะนั้น ความจริง "การขอพร" ก็คือ "การขอหลักในการแก้ไขตัวเรา"

หลักการให้พรที่ถูกต้องเมื่อผู้น้อยเข้ามากราบขอพร ผู้ใหญ่ท่านก็จะมีวิธีให้พรดังนี้

๑. อธิษฐานในการทำความดี
๒. อธิษฐานให้บุญคุ้มครอง
๓. สอนวิธีทำความดี
๔. ใช้อาจาที่ไพเราะ
๕. ให้พรที่เหมาะสมกับกาลเทศะ

ผู้ใหญ่บางท่าน เมื่อรู้ว่าผู้น้อยจะไปกราบขอพร ท่านก็จะเตรียมถ้อยคำที่ไพเราะ สละสลวย โดยสรุปสั้น ๆ แต่ว่าประทับใจผู้ฟัง หรือบางทีท่านก็เตรียมถ้อยคำที่เป็นโคลงกลอน เพื่อผู้ฟังจะได้จำได้ง่าย เตรียมไว้เป็นพรสำหรับให้กับเราเสร็จเรียบร้อยแล้ว

สำหรับทางภาคเหนือ นั้น โดยปกติแล้วนิยมให้พรหรือบ้นปอนในช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ หรือปีใหม่เมือง เนื่องจากเป็นช่วงที่บรรดาลูกหลานพากันกลับไปยังภูมิลำเนาบ้านเกิดของตนเพื่อเยี่ยมญาติผู้ใหญ่ และรดน้ำคำหัวญาติผู้ใหญ่ที่นับถือ ซึ่งญาติผู้ใหญ่ดังกล่าวจะบ้นปอนให้แก่ลูกหลานเพื่อเป็นสิริมงคลในการดำเนินชีวิตต่อไป

เล่าเจ๊ย

คำว่า “เจ๊ย” มีอยู่คู่กับวิถีชีวิตของชาวล้านนามานาน ที่พบในเอกสารของพญามังรายผู้เป็นปฐมกษัตริย์ของเมืองเชียงใหม่ ตอนที่พระองค์จำกระทำพิธีการสมโภชเมืองนั้น เอกสารฉบับหนึ่งพอสรุปความว่า “พญามังรายได้ให้เสนาอำมาตย์นำเอาเจ๊ยลัวะมาอ่านเพื่อสำจักได้กระทำพิธีการเข้าเมือง ว่าจักเอาฤกษ์ยามเข้าเมืองทางหน (ทิศ) ไตติจา” (พญามังรายได้ให้เสนาอำมาตย์นำเอาเรื่องราวเล่าขานของชาวลัวะมาศึกษาดูว่าจะทำพิธีการเข้าเมืองในทิศทางใดที่จะเกิดเป็นมงคล) ในวิถีชีวิตของชาวล้านนาหากพูดคำว่า “เจ๊ย” ผู้คนก็ทราบทันทีที่ต้องเป็นเรื่องเล่าขานกันสืบมา แต่มักจะเป็นเรื่องสั้น ๆ คล้ายกันนิทานสั้นหรือเรื่องราวในชีวิตที่เกี่ยวข้องกับเรื่องตลกโปกฮา เรื่องที่เป็นเกร็ดของชาวบ้าน บางข้อก็ให้ข้อคิดเป็นประโยชน์ต่อผู้คน บางเรื่องก็เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ หรือบางเรื่องก็เกิดขึ้นในชีวิตจริง และเป็นเรื่องเล่าขานกันสืบ ๆ มา บางครั้งก็เป็นเรื่องเล่ากันสืบ ๆ กันปากต่อปาก หรือบางครั้งหากทำอะไรผิดปกติเพื่อน ๆ ก็จะเตือนว่า “ระวังนะเดี๋ยวเขาจะนำมาเป็นเจ๊ย” หากได้รับคำเตือนอย่างนี้คนที่ถูกเตือนก็หยุดกระทำ

ประโยชน์ของเจ๊ย ทำให้ผู้คนได้เล่าขานกันให้สนุก ผ่อนคลายอารมณ์เครียด เกิดความสนุกสนาน ผ่องแผ้วด้วยความเชื่อ ส่วนข้อเสีย คือ บางครั้งผู้คนที่เกลียดชังกันอาจนำเรื่องราวไปแผ่ขยายความ แต่งเนื้อหาใส่ร้ายคนที่ตนเองไม่ชอบให้เกิดความเสียหาย อย่างไรก็ตาม “เจ๊ย” ได้จรรโลงชีวิตชาวล้านนาให้มีความสุขมาช้านาน

เจ๊ย แบ่งหัวข้อใหญ่ ๆ ออกเป็น ๒ ประเภท ได้แก่

๑. เจ๊ยธรรมะ หรือเจ๊ยเกี่ยวกับคุณธรรม คือ เรื่องราวสั้น ๆ เกี่ยวกับคำสอนให้คติเตือนใจ
๒. เจ๊ยชาวบ้าน เป็นเรื่องราวของชาวบ้านทั่วไปที่เป็นเรื่องตลกโปกฮา หรือเรื่องทะเล่ทะเล่เล่นเกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน

ประวัติภูมิปัญญาผู้สูงอายุ
ในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร
และคำปิ่นปอน

ตำบลงแสงทอง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายประดิษฐ์ นามสกุล สรรพช่าง เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

เกิดวันที่ ๑๔ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๑ อายุ ๖๖ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ปริญญาโท

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๙ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านกลาง อำเภอสอง จังหวัดแพร่

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๒๘ หมู่ที่ ๒ ชุมชนบ้านหมอสม ตำบลปงแสนทอง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ อาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
และดำรงตำแหน่งรองประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดลำปาง

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายสิงห์ สรรพช่าง (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางประทุม สรรพช่าง อายุ ๘๗ ปี

เป็นบุตรคนที่ ๑ คนในจำนวนพี่น้อง ๕ คน ดังนี้

๑. นายประดิษฐ์ สรรพช่าง
๒. นางสาวปรีดา สรรพช่าง (เสียชีวิต)
๓. นางสุมาลี สรรพช่าง (เสียชีวิต)
๔. นางสุจินดา จันทร์แจ็ก
๕. นางวิลาวรรณ ถือสมบัติ อาชีพ ค้าขาย

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางชนิดา สรรพช่าง นามสกุล (เดิม) สมบุตร

มีบุตรชาย ๑ คน มีบุตรหญิง ๑ คน รวมทั้งหมด ๒ คน ได้แก่

๑. นายเอกศาสตร์ สรรพช่าง อาชีพ บรรณาธิการ (นักเขียนคอลัมน์นิสต์)
๒. นางอิมใจ อินทะชัย อาชีพ รับราชการ (ทันตแพทย์)

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน, เล่าเจ๊ย
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนบิดาของตนบวชเป็นเณร และได้ลาสิกขาบทยออกมาในสมัยก่อนเรียกว่า “น้อย” บิดาของตนชอบอ่านหรือเล่าคำวให้ฟังแทนนิทานก่อนนอน จึงทำให้ชอบในสิ่งนี้ตั้งแต่เด็กพอโตขึ้นได้ศึกษาเรียนรู้เพิ่มเติมจากอาจารย์ที่สอนวิชาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และได้ฟังตามงานต่าง ๆ เช่น งานบวช หรือการแสดงพื้นบ้าน
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ๓.๑ ทำวิจัยเกี่ยวกับเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และชาวบ้าน โดยการให้นักเรียน นักศึกษา หาข้อมูลในพื้นที่ของตนเอง จัดประชุมสัมมนา บรรยายความรู้ให้กับคนในท้องถิ่น หรือต่างท้องถิ่น
 - ๓.๒ จัดรายการโทรทัศน์ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๐ - ๒๕๔๒ และจัดรายการวิทยุ ตั้งแต่ปี ๒๕๒๙ - ๒๕๕๗ เพื่อให้ความรู้แก่บุคคลที่สนใจ รวมไปถึงเป็นอาจารย์แลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมที่ประเทศจีน และเป็นอาจารย์พิเศษที่มหาวิทยาลัยรามคำแหง
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ นักเรียน - นักศึกษา, บุคคลทั่วไป, ผู้สูงวัย
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ จ้อย, ซอ, เจ๊ย, คำวก้อม, ภาพยกลอน, ทำโครงการพัฒนาชนบทต่าง ๆ, ประธานสหกรณ์เครดิตยูเนียนหมอสวมวังแคว้ง จำกัด, คณะกรรมการระดับชาติ สหกรณ์ ๘ ปี, นำวิถีชาวบ้านมาแบ่งปัน, ครูชาวเขา ฯลฯ
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ๖.๑ ได้รับรางวัลด้านสหกรณ์ ประจำปี ๒๕๕๔ รางวัลเพชรสยาม
 - ๖.๒ ได้รับรางวัลปราชญ์ด้านสหกรณ์จังหวัดลำปาง สร้างคุณความดีให้กับสหกรณ์
 - ๖.๓ ได้รับการคัดเลือกเป็นสหกรณ์ระดับภาค และระดับชาติ ประจำปี ๒๕๕๗
 - ๖.๔ ได้รับรางวัลด้านครูภาษาไทยดีเด่น ผู้ใช้ภาษาถิ่นดีเด่น
 - ๖.๕ ได้รับรางวัลวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมพื้นบ้าน ด้านศิลปวัฒนธรรมและพัฒนาสังคม
 - ๖.๖ ได้รับรางวัลนักพัฒนาชุมชนดีเด่น, ผู้เข้าร่วมงานแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ประเทศเกาหลี, ประเทศจีน, ประเทศรัสเซีย, ประเทศแคนาดา ฯลฯ

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้าใจว่าปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้วิถีชีวิตที่เป็นธรรมชาติปรับเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ เราต้องใช้สื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการสืบสานภูมิปัญญา เช่น ทำตัวเป็นตัวอย่างช่วยสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับคนในชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ ยึดมั่นสู่การปฏิบัติ

คำปิ่นปอน
ของนายประดิษฐ์ สรรพช่าง
ชุมชนบ้านหมอสม หมู่ ๒ ตำบลปงแสนทอง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ เอวัง โหนตุ ดีและ อัสชะในวันนี้ก็เป็นวันดี ศรีศุภมิ่งคละอันประเสริฐ ลำเลียงยิ่งกว่าวัน
และยามตงหลาย บัดนี้ปีเก่าล่วงพ้นไปแล้ว ปีใหม่แก้วกล่งมาถึง บรรดาลูกหลานตงหลาย กบได้ละ
เหี้ยยังฮิต บั้ได้ริตเสียยังป่าเวณิ กได้เอน้ำอบ น้ำหอม ข้าวตอก ดอกไม้ ชะปะวัดถุณา ๆ ตงหลายมาขอสุมา
การวะตนตัวผู้ข้า ผู้เป็นป้อ เป็นแม่เป็น ป้ออ้อย แม่อ้อย ครุบาอาจารย์ ว่าสันนี้แต่ดีหลี แม้ว่าท่านตงหลาย
ในปีที่ผ่านมาท่านได้ขึ้นตีต้าย่ำต้งสูง จะด้วยสันจีจะกดี บสันจีจะกดี ข้ากจะขอโหสิกรรม ฮื้อวันนี้ ยามนี้
นับแต่นี้ต่อไปหน้า แม้ว่าท่านตงหลายจะไปก้าขาย ลายล่องทองเที่ยวบ้านเมือง ไปตะวันตก ตะวันออก ทางใต้
ทางเหนือ ไต ๆ กดี ก่อขอฮื้อปาปะมัก สิ่งต้งฮักจำเริญใจ ต่อนี้ไปหน้าก็ตงใดก่ขอฮื้อได้ต้งใจมุ่งมั่นปรารณา
แม้ว่าจักฮักขอฮื้อได้มา แม้ว่าจักหาก่ขอฮื้อได้ เจ็บปวดไข้จะไปไกลไปกาย มีลูกแม่ญิงก่ฮื้อบฮ้าย ลูกป้อจาย
ก่จะไปด้าน มีหลานก่ฮื้อถ้อยฟังก่า ต่อนี้ไปหน้าฮิเงินก่ขอฮื้อได้ก่า นำมาซึ่งความสุขความเจริญ
แม้ว่าท่านตงหลายจะก้าขาย ก่ฮื้อได้ก่าไรได้ลาก แม้ว่าจะรับราชการ ก่ขอฮื้อมีความสุขความเจริญก้าวหน้า
แม้ว่าท่านจะทำพานิชยกรรม ทำเกษตรกรรม ทำอะหยังอันใดกดี ตีชอบประกอบไปด้วยกุศลกรรม
ขอฮื้อนำมาซึ่งความสุขความเจริญแก่ทุกท่าน ว่าสันนี้แต่ดีหลี ขออ้างเอาคำภาษาบาลีตีพระพุทเจ้าฮื้อไว้ว่า
สัพพิตโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราโย สุชี ทัมายุโก ะวะระ อะภิวาตะนะสีลิสสะ
นิจจัง วุฑฒาปะจายโน จัตตารอ ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง ปรามังสุขัง มีสตังค์ มีเงิน มีทอง
กินข้าวลำน้าลง ญู้ญู้คนแต่เตอะ

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายแก้ว นามสกุล มาระเงิน เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
 เกิดวันที่ ๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ อายุ ๙๒ ปี
 วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๔๑ หมู่ที่ ๔ ชุมชนบ้านปากกล้วย ตำบลปงแสนทอง
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายกอง มาระเงิน

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางหนิ้ว มาระเงิน

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน ดังนี้

๑. นายแก้ว มาระเงิน
๒. นายสม มาระเงิน
๓. นางแสงคำ มาระเงิน (เสียชีวิต)
๔. นายเมย มาระเงิน

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางศรีมา มาระเงิน นามสกุล (เดิม) บุญชูคำ

มีบุตรชาย ๕ คน มีบุตรหญิง ๔ คน รวมทั้งหมด ๙ คน ได้แก่

๑. นายณรงค์ มาระเงิน (เสียชีวิต)
๒. นางบุญมี มาระเงิน
๓. นายดวงศรี มาระเงิน
๔. นายพิษณุ มาระเงิน (เสียชีวิต)
๕. นางบุญแผ่ มาระเงิน
๖. นางบุญหน้า มาระเงิน
๗. นางบุญห้วง มาระเงิน
๘. นายวินัย มาระเงิน (เสียชีวิต)
๙. นายอนุชา มาระเงิน

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน, เล่าเจ๊ย
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้มาจากในสมัยก่อนเป็นคนชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องนี้มาก มีความชอบส่วนตัว ฟังจากงานต่าง ๆ เช่น งานบวช งานศพ หรืองานวัด โดยการหาประสบการณ์ด้วยตนเอง
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจและลูกหลานงานรดน้ำดำหัว ประเพณีปีใหม่เมืองของทางภาคเหนือ และงานประเพณีต่าง ๆ ของชุมชน และชุมชนบ้านแม่ก๊ย หมู่ ๔ ตำบลปงแสนทอง อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและบุคคลทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ ได้แก่ คำวักอ้อม, กลอน, บาลี
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ๖.๑ รางวัลชมเชย การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๔

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ให้ลูกหลานได้รู้จักมากขึ้น เพราะเด็กสมัยใหม่ไม่ค่อยให้ความสนใจ

คำปั่นปอน
ของนายแก้ว มาระเงิน
ชุมชนบ้านปากกล้วย หมู่ ๔ ตำบลปงแสนทอง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

สละลี สวัสดิ์ นักขันตะถูกษ์ล้วนได้มหาอุตถูกถ้วนมะเสฏฐ์ตัวดี เป็นดิถีดีปัจจะตังห้าแปวันจัยโจคฟ้า
ฮื้อแก่ลูกหลานตังหลาย สังขารปีเก่าก่ข้ามล้งปั่นไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวัน ก่มาจุจอตลอดถึงเต็งยังสุเจ้า
ตังหลาย สุเจ้าตังหลายก่บ่ละเสียยังฮึด ปรีตเสียยังป่าเวณี คือว่า ยะถา วาริระหา ฮื้อเจ้ามันทำนาได้บุกเบิก
ฮื้อเจ้ามันขึ้นเต็กและปั่นคัน เจ้าจะไปอยู่ตายนเหมือนพระเจ้า จะไปกินฝิ่น เหล้า และเฮโรอิน ทรัพย์อยู่ในดิน
สินอยู่ในน้ำ กินอยู่ล่าขออฮื้อเจริญดี สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราโย
สุชี ติฆายโก ะวะ ะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตาโร ัมมา วัฑฒันติ आयु วัฒน โณ สุขัง
พะลัง ะวันตุ สัพพะมังคะลัง ละขันตุ สัพพะเตวะตา สัพพะ พุทธาณูเวณะ สัพพะ ธรรมมาณูพาเวณะ
สัพพะสังคาณูพาเวณะ ศรัทธาโสทธิ ะวันตุเต อยู่สุขสบายจุ่มเนื้อเย็นใจ ดูต่างกีนต่างใจ บ่อดอยากก้านอันใด
ฮื่อขออฮื้อมาหาก่ขออฮื้อได้ ไปตางเหนือก่ฮื้อได้ ไปตางใต้ก่ขออฮื้อร่าฮื้อรวย ไปซื้อหวยก่ขออฮื้อจับได้รางวัล
ที่หนึ่งเนื้อ

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายจรัส นามสกุล ศรีจันทร์ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
เกิดวันที่ ๕ เดือน มกราคม พ.ศ. ๒๔๘๖ อายุ ๗๑ ปี
วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๗/๑ หมู่ที่ ๕ ชุมชนบ้านไธนาน้อย ตำบลปงแสนทอง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายปิ่น ศรีจันทร์ (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางสาว ศรีคำลือ (เสียชีวิต)

เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๒ คน ดังนี้

๑. นายแก้ว ศรีจันทร์ (เสียชีวิต)

๒. นายจรัส ศรีจันทร์

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางผกาพรรณ ศรีจันทร์ นามสกุล (เดิม) มูลเชื้อ

มีบุตรหญิง ๔ คน รวมทั้งหมด ๔ คน ได้แก่

๑. นางสาวศรัณย์พร ศรีจันทร์ อาชีพ รับราชการครู

๒. นางสาวรัชนิวรรณ ศรีจันทร์ อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

๓. นางสาวเพ็ญประภาพร ศรีจันทร์ อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

๔. นางสาวธวัลรัตน์ ศรีจันทร์ อาชีพ แพทย์หญิง

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน, เล่าเจ๊ย
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น รับฟังจากผู้สูงอายุ ในหมู่บ้าน ครูบาอาจารย์ รวมไปถึงฟังคำสอนของพระสงฆ์ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องธรรมะ ภาษาบาลี หรือในเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานบวช งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สอนผู้คนที่อยู่ในท้องถิ่นตามโครงการใช้สื่อในการสอน เช่น หนังสือ การเล่าเรื่อง โดยมีการเตรียมตัวไว้ล่วงหน้าก่อนจะให้คำสอนแก่นักเรียน นักศึกษา และคนในท้องถิ่น ไปให้ความรู้ในงานต่าง ๆ เช่น งานบวช งานพื้นเมือง งานศพ งานขึ้นบ้านใหม่ งานแต่งงาน เป็นต้น โดยมีหนังสือภาษาล้านนาเป็นสื่อในการสอน รวมไปถึงการบอกเล่า
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ นักเรียน - นักศึกษา, ผู้สูงอายุ, บุคคลทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ ภาษาบาลี, คำวก้อม, ความถนัดในการทำวัสดุเครื่องใช้ภายในครัวเรือน เช่น ไม้กวาดทางมะพร้าว, สานตะกร้าผลไม้
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่

๖.๑ รางวัลชนะเลิศ การประกวดเล่าคำว งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๔

๖.๒ รางวัลรองชนะเลิศลำดับที่ ๑ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖

๖.๓ รางวัลรองชนะเลิศลำดับที่ ๑ ในงาน “ฮ่วมสืบสานป่าเวณีย์ปีใหม่เมือง เทศบาลเมืองเขลางค์นคร” ประจำปี ๒๕๕๗

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ควรอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาชาวบ้านไว้ตลอดไป เช่น ควรมีคนศึกษาและสืบทอดภูมิปัญญา การสอนและให้ความรู้แก่ผู้ที่สนใจ ผู้ที่มีพรสวรรค์ในด้านนี้ รวมถึงการจัดอบรมเพื่อฟื้นฟู เช่น การจัดกิจกรรมช่วงเทศกาลปีใหม่เมืองของเทศบาลเมืองเขลางค์นครที่จัดขึ้นในทุก ๆ ปี เพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสูญหายไป

**คำปั้นปอนปีใหม่เมือง
ของนายจรัส ศรีจันทร์
ชุมชนบ้านไธนาน้อย หมู่ ๕ ตำบลปงแสนทอง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง**

เอว้ โหน ตุ เอว้ โหน ตุ ดีและ อ้อชะในวันนี้ก็เป็นวันดี สะหลีสุภาวะไชยะมังคละอันประเสริฐ
เป็นวันล้ำเลิศยิ่งกว่าวันและยามต้งหลาย บัดนี้จ้งขารปีเก่าตักกันโตกได้ข้ามล่วงป่นไปแล้ว จ้งขารปีใหม่แก้ว
วันพญาวันก่मारอดมาถึง เติงตันยังตัวเฮาและท่านต้งหลาย บัดนี้ท่านต้งหลายอันเป็นลูกเป็นหลาน
ก่ปละเสียยังฮิต ปรีตเสียยังป่าเวณี อันเป็นกองดีแห่งพระอริยะสยบุรีสะเจ้าต้งหลายอันเกิดแล้ว ได้กระทำ
มาแล้วในพิฆากาละเมื่อก่อน ท่านต้งหลายก่บ้อฮื้อผ่อนสูญหาย บัดนี้สุเจ้าต้งหลายก็ได้มีมรุบุผา ราชา ดวงดอก
ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน และน้ำสุคัณโทตะกะต้งหลายมวลงหมู่หนึ่ง ก่เพื่อว่าจักมาขอสมมาคารวะ ยังตนตัว
แห่งผู้ข้าอันเป็นป้อ เป็นแม่ เป็นปู่ เป็นลุง ว่าฉนั้นนั่นแต่ดีหลี บัดนี้ผู้ข้าก่มีธรรมเมตตา อว้ายหน้าปฏิกะหะ
กรับเอาแล้วยังน้ำสุคัณโทตะกะต้งหลายมวลงหมู่หนึ่ง บัดนี้ผู้ข้าก่จะลาลดปลดเสียยังโทษะโทษ โผดฮื้อเป็น
อโหสิกรรม บ้อฮื้อเป็นนิรณัธธรรมกรรมอันแก่นกล้า บ่ห้ามเสียยังหนตางไปสู่เมืองฟ้าและเนระพาน นั้นจ้งจักมี
เตียงแต่ดีหลี นับตั้งแต่นี้ไปกายหน้า ขอฮื้อเจ้าต้งหลายจ้งอยู่เย้าเขาดี อยู่ดีกินดี อยู่ดีมีสุข มีอายุมันขวัญยืน
อายุมันยืนยาวร้อยชาวขวบเข้าพระพรรษา สัพพะอันตรายาเศร้าโคก สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะจัญไร
เสนียดอย่าได้มาเบียดเบียนซึ่งกายา ปัญจะมารา มารห้าประการตัวยุ่งหยาบ ขอฮื้อเจ้าต้งหลายได้ปราบแป
ขจัดสูญนั้นจ้งจักมีเตียงแต่ดีหลี และขอฮื้อเจ้าต้งหลายได้ปราศจากเสียซึ่งเคราะห์ปี เคราะห์เดือน เคราะห์วัน
เคราะห์ยาม เคราะห์เมื่อหลับเมื่อตื่น เคราะห์เมื่ออย่างเมื่อเดียว อย่าได้มาเหลียวมาใกล้ เคราะห์เจ็บเคราะห์ไหม้
เคราะห์ไข้เคราะห์หนาว เคราะห์เมื่อคินบ่หัน เคราะห์เมื่อวันบ่ฮู้ เคราะห์เมื่อฮู้เมื่อจำ เคราะห์ปีเคราะห์น้อง
เคราะห์เพื่อน้องวงษา เคราะห์ยังนาไร่ข้าว เคราะห์ปู่เฒ่าย่าเฒ่าพรากคร้ว เคราะห์วัวควายตัวดุกกล้า
เคราะห์ธรรา จ้างม้า จ้างวังแล่นมาจน เคราะห์ก้งวลจ้งจันด้วยถ้อย เคราะห์ใหญ่่น้อย จ้างบังเกิดฮื้อเป็นภัย
ฮื้อตักไปตามพระอาทิตย์ใกล้แสนขอก ฮื้อตักไปตามพระจันทร์นอกขอบฟ้าจักรวาล ฮื้อตักไปตามพระอังคารดี
ฟ้าเสี้ยง แผ่นดินทรุด ฮื้อตักไปตามพระพุทู้คังส้งด ฮื้อตักไปตามพระพฤษ์สดีดงเย็นมิดเส้า ฮื้อตักไปตาม
พระศุภร์ที่พระพุทเจ้าบ่ไ้ศาสนา ฮื้อตักไปตามพระเสาร์นาคาหย่อมหญ้า ฮื้อตักไปตามพระราหูนอกขอบฟ้า
จักรวาล ตั้งแต่นี้ไปขอฮื้อเจ้าอยู่สุขสำราญบานใจ ฮ้อนก่ขอฮื้อได้อาบอยากก่ขอฮื้อได้กิน ไปตางใดขอฮื้อมีพีแก้ว
น้อฮัก มีตรแก้วสหายคำ มีผู้ฮื้อผู้บ่กันนั้นจ้งจักมีเตียงแต่ดีหลี ตាំมบทธาบทคาถาบาลีพระพุทเจ้าเทศนาไว้ว่า
สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราโย สุขี ทิฆายุกะ ะวะ อะภิวาตะนะสี
ลิสสะนิจจิง วุฑฒาปะจายโน จัตตาโร ัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายแก้วมูล นามสกุล ไชยวรรณ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

เกิดวันที่ ๑๕ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๖๙ อายุ ๘๙ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๑ และได้จบนักธรรมชั้นตรี
จากสำนักวัดศรีบุญเรือง

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๕๐ หมู่ที่ ๑๐ ชุมชนบ้านหนองห้าตะวันตก ตำบลปงแสนทอง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายเทพ ไชยวรรณ

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางมูล ไชยวรรณ

เป็นบุตรคนที่ ๗ ในจำนวนพี่น้อง ๗ คน ดังนี้

๑. นางน้อย ไชยวรรณ
๒. นายแก้วมา ไชยวรรณ
๓. นางน่อง นันทะเลิศ
๔. นายเอี้ยง ไชยวรรณ
๕. นางแสงแก้ว ไหมยศ
๖. นางปี จันทะวงษ์
๗. นายแก้วมูล ไชยวรรณ

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางบาง ไชยวรรณ นามสกุล (เดิม) จันทะวงษ์

มีบุตรชาย ๔ คน มีบุตรหญิง ๑ คน รวมทั้งหมด ๕ คน ได้แก่

๑. นายบุญศรี	ไชยวรรณ	อาชีพ	ข้าราชการบำนาญ
๒. นายบุญช่วย	ไชยวรรณ	อาชีพ	รับจ้าง
๓. นายสุชาติ	ไชยวรรณ	อาชีพ	รับจ้าง
๔. นายศักดิ์ชัย	ไชยวรรณ	อาชีพ	ธุรกิจส่วนตัว
๕. นางสาวพัสณีย์	ไชยวรรณ	อาชีพ	ข้าราชการ

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ประสบการณ์จากการศึกษาเล่าเรียนมาและจากครูบาอาจารย์ และผู้สูงอายุในสมัยตอนบวชเป็นสามเณร
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้ที่สนใจและลูกหลานงานรดน้ำดำหัว ประเพณีปีใหม่เมืองของทางภาคเหนือ และงานประเพณีต่าง ๆ
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและบุคคลทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ ได้แก่ คำวักก้อม, ภาษาพื้นเมือง, หมอยาพื้นบ้าน (หมอเป่า, หมอแหก, รดน้ำมันต์, ตำรายาต้มคนรุ่นเก่า และตำรายาดูฤกษ์ยาม เรียนจากพ่อสุข ชุมชนบ้านไร่ช่วงเปา) อ่านเขียนภาษาเมือง (เรียนจากโรงเรียนวัดและตำราของบิดา)
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ทุกคนให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาชาวบ้าน และภาษาคำเมืองจะได้ไม่สูญหายไป

คำปั้นปอน

ของนายแก้วมูล ไชยวรรณ

ชุมชนบ้านหนองห้าตะวันตก หมู่ ๑๐ ตำบลปงแสนทอง

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ ดีและ อัชชะในวันนี้ก็เป็นวันดี ดิถีอันวิเศษ เหตุว่าสังขารปีเก่าแก่ข้ามล่วงป้นไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวันก่मारอดเถิงเจ้าต้งหลาย ก่บ่ได้ละเสียยังฮึดอดตีตปาเวณี อันเป็นมาแล้วปางก่อน เจ้าต้งหลายก่บ่พ่อนเสียยังศรัทธา จึงได้น้อมนำมายังสุคันโทะกะกะ อามิโรตะกะ มธูปผาราจา ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน วัตถุต้งหลายมวลผุ่งนี้ เพื่อจักมาขอขมาโทษณะ โทะขผู้ข้ากโปรดอโหสิกรรม แม้นว่าเจ้าต้งหลาย ได้กระทำเปันตางดีดีข้อบ ฮื่อสมประกอบไปด้วยมะโนปณิธาน จึงฮื่อมีอายุชิตายืนยั้ง โรคาภัยจงหนีไกล ฮื่อมีวรรณะใสสดชื่น เปันตักฮึดข้อบอแก่ผู้เขาหัน ขอฮื่อมีความสุขกู่คำเจ้า สันติสุข กายิกสุข เจตะผิกะสุข พร่ำพร้อมบริบูรณ์ ขอฮื่อมีพละกำลังเฮงอุดหนุนเตียมแก้ง อย่าได้เหี่ยวแห้งจู้เยี่ยงจู้ประการ ขอฮื่อดังนิกได้ ทุกสิ่งทุกประการ จึงจักมีเตียงแต่ดีหลี ขอฮื่อสมดั่งกำปอนว่าไว้ สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภาวัตวันตะราโย สุขี ที่ขามุโก ภาวะ อะภิวาทะนะสลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจายโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

ตำบลดชมพู

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายคำ นามสกุล เขียวเลางาม เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
 เกิดวันที่ - เดือน พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๑ อายุ ๘๖ ปี
 วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๓
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๐๘ หมู่ที่ ๔ ชุมชนบ้านศรีหมวดเกล้า ๒ ตำบลชมพู
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายแสน เขียวเลางาม

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางจันทร์ฟอง เขียวเลางาม

เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๑๐ คน

๑. นางดี จันทะวงศ์ (เสียชีวิต)
๒. นายคำ เขียวเลางาม
๓. นางไข ศิริวงศ์ (เสียชีวิต)
๔. นางกาบ แก้วใจบุญ (เสียชีวิต)
๕. นางต๋าน เขียวเลางาม
๖. นางเป้ง เขียวเลางาม (เสียชีวิต)
๗. นางตา เขียวเลางาม
๘. นายบุญยืน เขียวเลางาม (เสียชีวิต)
๙. นายสมบูรณ์ เขียวเลางาม
๑๐. นางคำ สุวรรณวงศ์ (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางบัวไหล เขียวเลางาม นามสกุล (เดิม) ทาวงค์

มีบุตรชาย ๒ คน มีบุตรหญิง ๓ คน รวมทั้งหมด ๕ คน ได้แก่

๑. นางเฉลียว เขียวเลางาม
๒. นางจันทร์ฉาย เขียวเลางาม
๓. นายอุดม เขียวเลางาม
๔. นายอร่าม เขียวเลางาม
๕. นางคมคาย เขียวเลางาม

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ประสบการณ์ตอนเป็นเณร ได้ศึกษาเล่าเรียนมาจากครูบาอาจารย์ พระสงฆ์ ผู้สูงอายุในท้องถิ่น ในงานเทศกาลต่าง ๆ เช่น งานบวช งานศพ
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ่ายทอดความรู้ในช่วงเทศกาลปีใหม่เมืองทุกปี ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาการปั่นปอน
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและบุคคลทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ คำวก้อม
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ๖.๑ รางวัลชมเชย การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๔
 - ๖.๒ รางวัลชนะเลิศ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๕
 - ๖.๓ รางวัลรองชนะเลิศอันดับที่ ๒ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖
 - ๖.๔ ได้เข้าร่วมประกวดในงานพญาพรหมโวหาร (คำว)

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้อนุรักษ์ภาษาคำเมืองไว้อยากให้
ออกเสียงสำเนียงชัดเจน เพราะคนส่วนมากออกเสียงไม่ชัดเจน อยากให้อนุรักษ์การพูดแบบพื้นเมืองใช้
ภาษาท้องถิ่น

คำปิ่นปอน
ของนายคำ เขียวเลางาม
ชุมชนบ้านศรีหมวดเกล้า ๒ หมู่ ๔ ตำบลชมพู
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ อัสชะในวันนีก่เปวันดี เปวันสะหลีสุกะมังคะอันประเสริฐล้ำเลิศยิ่งกว่าวันและ
ยามต้งหลาย บัดนี้ปีเกาก่ก่าวล่วงบ้นไปแล้ว ปีใหม่ก่ก่าววันพญาวันก่มาจุจอตลอดถึงแล้ว เจ้าต้งหลายต้งญาติกา
วงศาปิ่น้อง ลูกเต้าหลานเหลนกุ้ผู้กู้น ก่ได้ตักแต่งแฝงพร้อมน้อมนำมายัง มธูปบูชา ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน
เทพศรัทธา สุมาคารวะยังตนตัวแห่งข้าจะนั้นแต่ดีหลี มานี้ตัวข้าก็มีธรรมเมตตาปัจจิตะหะ มธูปบูชา ราจา
ดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน น้ำอบน้ำหอม และโภชนาอาหารของท่านต้งหลายแล้ว ต้งแต่นี้ไป
อันเมื่อท่านต้งหลายอยู่ก่ขออื้อมีชัย แม้จักไปก่ขออื้อมีโชค มีลาภ ปลอดภัยจากข้าศึกศัตรู ข้าศึกศัตรู
อย่าได้มาใกล้ ความทุกข์ยากไร้ขออื้อหนีเสีย อื้อเจ้าต้งหลายจงมีอายุได้ร้อยขาว แม้จักอีกขออื้อปิ่นมา
แม้จักอีกหาก่ขออื้อปิ่นได้ ตังค์เงินต้งหลายจงไหลมาเทมา อื้อเจ้าต้งหลายจงอยู่ในสุขสรรพกาล มีมนุษย์สมบัติ
สมบัติในเมืองมนุษย์ สวรรค์สมบัติ สมบัติในเมืองสวรรค์ และนิพพานสมบัติ สมบัติในเมืองนิพพาน อันเปนต์
เซียงตุดสุดตุดนั้นจูงมี เตียงแต่ดีหลี ตามบทบาลีที่ว่า อายุวัฒโก ธนวัฒโก สิริวัฒโก ยสวัฒโก พลวัฒโก
วรรณวัฒโก สุขวัฒโก โหนตุสัพพทา ทุกชะโรคะ ะยะ เวรา โสกา สัตตุ จุปัททะวา อะเนกาอันตรายาปี
วินสสันตุ จะ เตชสา ชิวสิทธิ ะนัง ลาภัง โสถถึง ภาคะยัง สุขัง พะลัง สิริ อายุ จะ วรรณ จะ โภคัง วุฒิ
จะยะสะวา สัตตะวะชา จะ อายุ จะ ชิวะสิทธิ ะวันตุ เต สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัต
วันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ะวะ อะภิวาทะนะสิลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจายโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ
อายุ วัฒน โสุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายเจริญ นามสกุล จิตต์มั่น เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
เกิดวันที่ ๑๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ อายุ ๖๗ ปี
วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๔
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๓๕ หมู่ที่ ๗ ชุมชนบ้านจอมเมือง ตำบลชมพู
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว (เดินรถ)

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายดี จิตต์มั่น

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางดีบ จิตต์มั่น

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๕ คน ดังนี้

๑. นายเจริญ จิตต์มั่น
๒. นางทองคำ ใจรักดี
๓. นายป้อ จิตต์มั่น
๔. นางทองสุข จิตต์มั่น
๕. นายบุญทัน จิตต์มั่น

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางคำผิง จิตต์มั่น นามสกุล (เดิม) คงวิระ

มีบุตรชาย ๒ คน รวมทั้งหมด ๒ คน ได้แก่

๑. นายสุชิน จิตต์มั่น
๒. นายไพโรจน์ จิตต์มั่น

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน, เล่าเจ๊ย
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนบวชเป็นเณรได้เล่าเรียนมาจากพระอาจารย์ และศึกษาจากหนังสือตำรา ต่อมาได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รับฟังจากผู้สูงอายุในท้องถิ่น และฟังจากงานต่าง ๆ และนำมาดัดแปลง เช่น งานบวช
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ถ่ายทอดความรู้ในงานรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ตามประเพณีปีใหม่เมืองของคนภาคเหนือ เข้าร่วมการประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมือง เทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖ เป็นพิธีกรในงานต่าง ๆ เช่น งานวัด งานศพ เวณตาน มัคทายกพิธีทางศาสนาในวัด
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและบุคคลทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ คำว, จ้อย, ซอ, ฮ่ำปีใหม่, สวดมนต์, สอนปฏิบัติธรรม, พิธีการทางศาสนา
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ได้รับรางวัลชนะเลิศ ในงาน “ฮ่วมสืบสานป่าเวณีย์ปีใหม่เมือง เทศบาลเมืองเขลางค์นคร” ประจำปี ๒๕๕๗

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้อนุรักษ์ความเป็นไทยไว้เพราะอยากให้ความรู้กับบุคคลที่สนใจ ไม่ว่าจะเป็นนักเรียน นักศึกษา หรือคนในท้องถิ่น อยากให้ความรู้เหล่านี้ติดตัวไปกับคนรุ่นหลัง

คำปิ่นปอน
ของนายเจริญ จิตต์มัน
ชุมชนบ้านจอมเมือง หมู่ ๗ ตำบลชมพู
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

สะหลีโสภา นักขัตตา เลิกลั่น มหาอุตถุกถ้วน ชะเศษตัวดี หากได้ทัญญูไชยะตั้งห้า เป็นวันจัยโจค
ฟ้าชนะหม่มมารภัย อันจะในวันนี้น่ากหากเป็นวันใสบ่อเศร้า เป็นวันพระสัพพัญญูเจ้า ได้นั่งแทนบัลลังก์งาน
พระจันชนะมารแล้ว เป็นวันพระยาอินทร์ได้นั่งแทนแก้วชื่อว่าสีลา เป็นวันเทวดาผายข้าวตอก เป็นวันพระญา
เวสสันตะระปิกปอกเมียวเมืองสะหลิบญูเรียงได้โชค เป็นวันพญาจักกะวะติได้ภาพโลกโลกา อัจจะในวันนี้น่าก
หากเป็นวันดีวิเศษ เหตุว่าอธิกัณห์โตปีเก่าก่ข้ามล่งปั่นไปแล้วปีใหม่แก้ว สัมปัตโต ก่มารอดมาถึง เติงแก่
ลูกหลานตังหลาย ก่บ่ละเสี่ยยังฮึดก่ปริตเสี่ยยังป่าเวณี ตามเดิมที่แห่งพระอริยะเจ้าตังหลาย ผุ่งได้เกิดแล้ว
เป็นแล้วในคาก่าละเมื่อก่อนก่ได้ผ่อนสุญหาย ท่านเจ้าตังหลาย ก่มีมธูปผา ราชา ดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้
ลำเตียน มาและน้ำขมิ้นสั้มป่อย น้ำอบน้ำหอมก่เพื่อว่าจักมาขอสุมาคาราวะ สระเกล้าดำหัวยังต้นตั่วแห่งข้าอัน
เป็นป้อ เป็นแม่ เป็นปู่ เป็นย่า เป็นตา เป็นยาย เป็นครูบาอาจารย์ ฯลฯ สัมปะภูสิตามิ เขาก่รับเอาแล้ว ตั้งแต่นี้
ต่อไปขึ้นปีใหม่นี้ไป ขอฮื้อลูกหลานตังหลาย จงมีอายุมันยืนยาวร้อยชาวขบเข้าพระพรรษา อีกขอฮื้อจักได้
ปิ่นมา หากขอฮื้อจักปิ่นได้ตั้งค์เงินทองของใจ ฮื้ออยู่ดีมีสุขปราศจากยังโรคภัยไข้เจ็บตังหลาย ฮื้อมีอายุวรรณะ
สุขะ พละ ทุกผู้ทุกคนตึงญิงจายใหญ่น้อย จัตตาโร ธัมมา วัชณันติ อายุ วรรณโณ สุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายไพโรจน์ นามสกุล สุกัมา เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย
 เกิดวันที่ ๓ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๔๘๗ อายุ ๗๐ ปี
 วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๗
 ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๒๐ หมู่ที่ ๘ ชุมชนบ้านหนองยาง ตำบลชมพู
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๒๓๑ หมู่ที่ ๘ ชุมชนบ้านหนองยาง ตำบลชมพู
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายมูล สุกัมา (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางน้อย สุกัมา (เสียชีวิต)

เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๘ คน ดังนี้

๑. นางแก้ว ปิกเกษม (เสียชีวิต)
๒. นายไพโรจน์ สุกัมา
๓. นางปิ่น ก่องคำ (เสียชีวิต)
๔. นางเกียง ศรีเปียงวงศ์ (เสียชีวิต)
๕. นายสะอาด สุกัมา (เสียชีวิต)
๖. นายนวล สุกัมา
๗. นางขวัญตา ต๊ะเสน
๘. นายสุคำ สุกัมา (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางคำสุข สุกัมา นามสกุล (เดิม) คำหนองยาง

มีบุตรชาย ๒ คน รวมทั้งหมด ๒ คน ได้แก่

๑. นายสุภัทร์ สุกัมา
๒. นายอภิชาติ สุกัมา

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น หาความรู้จากตำรา ได้ศึกษาจากอาจารย์ และหาประสบการณ์โดยการไปฟังในงานต่าง ๆ เช่น งานบวช งานศพ และเรียนรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาเพิ่มเติม
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ในเทศกาลปีใหม่เมืองมักจะมีลูกหลานมารดน้ำดำหัว มักจะปั่นปอนปีใหม่เมืองให้กับลูกหลาน รวมไปถึงช่วยงานประเพณีต่าง ๆ ตามท้องถิ่นในวัด เช่น วันเข้าพรรษา
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและบุคคลทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ เวณตาน, จ้อย
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ๖.๑ รางวัลชนะเลิศ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๔
 - ๖.๒ รางวัลรองชนะเลิศ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๕
 - ๖.๓ รางวัลชนะเลิศ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖
 - ๖.๔ ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๓ ในงาน “ฮ่วมสืบสานป่าเวณปีปีใหม่เมือง เทศบาลเมืองเขลางค์นคร” ประจำปี ๒๕๕๗

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยนี้ไม่ค่อยได้เห็นคนสมัยใหม่ใส่ใจเรื่องการรักษาอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้ หลงไหลแต่สิ่งสวยงาม ของเก่าแก่ที่มีอยู่ก็เผลอจกเก็บรักษาอยากให้ช่วยกันเก็บรักษาสิ่งนี้ไว้ และสืบทอดต่อไปให้กับลูกหลาน

คำปันปอน
ของนายไพโรจน์ สุคำมา
ชุมชนบ้านหนองยาง หมู่ ๘ ตำบลชมพู
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

อันจะในวันนี้ก็เป็นวันดี สุกะจะยะดีหลี อันประเสริฐ ล้ำเลิศยิ่งกว่าวันและยามดังหลาย
เป็นนายแห่งวันดังมวล เป็นวันเหมาะสมเปิงคววยิ่งฟ้า ในแหล่งหล้าปฐพี เหตุว่าดีถือดิกันโต ปี่เก่าก่ได้เน่าล่วง
ลันปันไปแล้ว ปี่ใหม่แก้วพญาวันเข้ามาจุกอดฮอดถึงตึงตี้ กาละบัดนี้หมายมีปีจจะมูลละศรัทธา (....จื้อ....)
ตลอดจนบรรดาป้อ แม่ ปี่ น้อง ผู้สูงอายุดังหลาย ก่ได้ละเสียยังฮึดฮื้อหมอง บ่ได้ละเสียยังกองฮื้อห่าง บ่ได้ม้าง
เสียยังป่าเวณี จิตใจดีผ่องแผ้ว พ้มพร้อมแล้วจึงได้น้อมนำมายังมธบุปผา ราชา ดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้
และลำเตียน ทักขินาเวียนดีแล้ว กับน้ำกึ่งแก้วสุคันโท ตรรกะเครื่องยาบรรณาการดังหลาย มวลผุงหมุ่นี เพื่อว่า
จักมาคารวะ ยังตัวตนแห่งข้า ผู้เป้นบิดา มารดา ป้อ แม่ ผู้แก่ชรา อันวุฒิตาเกิดก่อน ตามโบราณเช่นเก่าก่อน
หากเกยนำมาเช่น โทสะกรรมน้อยใหญ่ เป้นอันว่าได้ออกปากล้ำกำเกิน ได้ย่างเดินไถ่และเตวกาย
ข้าดังหลายก่ขอผ่นผายลาโทษ โปรตฮื้อเป้นอโหสิกรรม จุ่เยี่ยงจุการว่าสันอันแต่ดีหลี แม้นว่าสุเจ้าดังหลาย
จักก้าขายรายล้อม หมั้นเตวเมืองวันตก วันออก ออกไต้ หนเหนื่อ พายัพ อากเนย์ หรดี อีสาน ฮื้อพบพาน
โจคลาภ ปราบแป้ข้าศึกศัตรู อยู่ฮื้อมีจัย ไปฮื้อมีโจค สรรพทุกข์ สรรพโศก สรรพโรค สรรพภัย สรรพเคราะห์
เสนียดจัญไร ก่ขอฮื้อหนีเสียไกล เหมือนน้ำอันกลิ้งจากใบบัวใบบอน ยามตื่นก่ขอฮื้อสมดังคำพร ยามนอน
ก่ขอฮื้อสมดังคำปาก สัมปัตติหากหลวงหลาย แม้นจักกันจักขายก่อย่าได้ผ่าน แม้นจักกันจักตางก่อย่าได้เซี่ยง
มีอายุยืนยาวเตียงเต้าร้อยขาวขুবเข้าพรรษา อยู่คำบูชาสนา สะหลิสัพพัญญู พระพุทธเจ้าหากบรรณูตีเทศนา
ไว้ว่า อิซิดัง ปฏิตัง ตุมหัง ทิตะเม จะสมิง วัชขันตุ ปุเรนตุ สังคะปา จันโทปะนะระโส ยะถา มณิโชติระโส ยะถา
สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภาวัตวันตะราโย สุขี ที่มาญโก ภาวะ อะภิวาตะนะสีลิสสะ
นิจจัง รุชฌาปะจาโยโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วณฺโณ สุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายสุคำ นามสกุล คำชุม เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
 เกิดวันที่ ๑๐ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๔๗๕ อายุ ๘๒ ปี
 วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ
 ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๖๖ หมู่ที่ ๑๓ ชุมชนบ้านป่าแลว ๑ ตำบลชมพู
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๗๓ หมู่ที่ ๑๓ ชุมชนบ้านป่าแลว ๑ ตำบลชมพู
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายจ้ายยา คำชุม

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางแว่น คำชุม

เป็นบุตรคนที่ ๘ ในจำนวนพี่น้อง ๘ คน ดังนี้

๑. นายปัน	กองชุม
๒. นายกิด	กองชุม
๓. นายหนั่ว	กองชุม
๔. นางคำใบ	ทะปะระ
๕. นางเที่ยง	กันทะงาม
๖. นางแก้ว	คำหนองยาง
๗. นายไธด	คำชุม
๘. นายสุคำ	คำชุม

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางสาวคำ กงชุม นามสกุล (เดิม) สุปินะ

มีบุตรชาย ๑ คน มีบุตรหญิง ๒ คน รวมทั้งหมด ๓ คน ได้แก่

๑. นางคำใส	วรรณาน
๒. นายสมบุญ	กองชุม
๓. นางจิตรา	กองชุม

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน บัณฑิต
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น เรียนรู้จากหนังสือ ตำรา สืบทอดมาจากผู้สูงอายุในชุมชน ฟังจากงานต่าง ๆ เช่น งานบวช การร้องเพลงพื้นบ้าน
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เข้าร่วมให้ความรู้ในงานประเพณีปีใหม่เมืองของเทศบาลเมืองเขลางค์นครทุกครั้ง และประเพณีต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การขึ้นบ้านใหม่ การรดน้ำดำหัว ตามประเพณีปีใหม่เมืองของคนภาคเหนือ
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ คนรุ่นหลังที่ให้ความสนใจ
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่นๆ จ้อย, ซอ, ค่าว, ฮ่ำ, ร้องเพลงพื้นบ้าน เพลงลูกทุ่งโบราณ
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ลูกหลานได้สืบทอด แต่ว่าเด็กสมัยนี้ อ่านคำเมืองไม่ออก ท่องไม่ได้ จึงทำให้ไม่มีใครที่จะสืบทอดต่อได้ อยากส่งเสริมให้มีการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไว้ให้รุ่นลูกรุ่นหลานต่อไป

คำปิ่นปอน
ของนายสุคำ คำชุม
ชุมชนบ้านป่าแลว ๑ หมู่ ๑๓ ตำบลชมพู
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ เอวัง โหนตุ อันจะในวันนี้ก็เป็นวันดี เป็นวันสะหลีสุขะพะละดีหลีอันประเสริฐ
ล้ำเลิศกว่าวันและยามต้งหลาย บัดนี้สังขารปีเก่าล่วงไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวันเข้ามาจุจอตลอดถึง
หมู่สู่เจ้าต้งหลายก่ป่าได้ละเสียยังฮิต ป่าได้รีตเสียยังป่าเวณี ได้มีน้ำอบ น้ำหอม นามธูปพาราจา ข้าวตอก
ดอกไม้ ลำเตียน มาขอสุมาคารวะยังตนต้งแห่งข้า ผู้เป็นปู่ เป็นลุง เป็นพ่อ เป็นแม่ และเหล่าหมู่ข้าก็มี
ธรรมเมตตา จึงขอปิ่นปอนฮื้อสู่เจ้าต้งหลาย แต่ไปภายหน้าแน่ว่าจะอยู่ก่ขอฮื้อมีใจมีลาก ฮื้อชนะปราบแป้
แก่ข้าศึกและศัตรู อายุเตี้ยงมันร้อยชาวขบเข้ากว่าปี จากนั้นแน่ว่าฮืหาก่ขอฮื้อได้กำไร เงินไหลมาเทมา
สู่เจ้าต้งหลายยังมีใจมีกรรมอันป่าดีปางามกับตนต้งแห่งข้า ถ้าได้ข้ามตี่ดำได้ยาตี่สูง ฮื้อสันจจะกดี บสันจจะกดี
ได้ปากล้ากำเหลือ ได้สนิหจะใดแล้ว หมู่ข้าได้ลตโทษโปรดฮื้อสู่ต้งหลาย ตั้งแต่บัดนี้ยามนี้เป็นต้นไป ขอฮื้อโทษ
หรือตี่ทำมานันต้งหลาย ถ้ามาฮื้อหายอโหสิกรรมเสีย ตั้งแต่ยามนี้เป็นต้นไป ตามภาษาบาลีพระพุทธเจ้าเทศนา
ไว้ว่า สัพพีติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราโย สุชี ติมายุโก ะวะระ อะะภิวาทะนะสีลิสสะ
นิจจิง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตาโร อัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

ตำบลดพระบาท

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายประพนธ์ นามสกุล สุวรรณ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
เกิดวันที่ ๑๒ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๗๘ อายุ ๗๙ ปี
วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๖
ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๒๔๐ หมู่ที่ ๑๑ ชุมชนบ้านกิวลม ตำบลบ้านดง
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๐๓๒ หมู่ที่ ๑ ชุมชนลำปางคูณ ตำบลพระบาท
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายตีบ สุวรรณ (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางบาง สุวรรณ (เสียชีวิต)

เป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน ดังนี้

๑. นางนวล สุวรรณ (เสียชีวิต)

๒. นายสุคำ สุวรรณ (เสียชีวิต)

๓. นายประพนธ์ สุวรรณ

๔. นายอดุลศักดิ์ สุวรรณ

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางสมพร สุวรรณ นามสกุล (เดิม) เรืองอิน

มีบุตรชาย ๒ คน มีบุตรหญิง ๒ คน รวมทั้งหมด ๔ คน ได้แก่

๑. นายประสงค์ สุวรรณ

๒. นางสาวเสาวภา สุวรรณ

๓. เด็กหญิงปาริชาติ สุวรรณ (เสียชีวิต)

๔. นายประมาน สุวรรณ

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
 ๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนบวชเรียน และศึกษาหาความรู้จากหนังสือตำราที่ได้เรียนมา รวมไปถึงหนังสือที่ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ฟังจากผู้สูงอายุในท้องถิ่น และนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
 ๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ให้ความรู้ในเทศกาลปีใหม่ของชุมชน ในการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ รวมไปถึงบุคคลที่มีอาวุโส งานประเพณีปีใหม่เมืองของเทศบาลเมือง เขลางค์นครจัดขึ้น และงานต่าง ๆ ของชมรมผู้สูงอายุที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
 ๔. ผู้ได้รับการถ่ายทอดได้แก่ คนรุ่นหลังและบุคคลที่ให้ความสนใจ
 ๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ สวดมนต์, คำว
 ๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ -
- ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ลูกหลานหรือผู้ที่สนใจ ได้นำความรู้ที่สอนไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อจะสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นต่อไป

คำปิ่นปอน
ของนายประพนธ์ สุวรรณ
ชุมชนลำปางคุณ หมู่ ๑ ตำบลพระบาท
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ สัมปะฏิจจา อัสสะในวินนิกะเปวันตี ดิถิอันประเสริฐล้ำเลิศยิ่งกว่าวันและยาม
ดังหลาย หมายถึงอันว่าสังขารปีเก่าอะตักันโตกได้ข้ามล่วงป็นไปแล้ว สังขารปีใหม่แก้วกได้มาตัน วันพญา
กได้มาจัจจอรอดถึงเตงยังหมู่ข้าและท่านดังหลาย ตั้งญิงตั้งจายและหนุ่มเฒ่า บัดนี้หมู่ท่านดังหลายซึ่งเป็นลูก
เป็นเต้าและหลานเหลน ก่บ่ละเสี่ยยังจาฮิตป่าเวณิท่านองกองแห่งสัพปุริสะเจ้าดังหลาย จึงได้สงโขงขวาย
ตกแต่งพร้อมนำมายังสัพพะเยียงเครื่องคร้วตานดังหลาย หมายถึงน้ำสุคันโระตะกะปะระมามีสสะบูชา
และข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน มาจำเนียรไว้เหนือขันธ เพื่อจักมาสมาคาระยังต้นตั่วแห่งข้าว่าฉนนันแต่ดีหลี
บัดนี้ต้นตั่วแห่งข้าก่มีธรรมเมตตา อว่ายหน้าปฏิกะหะรับเอาแล้ว เดิมก่เพื่อจักขอขมาลาลดปลดปล่อยเสี่ยยัง
ประมาทะกรรมอันได้กระทำไว้แต่ก่อน โดยทางกาย ทางวาจา และโดยทางใจก่ดี ก่ขอฮื้อได้ผ่อนสูญหาย
ฮื้ออกลายเป้นอโหสิกรรม บ่ฮื้อได้เป้นนิวระณะธรรมกรรมอันแก่นกล้า อันเป้นเพื่อนขว้างยังสัคคะโมกขะ
หนตางอันจักหันไปสู่จันฟ้า และเนระปาน แก่ท่านดังหลายสักอย่างสักประการแต่ดีหลี ตั้งแต่มะหุดตะกาละ
ปัจจุบันวันนีไปกายหน้า แม้นว่าท่านดังหลายจะปิ๊กปอกหน้า เมื่อตั้งอยู่คามะสถานบ้านจงเคหะห่อเอือน
และไปตางทิศตะวันตก ตะวันออก ออกได้หนเหนือดั่งอันก่ดี ก่จึงฮื้อมีเดโชชัยเรืองราบ ปราบแป้ข้าศึกศัตรู
อุปัทวะกังวนอันตรายดังหลาย อันใดจักมาบังเกิดฮื้อได้เดือดเนื้อร้อนใจ ในกาละเมื่อหลับ เมื่อตื่น เมื่อยืน
เมื่อเดียว ดั่งอันก่ดี ก่จึงฮื้อนิราศคลาดคลาไปจากขันธะสันดานแห่งท่านดังหลายไปเสี่ยข้า พร่ำเป้นดั่งน้ำกลิ้ง
ตักจากใบบัวไปจนไปจวันจยาม ใจ ใจ นั้นจึงจักมีเตียงแต่ดีหลี ศรัทธาอะนังจึงฮื้อมีศรัทธาหาญผ่องแผ้ว
ศีละอะนังจึงฮื้อมีศีลแก้วอยู่กับตน เตชะอะนังจึงฮื้อมีเดชะผลบุญเรืองแก่กล้า จาคะอะนังจึงฮื้อมีเงินทองเสื่อผ้า
ของจ่ายเป้นทาน หิริอะนังจึงฮื้อมีใจบานฮื้อละอายต่อบาป โอตตปะอะนังจึงฮื้อมีใจกลัวการหยาบบาปกรรม
สุตะอะนังจึงฮื้อได้เขียนจบธรรมกองกำไรเป้นเลิศ ปัญญาอะนังจึงฮื้อวิเศษด้วยปัญญา รูปะอะนังจึงฮื้อมีรูปงาม
โสภณียโยชน อายุอะนังจึงฮื้อมีอายุโสธสวัสดี ตามคาถาภาษาบาลีว่า ยะถาวาริวะหา ปุรา ปะริปุเรนติสาคะรัง
เอวะ เมวะ อิตฺติหนัง เปตานัง อุปะกับปะติอิขิตัง ปัตถิตัง ตุมหัง ขิปปะเมวะ สะมิขณะ ตุสัพเพปุเรนตุ
สังกัปปา จันโท ปิณณะระโส ยะถา มะณิโชติระโส ยะถา สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภาวัต
วันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภาวะ อะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตาโร ธัมมา วัชณันติ อายุ
วันโณ สุขัง พะลัง

อายุโท พะละโทธีโร วันณะโทปะฏิภาณะโท สุขัสสะตา ตามะธาวิ สุขัง โสอะธิดัจฉะติ อายุทัตวา
พะลัง วันณัง สุขันจะ ปะฏิภาณะ โททิฆายุ ยะสะวา โหติ ยัตถะ ยัตถูปะปัชชะติติ สัพพะพุทธานุภาวนะ
สัพพะธัมมานุภาวนะ สัพพะสังฆานุภาวนะ พุทธะระตะนัง ธมมะระตะนัง สังฆะระตะนัง ตินณังระตะนัง
อานุภาวนะ จะตฺราสีตีสหัสสะ ธัมมกัขันธานุภาวนะ ปิณฺณัตตะยานุภาวนะ ชินะสาวะธานุภาวนะ สัพเพเต
โรคา สัพเพละยา สัพเพเตอันตรายา สัพเพเตอุปัทวะวา สัพเพเตทุนนิมิตตา สัพเพเตอะวะมังคะลา วินัสสันตุ
อายุวัชณะโก ณะนะวัชณะโก สิริวัชณะโก ยะสะวัชณะ พะละวัชณะโก วันณะวัชณะโก สุขะวัชณะโก โหตุ

สัพพะตา ทุกขะโรคาภะยาเวรา โสภาสักคุปปัททะวา อะเนกา อันตรายาปิ วินัสสันตุ จะเตชะสา ชะยะ
สิตธิธะนัง ลาภัง โสทธิภาคยัง สุขัง พะลัง

สิริอายุจะวัณโณ อะโภคังวุฑฒิจะ ยะสะวา สะตะวัสสา จะอายุจะชีวะสิทธิ ะวันตุเต ะวะตุ
สัพพะมังคะลัง รักขันตุ สัพพะเทวะตา สัพพะพุทธานุภาเวนะ สะทาโสทธิะวันตุเต ะวะตุสัพพะมังคะลัง
รักขันตุ สัพพะเทวะตา สัพพะ ัมมานุภาเวนะ สะทาโสทธิ พะวันตุเต ะวะตุ สัพพะ มังคะลัง รักขันตุ สัพพะ
เทวะตา สัพพะ สังฆานุภาเวนะ สะทาโสทธิ ะวันตุเต

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายสะอาด นามสกุล กันอินตะ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

เกิดวันที่ ๒๑ เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๖ อายุ ๗๑ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๔ และจบขเรียนนักรรรมโท

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๒๔๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลบ้านนา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๐๖/๑๐๒ หมู่ที่ ๒ ชุมชนสันติภาพ ตำบลพระบาท

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๐๐๐

สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายสุข กันอินตะ

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางสาว กันอินตะ

เป็นบุตรคนที่ ๙ ในจำนวนพี่น้อง ๙ คน ดังนี้

๑. นางทิพย์ กันอินตะ
๒. นายชุ่ม กันอินตะ
๓. นายเย็น กันอินตะ
๔. นางจรรยา จัวแก้ว
๕. นายยา กันอินตะ (เสียชีวิต)
๖. นางสมพร มีแสน
๗. นางทองอยู่ ยะเมา
๘. นางนวล กันอินตะ
๙. นายสะอาด กันอินตะ

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางสาวอิง กันอินตะ นามสกุล (เดิม) เขาหลวง

มีบุตรชาย ๒ มีบุตรหญิง ๓ คน รวมทั้งหมด ๕ คน ได้แก่

๑. นายศักดิ์ชัย กันอินตะ
๒. นางจาลึก กันอินตะ
๓. นางกาญจนา กันอินตะ
๔. นางจรีพร กันอินตะ
๕. นางกรองทอง กันอินตะ

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนบวชเป็นสามเณร ได้เล่าเรียนและได้ความรู้มาจากพระอาจารย์ และศึกษาค้นคว้าจากหนังสือตำราเรื่องศรีวิชัย ปับสา ต่อมาได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากงานต่าง ๆ เช่น งานบวช งานพื้นเมืองต่าง ๆ
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ให้ความรู้ในการเข้าร่วมงานประเพณีท้องถิ่นของคนภาคเหนือ และร่วมงานประเพณีปีใหม่เมืองของเทศบาลเมืองเขลางค์นคร
๔. ผู้ได้รับการถ่ายทอดได้แก่ บุคคลที่ให้ความสนใจในภูมิปัญญาชาวบ้าน
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ เขียนภาษาคำเมืองได้ (ภาษาโบราณ), สามารถซ่อมเครื่องรถมอเตอร์ไซด์ได้
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยนี้ไม่มีใครสนใจอยากเรียนเรื่องภูมิปัญญาชาวบ้าน เพราะเด็กสมัยนี้จะใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการรับชมและรับฟังเรื่องต่าง ๆ มากกว่าการรับฟังจากผู้สูงอายุ ถ้ามีคนสนใจก็อยากสอน อยากให้จดบันทึกไว้ อยากให้ได้ความรู้เรื่องภูมิปัญญาชาวบ้านมาก ๆ จะได้ไม่สูญหายไปจากสังคมไทย

คำปิ่นปอน
ของนายสะอาด กันอินตะ
ชุมชนสันติภาพ หมู่ที่ ๒ ตำบลพระบาท
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ สัมปะภูจณามิ ตีและ อัชชะในวันนี้ก่หากเป็นวันดี ดิถีอันวิเศษเหตุวาระวิสังขารปีเก่า
อะตักันโต ก่ข้ามล่วงไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวันก่มาจุจอตลอดถึงเตงตันยังภริยาลูกเต้าหมู่เฮาก็ผู้คน ก่บ่ได้ละ
เสียยังฮึดเก่าแห่งสัปปุริสะเจ้าดังหลาย ก่ได้ปากันสะโหนงโขงชวายตกแต่งพร้อมน้อมนำมายัง ฐูปะ บุปผา
ราชา ดวงดอก ตังข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน น้ำอบ น้ำหอม เพื่อกักมาสมมาคารวะ ยังต้นตั่วแห่งผู้ข้าว่าสันนี้
แต่ดีหลี บัดนี้ผู้ข้าก่ได้มีธรรมเมตตาอว่ายหน้า ปฏิหาระรับเอาแล้ว หลอนว่าท่านดังหลายได้ปะมาทะข้ามกาย
ดีด้าย่าดีสูงสันใด ได้กระทำไปโดยบ่ฮู้ด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจมาแต่ก่อน ก่ขอหื้อได้ผ่อนสุญหาย กายเป็น
อโหสิกรรม อย่าได้เป็นนิวรรณ์ธรรมสามสิ่ง อันเป็นโตดยิ่งแก่กล้า ได้ห้ามเสียยังหนตางไปสู่จันฟ้าและเนระปาน
แก่ท่านดังหลายสักเยื้องสักประการ นั้นจุงจักมี

ตั้งแต่มุทุกล่าวละ วันนียามนี้ไปป้ายหน้า แม่นว่าจักอยู่ก่ขอฮื้อมีจัย แม่นว่าจักไปก่ขอฮื้อมีโจค
มีลาภ เคราะห์ร้ายหายบอย่ามาไกล เจ็บป่วยไข้อย่ามาปาน ได้อยู่สุขสำราญจ้อยใจภัย มีเงินคำล้านโกฏิเต็มสาง
บ่ฮู้บักบางสักเตี้ย เต็มอยู่จุงเมื่อดีหลี ได้อยู่สวัสดิมีจัย มีอายุมันยืนยาวร้อยขาวขบเข้าพรรษา ได้อยู่ก่จุศาสนา
ไปไจ้ ๆ อย่าได้กล้าดได้กลานันจุงจักมีเตียงแต่ดีหลี ตามบทบาทภาษาบาลีว่า อายุวัฑฒะโก วรรณะวัฑฒะโก
สุขะวัฑฒะโก โทตุสัพพะตา ทุกขะโรคะพญา เวลาโสกาสันตุ จุปัททะวา อะเนกาอันตะระยะยาปิ วินัสสันตุ
จะเตจะสาจะยะสิทธิ ะนังลาภัง โสติพะคะยัง สุขัง พะลัง สิริ อายุจะวันโน จะโกคัง วุฒิทิจะยะสะวา
สะตะวัสสา จะอายุ จะชีวะสิทธิ ะวันตุเต สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราโย สุขี
ทิฆายโก ะวะระ ะภิวาทะนะสึลิสสะ นิจจัง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายหมื่น นามสกุล วงศ์ชุ่มใจ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

เกิดวันที่ ๔ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๘๔ อายุ ๗๒ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๒๘๑ หมู่ที่ ๗ ชุมชนบ้านหนองห้าตะวันออก

ตำบลพระบาท อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๕๘๖/๑ หมู่ที่ ๗ ชุมชนบ้านหนองห้าตะวันออก ตำบลพระบาท

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๐๐๐

สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ ทำไร่ ทำนา ทำสวนเกษตร

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายทุน วงศ์ชุ่มใจ (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางเป้ง วงศ์ชุ่มใจ (เสียชีวิต)

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๑ คน ดังนี้

๑. นายหมื่น วงศ์ชุ่มใจ

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางทา วงศ์ชุ่มใจ นามสกุล (เดิม) สมวงศ์

มีบุตรชาย ๑ คน มีบุตรหญิง ๒ คน รวมทั้งหมด ๓ คน ได้แก่

๑. นางสมจิต วงศ์ชุ่มใจ อาชีพ อาจารย์

๒. พันเอกเสรี วงศ์ชุ่มใจ อาชีพ รับราชการทหาร

๓. นางทองคำ จันทรดี อาชีพ ธุรกิจส่วนตัว

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาเรียนรู้ด้วยตัวเอง และศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดเพิ่มเติม
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ให้ความรู้ในงานปีใหม่เมืองของเทศบาลเมืองเขลางค์นคร โดยเข้าร่วมการประกวดปั่นปอน
๔. ผู้ได้รับการถ่ายทอดได้แก่ ผู้ที่ให้ความสนใจ
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ จ้อย, คำว, เป็นวิทยากรสาธิตการทำปุ๋ยหมัก เศรษฐกิจพอเพียงปลูกพืชผักสวนครัวรับประทานเอง, เป็นหมอดิน
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ๖.๑ ปี ๒๕๓๘ ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหมอดิน เป็นปราชญ์ดินเกี่ยวกับการเกษตร
 - ๖.๒ รางวัลชมเชย การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๕
 - ๖.๓ รางวัลชมเชย การประกวดจ้อย งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ลูกหลานหรือบุคคลที่สนใจได้เรียนรู้จากหนังสือหรือเอกสารที่หน่วยงานต่าง ๆ ได้จัดทำขึ้นมา จะได้มีความรู้เพิ่มขึ้น และเพื่อจะได้อนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นเอาไว้ไม่ให้สูญหายไป

คำปิ่นปอน
ของนายหมื่น วงศ์ชุ่มใจ
ชุมชนบ้านหนองหัวตะวันออก หมู่ ๗ ตำบลพระบาท
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ อาจาในวันนี้ก็เป็นวันดี เป็นวันสะหลอันวิเศษ เหตุว่าสังขารปีเก่าก็ข้ามล่วงล้น
ป็นไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวันก็มารอดมาถึงเตงตันยังหมู่เฮาเจ้าข้าต้งหลาย สู้เจ้าต้งหลายกับได้ละเสียยังฮึด
บรีตเสียยังกองป่าเวณิ ก็ได้มีความซันตีได้พร้อมใจกันก็ได้ตักแต่งห้างน้อมนำมายัง มรณูปภา ราชา ดวงดอก
มีต้งข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน มีต้งน้ำอบ น้ำหอม น้ำขมิ้น และน้ำสั้มป่อย พร้อมน้ำสุกัณโฑตะกะ ก่เพื่อจักมา
สุมาคาราวะ สระเกล้าคำห้วยตันทั่วแห่งผู้ข้า ซึ่งท่านต้งหลายก็ได้นับถือตันทั่วแห่งผู้ข้าว่า เป็นผู้เฒ่าผู้แก่
เป็นป้อเป็นแม่ เป็นปู่ป้าลูงอา ว่าฉันนั้นเตียงแต่ดีหลี ข้าก่มีความยินดีมีธรรมเมตต้าว่ายหน้ารับเอาแล้ว
แม่นว่าสู้เจ้าต้งหลายได้ซันตีต่ำได้ย่ำดีสูง ได้ปากล้ากำเหลื่อ ได้ปากเสียงต้ง ได้คางเสียงใหญ่ กับตันทั่วแห่ง
ผู้ข้าก่ดี และในกำละตีฆวันนี ยามนี้ก่ดี ก่จักขอลาลดปดโตดฮื้อแก่สู้เจ้าต้งหลาย บื้อฮื้อได้เป็นบาป เป็นกรรมติด
ตัวไปปายหน้า ฮื้อฮื้อป็นจากวจีกรรม มะโนกรรม ว่าฉันนั้นเตียงแต่ดีหลี และในกำละตีฆาบัดนี้ยามนี้จักขอ
ปิ่นปอนดีฮื้อแก่สู้เจ้าต้งหลาย ถึงแม้งจะอยู่ก่ขอฮื้อมีจัย ถึงแม้งจะไปก่ขอฮื้อมีใจจะมีลาภ ฮื้อปราบแป้ข้าศึกศัตรู
ผู้ฆาลา ถึงแม้งบ่ฮื้อก่ขอฮื้อป็นมา ถึงแม้งบ่หากฮื้อป็นได้ เงินคำเครื่องใจจึงไหลมาเทมา แม่นจักคิดยะโฮ่ก่ขอฮื้อ
ได้ข้าวฮวงหนา แม่นจักคิดยะนา ก่ขอฮื้อได้ข้าวฮวงใหญ่ ยะข้าวเจี้ยใส่ก่ขอฮื้อได้หลายตาง อย่าได้บกบางถ้อยจ้า
ฮื้อมีไพร่ฟ้า ปัจจาฮื้อสมก้ามก้าผาดณาทุกสิ่ง ทุกเยียงประการ เลี้ยงลูกเลี้ยงหลานก่ขอฮื้อฮื้อฮื้ออยู่ถ้อยฟังก้า
ฮื้อฮื้อเฮียนการศึกษา ฮื้อฮื้อป็นได้เลื่อนยศเลื่อนจัน ฮื้อฮื้อป็นได้เป็นครูบาอาจารย์ แม่นจักคิดเลี้ยงสัตว์สิ่งแม้งัว
ตัวควาย เป็ดไก่ หมูหมา อันใดก่ตีก่ขอฮื้อฮื้อป็นได้แพร่พวกหลวงหลาย ฮื้อฮื้อป็นได้เต็มเกล้าเต็มแหล่ง บ่เต้าแต่นั้น
ดีหลีฮื้อเจ้ามั่งมีจวัน จูมือ ฮื้อฮื้อมีเงินตื้อและคำแสน หลับก่ขอฮื้อได้เงินหมื่น ตันทก่ขอฮื้อได้เงินแสน วันไหนตันทัน
จะแก่งก่ขอฮื้อได้สักล้านสองล้าน ขอฮื้อฮื้อมีเงินหมื่นเต็มบ้าน ฮื้อฮื้อมีเงินล้านเต็มเฮือน ฮื้อฮื้อเงินไหลกอง ฮื้อฮื้อทอง
ไหลค้อน ฮื้อเจ้าปิ่นน้องมีความสุขสำราญหวานใจ นั่งอยู่บนกองเงินกองทอง ฮื้อฮื้อตางกัณฮื้อฮื้อตางจ้
แม่นจักกัณก้อย่าบกบาง แม่นจักตานก้อย่าได้เลี้ยง ฮื้อฮื้อป็นได้เป็นป้อเลี้ยงแม่เลี้ยง จักผ่อกระเป่าต้งหน้า
ฮื้อฮื้อใส่ถุงเงินถุงคำ จักผ่อกระเป่าต้งหลัง ฮื้อฮื้อใส่ใบพัดและใบหาร้อย ปอนต้งหมดต้งมวนก่ปิ่นฮื้อฮื้อแก่สู้เจ้า
ปอนอย่างจันแก้มเหล้า ก่ขอฮื้อฮื้อไปตักใส่ป้อคั่วแม่คั่ว มีต้งเคราะห์สาวเค้นบ่าวค่าง ป้อฮื้อฮื้อแม่หม้ายตี้ยังบ่ได้มีลูก
มีผัวก่ขอฮื้อฮื้อตักไปโดยไฟ ไหลไปสู่คงคาแม่น้ำ ต้งเคราะห์แม่เฮือน แม่หม้าย แม่ฮ้าง ตั้ขาดกู่สร้างนอนตวย
ต้งแต่วันที่ ๑ ถึงวันที่ ๑๖ ก่ขอฮื้อฮื้อเจ้าต้งมวนต้งหมด ได้ถูกแซถูกหวย ขอฮื้อฮื้อได้เป็นคนรวยเหมือนกันกัณผู้กัณ
เนื้อเจ้า ฮื้อฮื้อสมก้ามก้าผาดณา เหมือนดั่งคำมาทะคาถาภาษาบาลี ตั้พระพุทเจ้าเป็นเทศนากล่าวไว้ว่า
สัพพัตติโย วิวัชขันตุ สัพพะ โรโค วินัสสะตุ มาเต ภาวัต วันตะราโย สุชี ทัชมายุโก ภาวะ อะภิวาตะนะสี ลิสสะ
นิจจิง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตาโร อัมมา วัฑฒันติ อายุ วณฺโณ สุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นางจันทร์ทิพย์ นามสกุล เตจะวงศ์ เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

เกิดวันที่ ๗ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๖ อายุ ๗๑ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๒๖ หมู่ที่ ๗ ชุมชนบ้านศรีเกิด ตำบลชัยสถาน
อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๕๐๙/๑ หมู่ที่ ๗ ชุมชนบ้านหนองวัวเฒ่า ตำบลพระบาท
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายยศ มากอง (เสียชีวิต)

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางกลม มากอง (เสียชีวิต)

เป็นบุตรคนที่ ๒ ในจำนวนพี่น้อง ๓ คน ดังนี้

๑. นางคำแปง เตจะวงศ์ (เสียชีวิต)

๒. นางจันทร์ทิพย์ เตจะวงศ์

๓. นายบุญยืน มากอง

ชื่อ-นามสกุล สามี นายสมบัติ เตจะวงศ์

มีบุตรชาย ๔ คน มีบุตรหญิง ๕ คน รวมทั้งหมด ๙ คน ได้แก่

๑. นางคำปิ่น เตจะวงศ์ (เสียชีวิต)

๒. นางวันดี ผลประโยชน์

๓. นางลำดวน ทะปะละ

๔. นายนราทิพย์ เตจะวงศ์

๕. พระอาจารย์นันทรุจ เตจะวงศ์

๖. นางสาวชาลิสา เตจะวงศ์

๗. นางจันทร์สม เตจะวงศ์

๘. นายจักรพันธ์ เตจะวงศ์

๙. นายจตุรพล เตจะวงศ์

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ความรู้จากลูกที่บวชเป็นพระมาสอน เรียนรู้ด้วยตัวเอง จากการอ่านหนังสือ และรับฟังจากงานต่าง ๆ เช่น งานบวช งานศพ
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ให้ความรู้ในการร่วมประกวดปั่นปอนงานประเพณีปีใหม่เมืองของเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖
๔. ผู้ได้รับการถ่ายทอดได้แก่ บุคคลที่ให้ความสนใจในภูมิปัญญาพื้นบ้าน
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ คำว, ร้องเพลงพื้นบ้าน, ซอ, ความถนัดในการจักสาน และงานฝีมือ เช่น สานกระติบข้าว, สานนก, สานปลา และประดิษฐ์ดอกไม้จันทน์
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้คนในสมัยนี้เรียนรู้เรื่องคำพื้นเมืองต่าง ๆ จะได้ไม่สูญหาย และเรียนรู้การทำอุปกรณ์ภายในครัวเรือน เช่น กระติบข้าว หรือ ภาษาเหนือเรียกว่า “แอ็บข้าว” อยากให้ลูกหลานของตนได้เรียนรู้สิ่งนี้ด้วย เพราะจะได้นำความรู้ที่ได้รับนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

คำปิ่นปอน
ของนางจันทร์ทิพย์ เตะจะวงศ์
ชุมชนบ้านหนองวัวเฒ่า หมู่ ๗ ตำบลพระบาท
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ อันจะในวันนี้ ก่เป็นวันดี เป็นวันสะหลีอันประเสริฐ ลำเลียงยิ่งกว่าวันและยามดังหลาย
บัดนี้ปีเก่าก่ข้ามล่วงล้นป็นไปแล้ว ปีใหม่แก้วผดุงวันก่มาจุฮอดตลอดถึง สู่เจ้าตังหลายบ่ละเสียยังฮึด
ปรีตเสียยังกอง ก่มีมธูปผา รากา ดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน น้ำอบ น้ำหอม น้ำมันส้มป่อย
มาขอสุมาก่ลภาวะต้นต้วแห่งข้า อันเป็นป้อ เป็นแม่ เป็นป้า เป็นลุง แม่นว่าสู่เจ้าตังหลาย ได้ข้ามตี่ต่ำ ได้ยาตี่สูง
ต้นต้วแห่งข้าอันเป็นป้า เป็นลุง เป็นป้อ เป็นแม่ ก่จะลาลดปลดโตดฮื้อสู่เจ้าตังหลาย ตั้งแต่นี้ไปหน้าก่ขอฮื้อ
สู่เจ้าตังหลาย ฮื้ออยู่เย็นเป็นสุข ฮื้อฮื้อได้มา หากฮื้อป็นได้ แม่นจักสู่เจ้าจะว้ายหน้าไปตางทิศเหนือ ทิศใต้
ทิศตะวันตก ตะวันออก ก่ขอฮื้อปลอดภัยรุ่งโรจน์ ขอฮื้อป็นทุกข์ ป็นโศก ป็นโรค ป็นภัย อย่ามาเคราะห์
อันตรายมาใกล้มากาย ตั้งแต่นี้ไปหน้า ก่ขอฮื้อสู่เจ้าตังหลาย อยู่เย็นเป็นสุข อายุมันยืนยาว ร้อยขาวขวบ
เข้าพรรษา ฮื้อขอฮื้อได้มา หากฮื้อป็นได้ มีเงินเครื่องใจตุตางเตตาน ดังปอนสามประการ ดังพระพุทเจ้า
เตสะนาไว้ว่า สัพพัตติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภาวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภาวะ อะภีวา
ทะนะลีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตาโร อัมมา วัฑฒันติ อายุ วัฒนโน สุขัง พะลัง

ตำบลกกล้วยแพะ

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายซอน นามสกุล วงศ์สาย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย

เกิดวันที่ - เดือน - พ.ศ. ๒๕๔๖ อายุ ๗๐ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๑ ชุมชนบ้านกล้วยหลวง ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ รับจ้าง

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายบาน วงศ์สาย

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางสาว วงศ์สาย

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๓ คน ดังนี้

๑. นายซอน วงศ์สาย

๒. นางแก้ว วงศ์สาย

๓. นายหมื่น วงศ์สาย

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางศรีลา วงศ์สาย นามสกุล (เดิม) นันทจักร

มีบุตรหญิง ๓ คน รวมทั้งหมด ๓ คน ได้แก่

๑. นางศรีเวียน ธรรมสอน

๒. นางจงรักษ์ ใจเป็ง (เสียชีวิต)

๓. นางอนงค์ ใจเป็ง

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ความรู้จากการที่เป็นมัคทายกทายกทายก ได้เล่าเรียนมาจากพระอาจารย์ในสมัยก่อน พอโตมาได้หาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่านหนังสือ และหาความรู้จากงานพิธีการต่าง ๆ เช่น งานวัด งานศพ โดยส่วนตัวชอบอ่านหนังสือที่เป็นคำเมือง ภาษาล้านนา สามารถเขียนได้ และที่สำคัญสามารถสอนผู้อื่นได้
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกหลานตอนมารดน้ำดำหัว และการเข้าร่วมงานต่าง ๆ เช่น งานวัด งานศพ
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและผู้สนใจทั่วไป
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ จ้อย, คำว, พิธีกรรมทางศาสนา
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่
 - ๖.๑ รางวัลชนะเลิศ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๔
 - ๖.๒ รางวัลชนะเลิศ การประกวดปั่นปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมืองเขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๕

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ผู้สนใจได้ศึกษาเล่าเรียน และสามารถมาเรียนกับตนได้ตนยินดีจะสอนให้ทั้งหมด โดยเฉพาะภาษาล้านนาหรือที่เรียกกันว่า ภาษาคำเมือง อยากให้มีคนที่สนใจมาก ๆ เพราะสมัยนี้ไม่มีใครอยากศึกษาเล่าเรียนภาษาล้านนาเลย

คำปิ่นปอน
ของนายซอน วงศ์สาย
ชุมชนบ้านกล้วยหลวง หมู่ ๑ ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ เอวัง โหนตุ เอวัง โหนตุ สัพพะ โลกียะ โลกุตระละ สุขะสัมปัตตินัง อะระพณัง อะลังขันติ
นิพานะ ปัจจะโย โหนตุโน นีแล อันจะโนวันนีเกเป็นวันดี สะหริสฺสุระ ชะยะมังคะละ อันประเสริฐ ล้ำเลิศกว่าวัน
และยามตั้งหลาย บัดนี้ปีเก่าผ่านไปแล้วปีใหม่แก้วยอดพญาวนกำมารอดมาถึง ดึงคร้วตึงหลายกำบ่อละเสียยังฮึด
บริตเสียยังทำนองกองป่าเวณิตามเดิมที มาแต่ปางก่อนศรัทธาผู้ซำตงหลาย กบ่หันยังศรัทธา ได้น้อมนำมายังมธุ
บุปผา ราชาดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน และน้ำสุกกันโท และน้ำอบ น้ำหอม น้ำขมิ้นส้มป่อย กัจจเอา
มาสูมาคาราวะยังตนตัวแห่งเฮา วันนีเฮาจักปฎิยะหะ รับเอาน้ำขมิ้นส้มป่อย ของพวกท่านตั้งหลายมวลหมู่
นี แม้นว่าท่านตั้งหลายจะอยู่ก่ขอฮื้อมีชัย แม้นว่าจะไปก่ขอฮื้อมีโชค ปราบแก่ข้าศึกศัตรู อีกขอฮื้อป็นมา หากขอ
ฮื้อป็นได้ ขอฮื้อเงินค่าข้าวของเครื่องใช้ ขอฮื้อไหลมาเทมา ไหลมาเทมา ไหลมาเทมา เตียงแต่ดีหลี ให้สมดัง
คาถาบาลีขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทักว่า สัพพีติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราย
สุขี ทีฆายุโก ะวะระ ะภิวาทะนะสีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจายีโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ आयु วณฺเณ สุขัง
พะลัง นิพานัง ปะระมังสุขัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นางสาวศรีลา นามสกุล วงศ์สาย นามสกุล(เดิม) นันทจักร เชื้อชาติ ไทย

สัญชาติ ไทย เกิดวันที่ ๑ เดือน เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๐ อายุ ๖๗ ปี

วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ไม่ได้เรียนหนังสือ

ภูมิลำเนา (บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๑๗๔ หมู่ที่ ๑ ชุมชนบ้านกล้วยหลวง ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๓ หมู่ที่ ๑ ชุมชนบ้านกล้วยหลวง ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐

สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ รับจ้าง

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายศึก พุทธิใจเก่า

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางปัด พุทธิใจเก่า

เป็นบุตรคนที่ ๑ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน ดังนี้

๑. นางสาวศรีลา	วงศ์สาย
๒. นางจันทร์แก้ว	พุทธิใจเก่า
๓. นายกอง	พุทธิใจเก่า
๔. นายทรงวุฒิ	พุทธิใจเก่า

ชื่อ-นามสกุล สามี นายซอน วงศ์สาย

มีบุตรหญิง ๓ คน รวมทั้งหมด ๓ คน ได้แก่

๑. นางสาววิ연	ธรรมสอน
๒. นางจงรักษ์	ใจเป็ง (เสียชีวิต)
๓. นางอนงค์	ใจเป็ง

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ศึกษาค้นคว้าเอง และใช้การจำจากการฟัง เพราะตนไม่ได้เรียนหนังสือ สมัยก่อนพ่อของตนมักจะเล่าเป็นนิทาน ก่อนนอนให้ตนฟัง พอโตมาได้ไปศึกษาจากผู้สูงอายุในชุมชน และศึกษาจากการเข้าร่วมงานพิธีต่าง ๆ ในชุมชน เช่น งานศพ งานบวช งานวัด
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้แก่ลูกหลานที่มารดน้ำดำหัว และปั่นปอน หรือให้พรไปเป็นคำเมือง
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและคนรุ่นหลังที่ให้ความสนใจในเรื่องนี้
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ รำวงย้อนยุค, ร้องเพลงพื้นบ้าน
๖. รางวัลที่ได้รับ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ลูกหลานสืบทอดต่อ ๆ ไปถ้ามีผู้ที่สนใจมาขอเรียนก็ยินดีที่จะสอน ไม่อยากให้ประเพณีต่าง ๆ ของคนพื้นเมืองเหล่านี้ได้สูญหายไป

คำปิ่นปอน
ของนางศรีลา วงศ์สาย
ชุมชนบ้านกล้วยหลวง หมู่ ๑ ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง โหนตุ เอวัง โหนตุ เอวัง โหนตุ อัชชะในวันนี้ก็เป็นวันดี ปีเก่าผ่านไปแล้ว ปีใหม่แก้วยอด
พญาวัน ก็ได้มาจุจอตลอดถึง ลูกหลานก็ได้มาสระเกล้าดำหัว ก่นำเอน้ำอบ น้ำหอม น้ำส้มป่อย ดอกคำอ้อย
ดอกคำหัง ได้มาสละสลุงฮื้อตัวข้า ก่อฮื้อหว่ายหน้ารับเอา ว่า สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต
กะวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภาวะ อะภิวาตะนะสีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจายีโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ
อายุ วัฒนโน สุขัง พะลัง ปะละมังสุขัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นางสาว นามสกุล คำเชื่อน นามสกุลเดิม ไชยวงษ์เย็น เชื้อชาติ ไทย
 สัญชาติ ไทย เกิดวันที่ ๒ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ อายุ ๖๔ ปี
 วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ ๔
 ภูมิลำเนา(บ้านเกิด) บ้านเลขที่ ๗๕ หมู่ที่ ๒ ชุมชนบ้านกล้วยแพะ ตำบลกล้วยแพะ
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
 ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๓๔๕ หมู่ที่ ๒ ชุมชนบ้านกล้วยแพะ ตำบลกล้วยแพะ
 อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
 สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ รับจ้าง

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายผอง ไชยวงษ์เย็น

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางเลิศ ไชยวงษ์เย็น

เป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน ดังนี้

๑. นายปัน ไชยวงษ์เย็น
๒. นายจรัส ไชยวงษ์เย็น
๓. นางสาว คำเชื่อน
๔. นางสาวพิศ พุทธิใจแก้ว

ชื่อ-นามสกุล สามี นายจิ้น คำเชื่อน

มีบุตรชาย ๒ คน รวมทั้งหมด ๒ คน ได้แก่

๑. นายกสิณ คำเชื่อน
๒. นายจรัสวัฒน์ คำเชื่อน

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนแม่ของตนได้อ่านหนังสือคำวให้ฟัง จึงมีความชอบตั้งแต่สมัยนั้นมาโดยตลอด โดยส่วนตัวชอบอ่านหนังสือที่เป็นคำเมือง หนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องการสอนใจ มักจะเข้าหนังสือผลงานของผู้อื่นมาอ่าน เพราะมีความชอบ พูดได้ อ่านได้ แต่ไม่สามารถแต่งได้
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้เข้ามาช่วยเหลือสังคม และให้ความรู้ต่าง ๆ ผ่านทางการเข้าร่วมงานต่าง ๆ เช่น งานพื้นบ้าน งานวันแม่ โดยส่งเสริมให้ผู้อื่นสานต่อ ได้ขอให้ลูก ๆ ฟังนำผลงานของผู้อื่นมาถ่ายทอด และให้ความรู้เกี่ยวกับบุคคลที่สนใจ
๔. ผู้ได้รับการถ่ายทอดได้แก่ ผู้ที่ให้ความสนใจในภูมิปัญญาท้องถิ่น
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ คำว, ซอ, จ้อย, เพลงลูกทุ่ง
๖. รางวัลที่ได้รับ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ส่งเสริมและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ตลอดไป ซึ่งเมื่อก่อนอยู่แบบพอเพียงมีอะไรก็นำมาแบ่งปันกัน พูดคุยกัน มีความสามัคคี แต่สมัยนี้ไม่มีใครสนใจกันเลย สนใจแต่ตนเอง ไม่ใส่ใจเรื่องของผู้อื่น จึงอยากให้มีความรักและความสามัคคีกันเหมือนเมื่อก่อน สนใจในสิ่งดี ๆ ที่ผู้สูงอายุหรือผู้ที่มีความรู้ได้ถ่ายทอด

คำปิ่นปอน
ของนางด้วง คำเชื่อน
ชุมชนบ้านกล้วยแพะ หมู่ ๒ ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

อ้อชะในวันนี้เป็นวันดี เป็นศรีสุภะมังคะละอันประเสริฐ ลำเลิกกว่าวันและยามต้งหลาย บัดนี้ปีเก่า
กล่วงป็นไปแล้ว ปีใหม่แก้วก่มาจุมาจอตมารอดมาถึง หมู่เจ้าต้งหลายก่ยังบ่ละเสียยังฮึด มาฮอดตอดีเก่า
ต้งล้งกลับมาแล้วปางก่อน หมู่เจ้าต้งหลายก่ยังบ่ผ่อนเสียยังศรีทธา จึงได้น้อมนำมายังบุพผาราจา ดวงดอก
ข้าวตอก ดอกไม้ น้ำอบ น้ำหอม และโภชนาอาหาร มาเป็นตานแก้ต้นต้งแห่งข้า บัดนี้ก่ต้งส่งหน้าก่หากดี
ต้งข้าก่มีธรรมะเมตตาปฏิกะรับเอาอย่างมรุธบุผา ราจา ดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้ น้ำอบ น้ำหอม และโภชนา
อาหารของท่านต้งหลายไว้แล้วต้งแต่ไปหน้า แม้นว่าท่านต้งหลายจักอยู่ก่ขอฮื้อมีชัย แม้นว่าจักไปก่ขอฮื้อ
มีโชคมีลาภปราบแป้ข้าศึกศัตรูอย่าได้มาไกล่ ทุกข์ยากไร้ก่ขอฮื้อหนีไกล่ ฮื้อมีความใสสดชื่น เปนต์ฮื้อแก่ผู้อื่น
ดีเขาหัน ฮื้อมีความสุขสันต์กู่คำเจ้า กายิกาสุขพราพร้อมบริบูรณ์ จงมีกำลังอุดหนุนเต็มแห่ง อย่าฮื้อเหี่ยวแห้ง
ทุกประการ สมดั่งคำพรหวานกล่าวไว้ สมดั่งใจนึกได้เที่ยงแท้ดีหลี อันสัพพัตติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ
มาเต ะวะตวันตะราโย สุขี ที่ขายโก ะวะวะ อะภิวาทะนะลีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจายิโน จัตตาโร อัมมา
วัฑฒันติ อายุ วัฒน โสขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นางสาวคำวัน นามสกุล ใจน้อย เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
เกิดวันที่ ๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔ อายุ ๖๓ ปี
วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๑๒๒ หมู่ที่ ๒ ชุมชนบ้านกล้วยแพะ ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ รับจ้าง

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายมีด ใจน้อย

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางทอง ใจน้อย

เป็นบุตรคนที่ ๔ ในจำนวนพี่น้อง ๔ คน ดังนี้

๑. นางบุญ	อินนังแท่น	
๒. นางเฒ่า	หอมแก่นจันทร์	
๓. นางสมพร	อินนังแท่น	(เสียชีวิต)
๔. นางสาวคำวัน	ใจน้อย	

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนผู้สูงอายุได้อ่านหนังสือให้ฟัง ได้อ่านจากหนังสือที่เป็นตัวพื้นเมืองเพราะตนไม่ได้เรียนหนังสือมากนัก หนังสือที่ผู้สูงอายุอ่านให้ฟัง เช่น คำว, ขอ โดยส่วนตัวตนมีความชอบในเรื่องนี้มาก ชอบไปงานวัด และได้ความรู้จากพระสงฆ์ ในการที่พระสงฆ์ให้พรแก่คนในท้องถิ่น ตนได้นำความรู้ไปสืบทอดให้กับลูกหลานโดยการให้พร หรือทางภาคเหนือเรียกว่า “ปั่นปอน”
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่คนบ้านแม่ทะ ซึ่งได้มาขอความรู้กับตน ก็ได้จัดบันทึกให้เขาไป และได้ให้ความรู้ในการเข้าร่วมงานต่าง ๆ เช่น งานศพ งานวัด และงานปีใหม่เมืองที่ลูกหลานมารดน้ำคำหัว ก็จะทำให้พรไปเป็นคำเมือง เรียกว่า “ปั่นปอน”

๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและผู้ที่มีความสนใจ
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ คำว่า, ซอ, จ๊อย, รำวงย้อนยุค, รำไท่เก๊ก (สามารถสอนได้)
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่

๖.๑ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๓ การประกวดขับปอน งานประเพณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมือง
เขลางค์นคร ประจำปี ๒๕๕๖

๖.๒ รางวัลรองชนะเลิศ อันดับ ๒ ในงาน “ฮ่วมสืบสานป่าเวณีปีใหม่เมืองเทศบาลเมือง
เขลางค์นคร” ประจำปี ๒๕๕๗

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ลูกหลานมาสืบสานภูมิปัญญา
ท้องถิ่น สืบทอดต่อ ๆ กันไป อยากให้มีคนรับฟัง อยากให้มีคนสนใจ เพราะยินดีที่จะสอนอย่างเต็มที่
โดยส่วนมากได้สอนลูกหลานให้ฝึกแม่แตดา ฝึกสวดมนต์ และที่สำคัญสอนให้เป็นคนดี

คำปิ่นปอน

ของนางสาวคำวัน ใจน้อย

ชุมชนบ้านกล้วยแพะ หมู่ ๒ ตำบลกล้วยแพะ

อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง เอวัง โหนตุ อั้งชะในวันนี้เป็นวันดี ดิถีเป็นวันพิเศษ เหตุว่าสังขารปีเก่าล่วงไปแล้ว ปีใหม่แก้ว
ยอดพญาวันก็ได้มารอดมาถึง ตังไขว้สู่เจ้าตังหลายยังป่าละเล็ยยังฮีด จาฮีดป่าเวณีอันมีมาแต่โบราณบางก่อน
สู่เจ้ายังบ่ผ่อนเสี่ยยังครุฑา จึงได้น้อมนำมายังสุคนธบุผา ราจาดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน น้ำอบ
น้ำหอม เพื่อมาสรรสรวง ขอสุมาคาราวะผู้เฒ่าผู้แก่ ผู้เป็นป้อ เป็นแม่ ปู่ ป้า น้า ลุง อันเป็นป่าเวณีปีใหม่
หมู่ข้าก่ขอโหสิกรรมฮื้อสู่เจ้าตังหลาย ฮื้อมีอายุมันยืนยาวร้อยชาวพรรษา ฮีก่ขอฮื้อมา หาก่ขอฮื้อได้
อยู่กะขอฮื้อมีจัย ไปก่ฮื้อมีโจค ฮื้อมีความสุขเตี้ยงแต่ดีหลี เหมือนดั่งปอนพระดีว่าเป็นภาษาบาลีว่า สัพพัตติโย
วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ะวัตวันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ะวะระ อะภิวาตะนะสึลิสสะ นิจจัง วุฑฒา
ปะจาโยโน จัตตาโร ัมมา วัฑฒันติ อายุ วัฒนิน สุขัง พะลัง

ประวัติส่วนตัว

ชื่อ นายชาญ นามสกุล ใจทอง เชื้อชาติ ไทย สัญชาติ ไทย
เกิดวันที่ ๑๒ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ อายุ ๘๒ ปี
วุฒิการศึกษา/ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ ๔
ที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ ๕๑/๒ หมู่ที่ ๕ ชุมชนบ้านกล้วยกลาง ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง รหัสไปรษณีย์ ๕๒๑๐๐
สถานที่ทำงาน ปัจจุบันประกอบอาชีพ รับจ้าง

ประวัติครอบครัว

ชื่อ-นามสกุล บิดา นายของ ใจทอง

ชื่อ-นามสกุล มารดา นางคำ ใจทอง

เป็นบุตรคนที่ ๓ ในจำนวนพี่น้อง ๘ คน ดังนี้

๑. นางจิ้น	อินนังแท่น (เสียชีวิต)
๒. นางพุทธ	ใจทอง
๓. นายชาญ	ใจทอง
๔. นายงาย	ใจทอง
๕. นางทองคำ	ใจทอง
๖. นายปลวก	ใจทอง
๗. นางบุญ	ใจทอง
๘. นางคำผิง	ใจทอง

ชื่อ-นามสกุล ภรรยา นางเปียง ใจทอง นามสกุล(เดิม) ศรีอินแก้ว

มีบุตรชาย ๒ คน รวมทั้งหมด ๒ คน ได้แก่

๑. นายสมิง	ใจทอง
๒. นายสุธี	ใจทอง (เสียชีวิต)

ประวัติผลงาน

๑. มีความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นทางด้าน ปั่นปอน
๒. ประสบการณ์ชีวิต ความสนใจในการได้มาซึ่งความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น สมัยก่อนได้บวชเรียน ได้ความรู้มาจากพระสงฆ์ พอโตมาได้ศึกษาจากอาจารย์ จากหนังสือ และจากการได้ไปงานต่าง ๆ เช่นงานบวช งานศพ
๓. การถ่ายทอดความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้ให้ลูกหลาน เมื่อมารดน้ำดำหัว โดยจะให้พรไปเป็นคำเมือง เรียกว่า “ปั่นปอน” และถ่ายทอดความรู้ในการเข้าร่วมกิจกรรมกับทางวัดที่จัดงานทุกปี รวมถึงในการพูดคุยภายในกลุ่ม ภายในชุมชน
๔. ผู้รับการถ่ายทอดได้แก่ ลูกหลานและผู้ให้ความสนใจ
๕. ประสบการณ์หรือความเชี่ยวชาญอื่น ๆ คำว, ซอ, จ้อย, รำวงย้อนยุค
๖. รางวัลที่ได้รับ ได้แก่ -

ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น อยากให้ผู้ที่สนใจได้มาศึกษาเล่าเรียน และจดบันทึกไว้ และหากมีบุคคลภายในชุมชนและภายนอกชุมชนมาขอเรียน ยินดีที่จะสอนให้

คำปิ่นปอน
ของนายชาญ ใจทอง
ชุมชนบ้านกล้วยกลาง หมู่ ๕ ตำบลกล้วยแพะ
อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

เอวัง เอวัง โหนตุ จะในวันนี้ก็เป็นวันดี เป็นวันสะหลีปีใหม่ ปีเก่าคงข้ามไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวัน
ก่มาจุจอตแก่สุเจ้าต้งหลาย สุเจ้าต้งหลายก่ปละเสียยังฮึด บ่รีตเสียยังกองตามบ่เก่าตี้เล่ากันมา บัดนี้นา
สุเจ้าต้งหลาย ก่ได้ชวนขวายนามายังมธบุผา ราชา ดวงดอก ข้าวตอก ดอกไม้ ลำเตียน น้ำอบ น้ำหอม
ขมิ้นส้มป่อย หอมอ้อย ๆ มาขอสูมาคาราวะในต้นตัวของหมู่ข้า เป็นเฒ่าเป็นแก่ เป็นพ่อเป็นแม่ เตี้ยงแต่ดีหลี
ได้ขึ้นตี่ต่ำได้ย่ำตี่สูง ได้ถ่มน้ำลาย ได้คายกำหมาก ได้ปากล้ากำเหลือกดี มาขอลาตปลดโทษ บ่ฮื้อเป็นบาป
เป็นกรรมอย่างนั้นกดี ตั้งแต่บัดนี้ต่อไปหน้าขอฮื้ออายุสุเจ้ายืนยาว ร้อยขาวขบพรรษา ยะไฮ่ก่ขอฮื้อได้งา
ยะนาก่ขอฮื้อได้ข้าว มีลูกหลานต่านเต้าก่สอนฮื้อถ้อยฟังกำ มีลูกแม่หยิงขอฮื้อเป็นคุณนาย มีลูกเป็นป้อจายก่ขอ
ฮื้อเป็นนายกรัฐมนตรี เป็นแต่ดีหลิดังคาถาภาษาบาลีตี้ว่า สัพพัตติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มาเต ภาวัต
วันตะราโย สุขี ทีฆายุโก ภาวะ อะภิวาตะนะสีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจายีโน จัตตาโร ธัมมา วัฑฒันติ อายุ
วณฺเณ สุขัง พะลัง

ตัวอย่าง
คำป้อนป้อนต่าง ๆ

เอวัง โหนตุ ดีและ อัชชะในวันนี้ก่หากเป็นวันดี ดิถีอันวิเศษ เหตุว่าอดิกันโตสังขารปีเก่าก่ข้าม
ล่วงป็นไปแล้ว ปีใหม่แก้วยอดพญาวนกว่ามาจุจอตลอดถึงเตง ในกาละวันนียามนี้ หมูสู่เจ้าตงหลายก่บ่ละเสียยัง
ฮึดอดิตป่าเวณิ อันเป็นมาแต่ปางก่อน เจ้าตงหลายก่บ่ผ่นเสียยังศรัทธา น้อมนำมายังสุกันธาโทตะกะ ทานะ
วัตถุตางตงหลาย ฟุ่่นนี้มาถวายเป็นตาน เพื่อว่าจักมาขอมาโทสะนะโทษ ผู้ข้าก่โผดหื้อเป็นอโหสิกรรมแน่ว่า
เจ้าตงหลายได้กระทำเป้นตางดีตางชอบ จึงฮื้อประกอบไปด้วยปณิหา จึงฮื้อมีอายุทิมาฮีนยัง โโรคภัยกู่สิ่งหนีไกล
ฮื้อมีวรรณะใสสดชื่น เป้นตี่รักและพอใจของผู้อื่นตี่เขาเห็น ฮื้อมีความสุขสันต์กู่คำเจ้า ก่าผิก่าสุข เจตะผิก่าสุข
พร่ำพร้อมบริบูรณ์ ฮื้อมีกำลังหนุนเตียมแถ้งอย่าฮื้อได้เหี่ยวแห้งทุกประการ ฮื้อสมตงก่าบ่อนว่าไว้ สมตงนี้ก่ได้
ทุกประการ เตียงแต่ดีหลี สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มา เต ภาวัตวันตะราโย สุชี ทิมาอุโก ภาวะ
อะภาวะนะสีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตารอ ัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

.....

เอวัง โหนตุ สัมปะภูจณามิ ดีและ อัชชะในวันนี้ก่หากเป็นวันดี ดิถีอันวิเศษ เหตุว่าระวิสังขารปีเก่า
อดิกันโต ก่ข้ามล่วงป็นไปแล้ว ปีใหม่แก้วพญาวนกว่ามาจุจอตลอดถึงเตงแก่เฮากู่ผู้กู่คน บัดนี้หมายมี....(จื่อ)...
เป้นเก้าพร้อมตวย....(จื่อ).....ก่บ่ละเสียยังฮึดอดิตป่าเวณิแห่งสัปปุริสะเจ้าตงหลาย ก่ได้สนงชวนชววยตกแต่ง
พร้อมน้อมนำมายังมรุบุผา ราจา ดวงดอก ข้าวตอก ลำเตียน น้ำอบน้ำหอม ก่เพื่อจักมาสุมาคารวะ ยังต้นตั่ว
แห่งข้าว่าสนนี้แต่ดีหลี บัดนี้ต้นตั่วแห่งข้าก่มีธรรมเมตตา อว่ายหน้าปฏิกะหะรับเอาแล้ว หลอนว่าท่านตงหลาย
ได้ปมาทะข้ามกายตี่ต่ำย่ำตี่สูงสันใด ได้กระทำไปโดยอันบ่ฮื้อด้วยกาย ด้วยวาจา ด้วยใจมาแต่ก่อน ก่ฮื้อได้ผ่น
สุญหายกายเป้นอโหสิกรรม อย่าได้เป้นนิวรรณธรรมสามสิ่งอันเป้นโตดียงอนันตา ได้ห้ามเสียยัง มัคคาไปสุจัน
ฟ้าและเนรพาน แก่ท่านตงหลายซกอย่างซกประการนั้นจึงจักมีตงแต่หมุดตุก่าละวันนียามนี้ ไปภายหน้าขอฮื้อ
ท่านตงหลายกู่ผู้กู่คน อยู่ก่ขอฮื้อมีจัย ไปขอฮื้อมีใจคมมีลาภ เคราะหรัยหายอย่าได้มาไกล เจ็บป่วยไข้อย่ามา
พาน ได้อยู่สุขสำราญจ้อยใจติ มีเงินมีคาล้านโกฏิเต็มสาบ บ่ฮื้อบกบางซกเตื่อ เตมอยู่กู่เมื่อดีหลี ได้อยู่สวัสดิ
ทิมาเตียงเต้า มีอายุร้อยชาวชวบเข้าวะสา ได้อยู่ก่าจะระศาสนาไปใจี ๆ อย่าได้คลาดได้คลา เตียงแต่ดีหลี
ตามบทบาลีว่า

อายุวัณโก ธนวัณโก สิริวัณโก ยสวัณโก พลวัณโก วรรณวัณโก สุขวัณโก โหนตุสัพพทา ทุกขโรค
ภยา เวรา โสกา สัตตุ จุปัททวา อนเภาอันตรายาปิ วินัสสันตุ จ เตชสา ชีวสิทธิ ธนัง ลาภัง โสถิ ภาคยัง สุขัง
พลัง สิริ อายุ จ วรรณ จ โภคัง วุฒิ จ ยสวา สัตตวชา จ อายุ จ ชีวสิทธิ ภาวันตุ เต

สัพพิติโย วิวัชขันตุ สัพพะโรโค วินัสสะตุ มา เต ภาวัตวันตะราโย สุชี ทิมาอุโก ภาวะ อะภา
วะนะสีลิสสะ นิจจิง วุฑฒาปะจาโยโน จัตตารอ ัมมา วัฑฒันติ อายุ วัณโณ สุขัง พะลัง

.....

สัพพะทุกข์ สัพพะโสภ สัพพะโรค สัพพะภัย สัพพะเคราะห์ เสนียดจัญไร เคราะห์ภายใน
ก็อื้อถอนออก เคราะห์ภายนอกก็อื้อถอยหนี เคราะห์ราวีแก้กล้า เคราะห์ตั้งหลายอย่ามาถ้า เคราะห์ตั้งหน้า
อย่ามาติด เคราะห์ปาผิดเป็นโต๊ด เคราะห์ร้ายโฉดฉกรรจ์ เคราะห์ปันอันหลายสิ่ง อื้อดัดบ่ม้วยมึงกลาไกล
อื้อตกไปตามเส้นไหม อื้อไหลไปตามเส้นฝ้าย อื้อเคราะห์เจ้าตั้งหลายได้ยกย้าย ขดคล้ายไปอยู่ดี ป่าไม้
ดงสงัด อื้อตกไปตามพระอาทิตย์ พระจันทร์ พระอังคาร พระพุธ พระฉัตร พระศุกร์ พระเสาร์ ราหูเกตุ อื้อตกไป
ในห้องเขตต์พระพุทธเจ้าป่าไผ่ศาสนา อื้อขดคล้ายไปจากกายาไป ณ กาละบัดนี้ข้าจักดำเคราะห์ ก่ออื้อหนี
ข้าจักตีเคราะห์ก็อื้อแล่น ด้วยตื๊บพระมนต์แก้วแก่นอาคมแห่งพระศรีโคตมตันวิเศษ สรุปรูปภพด้วย พระคาถาว่า
สัพพะ ทุกขา สัพพะภยา สัพพะโรคา สัพพะอันตรายา วินัสสันตุ

.....

ตัวอย่าง
เล่าเรื่องต่าง ๆ

หมายเหตุ เจี้ยบางเรื่องอาจมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ หรือมีเนื้อหาในทาง
สองแง่สามง่าม ซึ่งเจี้ยในเรื่องดังกล่าวมีจุดประสงค์เล่าเพื่อความบันเทิง ความสนุกสนาน
บางเรื่องได้สอดแทรกคำสอน มิได้มีเจตนาที่จะนำเสนอในทางที่ไม่เหมาะสมแต่อย่างใด

เจี้ยเรื่อง “ขนะอ่อน”

มีตุ้เจ้าต้นหนึ่งเดินออกจากวัดมา ก่ปะละอ่อนแม่ญิงคนหนึ่งกำลังขึ้นเก็บบะม่วงอยู่
ตี่หน้าประตูวัด ตุ้เจ้าแขนขึ้นผ่องก่คิดในใจว่า “พุธโร ธัมโม สังโฆ เทียเตอะ เตียวในกบใส่” ตุ้เจ้าเลยฮ้อง
ลงมาแล้วว่า “อี่หน้อย ลงมานี่เฮ้าะ เอาสตางค์ไปสืบบาท ไปซื้อเตียวในมาใส่เทียเนื้อ มันบ่งาม”

ละอ่อนแม่ญิงปิ๊กบ้านไป ก่เล่าฮ้อแม่ฮ้อยของมันฟัง แม่ฮ้อยมันก็ไค้อยากได้สตางค์พ่อง เลยขึ้นเก็บ
บะม่วงตี่ประตูวัด เมื่อตุ้เจ้าต้นนั้นเดินผ่านมาก่แขนผ่อง แล้วฮ้องแม่ฮ้อยลงมา “แม่ออก แม่ออก ลงมานี่ ลงมานี่
เฮ้าะ! เอาสตางค์ไปสืบบาท ไปซื้อยามาย้อมเทียเนื้อ ผางฮ้ายไ้ผางฮ้ายง่าว มันขาวหมดแล้ว”

แม่ฮ้อยก็ปิ๊กบ้านด้วยความผิตหวัง แม่ของละอ่อนฮู้เรื่องก่ไค้ได้สตางค์ แม่จะได้แค่ห่าบาท
แต่มันก่ยังดี ก่เลยไปขึ้นเก็บบะม่วงตี่ประตูวัด ตุ้เจ้าผ่านมาปะใส่ก่ฮ้องลงมา “โฮ้วว...แม่ออก แม่ออก ลงมานี่
ลงมานี่ ข้าแกไปแหมเมาะ (ยั้งหนักข้อไปเสียกว่าเดิม) เฮ้าะ! เอาสตางค์ไปบาทหนึ่ง หยังมาปะล้าปะเหลื่อ
เอาสตางค์ไปซื้อมิดโก้นมาโก้นเทียพ่องเนื้อ มันฮักล้าไป”

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “ทนรำคาญป๊าว”

มีสองผัวเมียกู่หนึ่ง อาศัยอยู่ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งตี่สองคนอยู่ตวยกันอย่างมีความสุข
จันมีลูกมีเต้าตวยกันตี่ ๓ คน อยู่มาแหมปีหนึ่งฝ่ายเมียก่ได้เกิดลูกคนตี่ ๔ เมียต้องอยู่ไฟเป็นเวลา ๑ เดือน
เพื่อฮ้อมดลูกแท้้ง ดังนั้น ฝ่ายเมียจึงยอมอดทน แต่ฝ่ายผัวฮู้สึกอึดอัดเป็นอย่างมาก เพราะอยากร่วมหลับ
นอนกับฝ่ายเมีย จึงยะฮ้ออารมณ์หงุดหงิดโขดง่าย เป็นตี่ผิตสังเกตของลูกและเมีย

วันหนึ่งขณะตี่ผัวยังอารมณ์บ่ดี เมียก่กิดว่าผัวท่าจะโขดเพราะทำงานนอกบ้านมาเหนื่อย
เลยก่คิดจะเอาใจผัวพ่อง เลยบอกลูกว่า....

“อี่หน้อย วันนี้บ้อมึงถ้าจะอด ไปซื้อเหล้ามาฮ้อฮ้อป้อปะ” (ลูกเอ๋ยวันนี้พ่อคงเหนื่อยไปซื้อเหล้ามาให้พ่อหน้อย)
ฝ่ายผัวก่ตอบพันทิวา “ฮาบกิน ฮาบไ้จันักเลง”

ฝ่ายเมียก่บอกลูกตื่อไปว่า “อี่หน้อย เอากล้วยในซ้าฮ้อฮ้อป้อกินปะ” (ลูกเอ๋ยกล้วยในตะกร้าให้พ่อกินไป)
ผัวก่ตอบว่า “ฮาบกิน ฮาบไ้จันักเลง” (ข้าไม่กิน ข้าไม่ใช่เด็กเล็ก ๆ)

เมียก่เลยบอกว่า “อี่หน้อย ไปตักน้ำมาฮ้อแม่สั๊กหาบ แม่จะออกไฟวันนี้” (ลูกเอ๋ยไปตักน้ำมาให้แม่สั๊กหาบไป
วันนี้แม่จะเลิกอยู่ไฟแล้ว)

ฝ่ายผัวได้ยินอย่างอั้นก่ฮีบบอกว่า “อี่หน้อย บ่ตอ้งไป ฮ้อป้อจะไปเอง” (ลูกเอ๋ยไม่ตอ้งไป พ่อจะไปเอามาเอง)

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “คนมองก่านไก่”

คุณครูแม่ญิงทำโทษนักเรียนป้อจาย ตี้มาลักผ่อครูนั่งบ่ดี มีเด็กชายแดง เด็กชายดำ และเด็กชายขาว คุณครูแม่ญิงก็ได้ฮ้องละอ่อนนักเรียนตั่งสามคนมาลงโทษ และถามว่า.....

"นายแดง เธอหันอะหยังพ่อง" "ผมหันข้างครูถึงหัวเข่าครับ" แล้วเขาก็โดนครูเอาไม้แซ่ต้อนองไปหกเตื่อให้ปิ๊กบ้านไป

"นายดำ เธอหันอะหยังพ่อง" "ผมหันขวาครูครับ" แล้วก็โดนครูบุด้วยไม้หน้าสาม จั้นหลังแอ๊ะหลังแอ่นให้ปิ๊กบ้านแหลมคน

ส่วนนายขาว ก่ฮีบเก็บข้าวเก็บของฝั้งล่นปิ๊กบ้านบารอฮื้อครูถาม เพราะเขาเป็นคนมองก่านไก่ ว่าอันถ้าวอยู่อาจถึงตายได้

ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจี้ยเรื่อง “งามกะ”

วันหนึ่งสามเณรตนหนึ่งนำเอาสบงดีขาดของตน ไปฮื้อแม่มายคนหนึ่งที่บ้านอยู่ข้างวัดปะฮื้อเมื่อถึงตอนบ่ายสามเณรก็ไปฮับเอาสบงคืน ขณะตี้ไปถึงแม่มายก็เย็บสบงผืนดังกล่าวเกือบจะเสร็จอยู่แล้วบังเอิญเข็มเย็บผ้าสอยเข้ากับผ้าซิ่นของตน โดยตี้แม่มายบ่ตันฮู้ตัว ปอดิเหลือบไปหันสามเณรเดินขึ้นมابนบ้านก่ยกผ้าสบงตี้เย็บนั้นขึ้นอวดสามเณร โดยมีชายผ้าซิ่นถลกรั้งขึ้นไปตวย พร้อมกับถามว่า "งามกะพระ" สามเณรผ่อไปหันใส่อ้วยวะเพศของแม่มายแต่หันบ่ชัดจึงฮู้ว่า "ยกขึ้นแหลมน้อย หันบ่ถี้" แม่มายเลยยกขึ้นสูงสุดแขนแล้วถามว่า "หันละกา งามกะพระ" สามเณรก็ตอบว่า "หันแล้ว ๆ แม่อก งามขนาดแต่เสียดายคำไปน้อย" ฝ่ายแม่มายยังบ่ฮู้ตัว ก่ฮู้ว่า "ขนาดนี้กะ มอกเหมาะนี่ละ"

ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจี้ยเรื่อง “คนขี้จี้”

ป้อ : "ไอ่หน้อย ไปยืมค้อนตีบ้านลุงจั้นมาฮื้ออ้อป้อกำ บอกว่าอ้อป้อขอยืมมาจดเหล็กกน กำเดียวจะเอามาคั่นฮื้อ (ไอ่หนู ไปยืมค้อนบ้านลุงจั้นมาตอกตะปู เดี่ยวจะเอาไปคั่นให้) ซักกำไอ่หน้อยกล่นปิ๊กมาบอกอ้อป้อว่า.....

ไอ่หน้อย : "อ้อป้อ เขาว่าบ่มี" (พอ เขาว่าไม่มี)

ป้อ : "ฮิ มั่นขี้จี้ มั่นมีแต่มันขี้จี้ บ่ฮื้อเฮายืม อันไอ่หน้อย คิงไปเอาค้อนของเฮามาจี้ บ่ต่องไปง้อมันไอ่คนขี้จี้จะอันนะ" (มันหลอก มันขี้เหนียว ไปเอาของเรามาใช้ไม่ต้องง้อ)

ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจี้ยเรื่อง “ผ้าหนุ่มเมียสาว”

บ้านหนึ่งเป็นบ้านของผ้าหนุ่มเมียสาว ตี้แต่งงานกันใหม่ ๆ ตึงกุ่มักจะฮ่วมฮักกันอยู่เสมอ ๆ บ่วันตึงเมื่อวันเมื่อคืน หรือฝนตกแดดออก และเป็นติวีพากษ์วิจารณ์ของจาวบ้านตำหมู้อันเป็นอย่างมาก

วันหนึ่งหนานโอะะ ซึ่งเป็นคนในหมู่บ้านอื่นเหมือนกัน ต้อยากจะไปอุย้อผัวเมียกูนี๋ จึงจัดแจง อาบน้ำแต่งตัว ใส่เสื้อขาวเตี๋ยดำ ทำที่เป็นเดินผ่านไปทางหน้าต่างบ้านของผัวเมียกูนี๋ ปอไปถึงก่แต่งแปงเสียง ไอหื้อผัวเมียกูนี๋ฮู้ ฝ่ายผัวก่ยื่นหน้าออกจากหน้าต่างมาถามว่า....

"หนานโอะะ จะไปไหนกา"

"จะไปบ้านศพ บ้านเหนือปุ่น"

"ไผตาย" (ไครตาย) ฝ่ายเมียก่ยื่นหน้าออกมาจ้วยถาม

"ไอสี่มันตายฟ้าผ่า มันนอนกับเมียเมื่อวัน" (ฟ้าผ่าเพราะนอนกับเมียตอนกลางวัน)

ฝ่ายเมียเลยหันไปแปงหน้าอใส่ผัวแล้วก่ฮู้ว่า "ฮี้ คนบ้านนี้ก่เหมือนกันนะ จะตายฟ้าผ่าซักวัน"

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “หนีบปุ่น”

หลังจากตีแต่งงานกันมาเจ็ดเดือน ฝ่ายผัวก่ต้องทนกิน "ตำบ่าเขือ" (ตำมะเขือ) ของกินจานโปรด ของเมียมาตลอด วันหนึ่งผัวเดินตางเข้าเมืองเพื่อไปขายของป่า ได้ตั้งค้ติดตัวมาพอง ก่ก็ตว่าน่าจะกินของกิน ดี ๆ ถ้า ๆ ซักมื้อ เลยเดินเข้าไปในร้านอาหารดีหนึ่ง เมื่อบ้อยยื่นรายการอาหารฮื้อผัว ผัวก่จี้หมับลงไปดี รายการหนึ่งเพราะอ่านหนังสือบ่ออก เมื่อบ้อยยกของกินมาฮื้อสามีก่ต้องถอนหายใจ เพราะของกินดีสั่งฮั้น คือ "ตำบ่าเขือ" นั่นเอง ขณะตั่งกินอยู่ฮั้นก่แลไปผัวโตะตั่งข้าง หันเขากินก้วยเตี๋ยวอยู่ก้อยากจะกินก้วยเตี๋ยวพอง แต่ตัวเก่าบู้จักจ้อบังเอิญบ่จ่ายโตะตั่งข้าง ๆ คนฮั้นกินก้วยเตี๋ยวด้วยเตี๋ยวบ่อ้ม เลยเอิ้นสั่งเพิ่มแหมบอกว่า "เหมือนเดิม หนึ่ง" บ้อยก่ยกก้วยเตี๋ยวมาฮื้อบ่จ่ายคนฮั้นแหมด้วย หลังจากตีทนผืนกินตำบ่าเขือฮื้อเสียแล้ว ก้อยากสั่งยังดีบ่จ่ายคนฮั้นสั่งไปพอง ก่เอิ้นสั่งบ้อยว่า "เหมือนเดิม หนึ่ง" บ้อยก่ยกเอาตำบ่าเขือมาฮื้อ แหมจานหนึ่ง หนูมตำบ่าเขือก่ถึงกับอุทานออกมาว่า "โเคะ อย่างใดก่ตั่งหนีบปุ่น"

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “คนขี้ลื้ม”

มีบ่จ่ายคนหนึ่งมันเป็นคนต๋ขี้ลื้มเสียอย่าง ไปตางใดก่ลื้ม มีวันหนึ่งมันเข้าป่าไปเขาะล่าหากิน ก่ได้ถอดเอามีตยงหั้นแล้วก่เข้าป่าไปขี้ ปอขี้เสร็จแล้วก่ออกมาหั้นใส่มีตตัวเก่าต๋ถอดยงไว้ฮั้น แต่แรกมันก่ว่า “เออ ฮาได้มีตเหยียนหนึ่งไวย” มีตตัวเก่านั้นนะ ได้มีตแล้วก่ไปแหม เตี๋ยวไปเตี๋ยวมา ก่ไปยำใส่ขี้ตัวเก่า แล้วก่ ด่าฮื้อเพื่อนว่ามึงมาขี้ให้หยงนี้ แล้วก่ไปแหม ไปปะเปื้อนผูงตั่งหลายเปื้อนก่ถามว่า “ตะเจ้าคิงกินข้าว กับหยง” มันบ่ฮู้ว่ากินข้าวกับหยงบ่จ้างจะบอกฮื้อเป็นเพราะลื้มไปแล้ว ปีกมาแผวบ้านเมียถามว่าได้หยงมาพอง ก่บ่ฮู้ลื้ม หมคนะมันลื้มแต่ ๆ ที่นี้เมียมันเหยียะของกินอะหยงเสร็จแล้วก่ย่ง (ยก) ขันโตก มาฮื้อกิน ปอกินข้าวแลงเสร็จ เรียบร้อยก่อาบน้ำอาบหนอง แล้วเมียมันก่ถามว่าอาบน้ำแล้วกา? มันก่บอกเมียว่า “ยังบ่ได้อาบเตื่อ” ไปอาบน้ำมาแล้วก่หาว่าบ่ได้อาบเตื่อ มันคนขี้ลื้มไปตางใดก่ลื้มปอหมดปอเสีย

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “สูฮักข้ากั”

มีกั้วเมียกำลังแต่งงานกันใหม่กั้วหนึ่ง อยากรองใจกันผัวว่าแห่มฝ่ายหนึ่งจะฮักเฮาแต่กั
จึงนอนห่มผ้าตัวคลุมโปงผืนเดียวกัน ฝ่ายผัวตดอกมา กัหันไปถามเมียว่า "สู...สู...ฮักข้ากั"
ฝ่ายเมียกัตอบผัวไปว่า "ฮักก่า....ถ้าข้าบ่ฮัก ข้ากัเอาฮูตังออกนอกผ้าตัวบละกะ" (รักซิ ถ้าไม่รักก็เอาจุมูกออก
นอกผ้าห่มแล้วละ)
แห่มซึกกันี้ฝ่ายเมียกัเป็นคนตดพอง เมียกัถามผัวว่า "สู...สู...ฮักข้ากั"
ผัวฮู้สึกเหม็นเลยเอาฮูตังออกนอกผ้าตัวบตีคลุมโปงอยู่ แล้วกัผั่งตอบเอาใจเมียว่า....
"ฮักก่า ถ้าข้าบ่ฮักข้าจะเอาฮูตังออกนอกผ้าตัวบเยี้ยะหยัง" (รักสิ...ถ้าไม่รักจะเอาจุมูกออกนอกผ้าห่มทำไม)
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “อ้ายนี้ลามก”

เป้นธรรมดาตีบ่าวสาวจะหาโอกาฮู้แซวเล่นกันเสมอ
บ่าวสาวกันี้กัเหมือนกัน ตีฮู้แซวกักันอย่างม่วนสนุกสนาน
เมื่อฮู้กันไปได้ซึกกัหนึ่ง บ่าวกันั่งดักเส็บไป ฝ่ายสาวกัถามว่า...
สาว "อ้าย อ้าย อ้ายกัตีอะหยังอยู่" (พึดิดอะไรอยู่หรือคะ)
บ่าว "อ้ายกักัตีอย่างต้ง้องกัตั้นละก่า" (กัคิดเหมือนน้องนั้นแหละ)
สาว "ฮิ อ้ายนี้กัตีลามก"
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ใครฮื้อเป้นตาย ตั่วตาย”

มีสองผัวเมียแก่แล้วเขาเป้นคนมั่งคนมี ข้าวของกันัก ผัวมั่งกักัคิดขึ้นได้ว่า “ถ้าเมียกูตาย
จะเอาเมียน้อย” วันหนึ่งเมียกักัคิดขึ้นเหมือนกันว่า “ถ้าผัวกูตาย จะเอาผัวน้อยเมื่อใดกัได้” ตั้นไต้งนา (ทุ่งนา)
มั่งกัใกล้บ้าน ถึงหนานากได้ไปแบ่งหางอยู่ต้งขึ้น (โน้น) กัวันเมียกัคอยส่งข้าวส่งน้ำฮื้อผัว
มีวันหนึ่งผัวกัคิดขึ้นได้ว่าจะฮื้อเมียนีตาย แล้วระหว่างตางบ้านไปไต้งลัดป่าผัวกัไปซัดเสล่า
(ที่ดักสัตว์) จะฮื้อเมียมาโดนเสล่าตาย กัวันเมียจะมาส่งข้าวราว ๆ แปดโมงเจ้า วันนีบ่แปดโมงพายกัยังมาบ่ถึง
ซึกเตื่อ ผัวกักัตีใจว่า “อันเลาะ เมียกูนี้โดนแน ๆ” ขวายมา (ตอนสาย) ผัวกัปิ๊กบ้านระหว่างตางไปป๊ะใส่เมีย
โดนเสล่าอนต่ายอยู่ฮั้นแต่
ก่อนหนานั้นเมียมั่งกัคิดขึ้นได้ว่าจะฮื้อผัวมั่งตาย เลยยะกับข้าวกับปลาอย่างตีวางยาพิษไว้
เรียบร้อยแล้ว แต่ดันไปโดนเสล่าตายเหยก่อน กับข้าวกับปลาตีตีมาส่งฮื้อผัวกัตกอยู่ฮั้น ผัวหันใส่กับข้าวกัจาด
ตีใจว่าจะกินข้าวล่ำ ๆ ซึกก่า เพราะเมียกัได้ตายสมใจละ เสียโดนใส่ยาพิษตายเหยฮั้นต้งกั
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ตายเพราะปาก”

เมินมาแล้วยังมีพญาเจ้าเมืองต่นหนึ่ง เป้นคนตีหัวจุกบ่เหมือนคนอื่นเพราะว่าหัวเป้นขันนะตุ
ถึงเวลาจะไปตตตมตีไหนดกั้วคนอื่นเขาหัน (เห็น) ต้องใส่หัวจุกไว้ตลอด มีวันหนึ่งไปหาช่างตตตมคนหนึ่ง

ตีไ่ว่างใจได้ เลยไปตัดผมที่ร้านอื่นแล้วบอกให้นายช่างตัดผมว่า “สูอย่าไปอู้ฮื้อไฟฟงเน้อมันบตี ถ้าอู้ฮื้อคนอื่น ฟงหรืออู้แล้วข้าจะตัดคอสูฮื้อขาด”

เมื่อนายช่างฮู้หันพญาหัวจุกแต่ จิงมีใจไค้อฮื้อคนอื่นฟง เหมือนกับว่ามันกิดต้องอี้เตอะ (ราวกับว่ามันอิดอัด) อยู่ไค้ไหนก่เหลื่ออดเหลื่อแองบได้ จิงได้เดินไปป่าแห่งหนึ่ง ไปหันจอมปลวกหรือไม้ไค้มีโกนใหญ่ ๆ กางตางก่เอาปากเข้าจู้ อู้ไสโกนไม้ไค้หน้าว่า “พญาหัวจุก พญาหัวจุก จุกแต่ ๆ จุกแต่ ๆ” แล้วก่สบายใจ ดังอันแล้วก่มีตักโตตัวหนึ่งต้อยในนั้น ได้ยินตั้นนายช่างได้ฮู้ไค้โกนนั่นก่จำเอาแล้วฮ้องขึ้นว่า “จุกแต่ ๆ จุกแต่ ๆ จุกแต่ ๆ”

ปอดิพญาเจ้าเมืองซีม้าเข้าไปในป่าวันหนึ่งไปไกลไค้ได้ยินเสียงตักโตตัวนั้นฮ้อง เลยฮ้องนายช่างมาถามนายช่างก่บอกฮื้อพญาเจ้าเมืองว่า “ผมได้ไปอู้ไสไค้โกนไม้ฮั้นแต่ แต่ผมบฮู้ว่าตักโตอยู่ในนั้น” พญาเจ้าเมืองก่เอานายช่างนั้นไปตักคอเหี้ย เนี้ยแหละตีโบราณเป็นฮ้องว่าตายเพราะปาก ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “เจ้าเมืองหาลูกเขย”

มีเรื่องเล่าว่า มีเจ้าเมืองผู้มั่งมีคนหนึ่ง เกิดอาการกายของกิน กินอะหยังก่บ่ล่ำ (ไม่อร่อย) จิงได้ฮื้อทหารประกาศไปว่า ถ้าไผะของกินตีล่ำลูกปากของตนได้ ก่จะยกลูกสาวฮื้อ เมื่อข่าวนี้แพร่สะพัด ออกไปก่มีปาวมากหน้าหลายต่าปากันมาแข่งขัน นับตั้งแต่ว่าระดับลูกเมืองไปจนถึงยาจก คนยากคนจน ซึ่งมีอยู่หนึ่งคน ผู้ปาวแต่ละคนก่ทำการปรุงของกินอย่างสุดฝีมือ บางคนยะลาบจิ้น บางคนยะแกงจิ้น แต่ปอมาถึงยาจกคนหนึ่ง ก่ไค้ยกของกินตีมีลักษณะเป็นเส้น ซึ่งยะมาจากบะกล้วยเต็ด (มะละกอ) เจ้าเมืองแปลกใจเพราะ บ่เกยหันของกินชนิดนี้มาก่อน และเมื่อไค้ลองจิมก่อบว่าปออาหารตีพิเศษและล่ำมาก จิงได้ทำการตักสินว่าป้อจายผู้ยากไร้คือผู้ชนะ และได้แต่งงานกับลูกสาวเจ้าเมืองต่อไป

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “เมื่อคนตักฮับแขก”

มีบ้านหลังหนึ่งเป็นคนตักอยู่กันสามสี่คน ป้อ แม่ ลูก ตักอย่างตีสุดแขกก่ซ้ามานอนบ้าน ตักบ้านก่ซ้าบมีผ้าห่มเหี้ย ผลตีสุดท้ายจะไค้มีผ้าปูต้อยผืนหนึ่ง ผัวมันอยู่ตางนอกฮ้องเมียมัน “แม่มัน แม่มัน เอาผ้าตีวมาฮื้อป้อเสี้ยวซักผืนล่อ” เมียมันก่ตักปึง พอฮ้องครั้งตีสามเมียมันก่มึง (โกรธ) ก่าปี (ขว้าง) ซ้ามฮื้อออกมาเอาจิวปิวุ่น ๆ ก่บ่จ้างยะอย่างไค้ ละผ่อแม่มันเนาะผืนตี ๆ ก่บ่เอามาฮื้อ เอาผืนนี้มา เด็กมา (ตักตัก) ผู้เป็นป้อก่สดเข้าไปนอนตวยลูกตวยเต้าตวยเมีย ลูกมันครงเพราะอากาศมันหนาว

ลูก : “อี้แม่เจ้าหนาว” “อ้อป้อผมก่หนาว”

ป้อ : “อ้อ มาหงมาหนาวนี้ คิงห่มขาตังขา คิงยังบ่อุ่นเต้อกา”

ลูก : “ถ้ามันอุ่นผมจะเตือดหว่า อ้อป้อ”

แม่ : “อ้อนั่นก่ห่มจ่าตังผืนแล้ว ยังจ่มอยู่”

ลูก : “ก่มันบ่อุ่นหนาวอ้อแม่มันห่ม เป้นตำ เป้นตำ อย่างอ้นนะ เจ้าขอฮั้นอ้อแม่เหมผืนก่า”

แม่ : แป้งเสียงอู้ ๆ ว่า “ป้อมันเอาไปห่มปุ้น”

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “คนหูหลิ่ง”

สามคนตวยกัน ป้ออ๊ยกหูหลิ่ง แม่อ๊ยกหูหลิ่ง หลานกหูหลิ่ง เปนสาวจิตลิต อยู่ห่างโง้ง
ตางจะผ่านไปบ้านหน้าตองลัดโง้งนา เขากจะไปเยนา หลานมันอยู่ห่างโง้ง มีควายมัดอยู่หั้น

เป็นถาม : “อีหน้อย ตางจะไปบ้านหน้า ไปตางนี้ได้กั”

อีหน้อย : “ควายป้ออ๊ยกบ่ขาย” แม่มันมาก็กร๊อก ๆ หั้น

อีหน้อย : “อ๊ย เมื่อตะกี้เป็นมาถามซื้อควายของอ๊ย”

แม่อ๊ย : “โเฮ้อีตัวนี้ ตัวหน้อย ๆ แ่นไค่ได้ผัว ขอป้อมึงปึกมาเหมบัตหนึ่ง จะบอกฮื้อป้อมัน”

แลงมากปากันนั่งกินข้าว

แม่อ๊ย : “ป้อมัน อีนีตัวหน้อย ๆ สะหลิต แ่นไค่ได้ลูก ไค่ได้ผัว”

ป้ออ๊ย : “ฟ้าผ่าว่าฮาดต” จากนั้นขันโตกข้าวกัฟุ้งกระจายเหี้ยผิ้น

ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจ๊ยเรื่อง “สามสหาย”

มีสามสหายคือ ชีเหล้า ชีผิ้น ชีกัญชา พญาเจ้าเมืองเป็นหันบ่าตี กิ้นผิ้น กิ้นยานี้เป็นของมินเมา
ก่เลยฮ้องมาถามป็นหาตีกว่า ถ้าตอบได้ก่จะป็นผิด ถ้าตอบบ่ได้ก่โดนตัดคอ พญาเจ้าเมืองมาตึงสามคนก่เอา
แก่นบะเต้าใส่กะหล็อก (กระป๋อง) แล้วปิดแน่นแล้วก่เอาวางไว้ “บะเต้านี้สูหัดกันบตีบดัก ปากันกินผิ้น
กินเหล้า กิ้นกัญชา นี่มันดีเมื่อใดค้ำเงินค้ำทอง มีประโยชน์อะหยัง” ชีเหล้าก่ตอบว่า “มีหน้อย ๆ ครับ”
ชีกัญชาว่า “มีปัญญาน้อย ๆ ครับ” เจ้าเมืองก่ว่า “ถ้าสูบอกว่ามีปัญญาอันนี้เป้นแก่นอะหยังอยู่ในนี้”
ยกกะหล็อกหื้อดู “ถ้าตอบบได้จะตัดคอ” สามคนก่จวนกันไปซุบซิบ ตางออกความคิดว่าฮื้อตักไกล่ ๆ กัน
อย่าไปตักไกล่กัน ถ้าบะอันจะตายถึงเวลาเจ้าเมืองก่ฮ้องมา ยกกะหล็อกขึ้นถามไ้ชีผิ้นก่อน ก่ก้าม่าสายเหียง
หัวไปมาแล้วว่า “หน่วยบะหน้อแห่น ครับ” (น้อยหน้า) ถึงไ้ชีกัญชาก่ก้าม่าสายแล้วก่บอกว่า “นอกเขี้ยว
ในแดง” คือบะแต้นเอง ไ้ชีเหล้าก่ก้าม่าสายเหมก่มขึ้น เขาว่ากิ้นผิ้นมีปัญญา กิ้นกัญชาข่างาว กิ้นเหล้าชีโมโ
ก่กาขว้างลงป็นแล้ววว่า “ไ้ห่า เม็ดบะเต้า” เลยบ่าต่ายซึกคน

ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ผีกะ”

สมัยก่อนมีบ่าว (หนุ่ม) ๒ คน เป้นเพื่อนกันและไ้ฮักเมาลูกสาวบ้านหนึ่งไว้ ตกเมื่อค้ำจิงไ้
จวนกันไปแ่อสาว กำนแ่อสาวก่คือก้านไปนั่งฮู้กับสาวที่บ้าน สาวจะตามโกม (จุดตะเกียง) ยะก้านเล็ก ๆ
น้อย ๆ เช่น แกะถั่วดิน (ถั่วลิสง) พร้อมกับฮู้กับบ่าวตีมาแ่อหาตวย บ่าวตึง ๒ คนนั้นเตียวมาตวยกัน
แต่พอมาถึงขัว (สะพาน) เปื่อนเหมคนก่ฮู้ขึ้นมาว่า “ฮาไค่ชี ฮาไปชีก่อนเน้อ คิงไปแ่อวก่อนเลย”

ในเตื่อแรก ๆ เปื่อนของคนตีเจ็บตองกบไ้ตงสยอะหยัง แต่กู่เตื่อถ้ามาถึงตี้นี้บ่าวคนฮั้นก้มกจะ
เจ็บตองอยู่ตัก ๆ วันหนึ่งเขาก่เลยลักผ่อ (แอบดู) ว่าเปื่อนยะอะหยังกันแน ภาพตี้นี้ก่คือเปื่อนของคนก้าล้งนังก
นควายตี้น่าอยู่ บ่าวคนฮั้นจิงฮู้แนว่าเปื่อนของตัวเกาเป้นผีกะ เพราะผีกะชอบกินของเน่าของดิบ

ในตอนเมื่อวันเขาเลยไ้ดำน้าพริกแล้วเอาไปทาตีหัวควายนั้น ตกตอนเมื่อแลงตึงกู่ตกลงกันไป
แ่อหาสาวเหม เมื่อมาถึงขัวตีเกาเปื่อนตีเป้นผีกะก่เจ็บตองเหม แต่พอหายเข้าไปในป่าชุกก้าเปื่อนคนฮั้นก้วง
ไล่ตวยบ่าวซึ่งเป้นเปื่อนด้วยความโมโหหวังวจะหักคอเสียฮื้อตาย แต่เปื่อนคนฮั้นก้วงหนีขึ้นไปบนบ้านแล้วไ้
ปลิ้นจะหลั่นคั่นไ้บ้านเหี้ย พอเปื่อนคนตีเป้นผีกะมาถึงตี้นบ้านก่ไ้แต่เตียวไปเตียวมาพร้อมฮู้ว่า “บ้านไ้ คั่นไ้

บ๊ใจ ะ” อยู่ตึงคีน และเปื้อนตื้ออยู่บนบ้านก่แต่งให้ออกมาตัง ะ ว่าเขาได้ตายเสียแล้ว ผีก็จะเข้าใจว่าเปื้อน
ของตันตายแล้วเลยปิ๊กไป
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ผีดาวอด”

ในสมัยตะกอนคนเมืองเฮาเจ๊ยเรื่องผี เรื่องสาง คาถาอาคม เจ๊ยไสยศาสตร์ อย่างตางเหนือเฮาเนี
ตะกอนมีเจ้ามีนายปกครองคนตึงเมือง ตะกอนมีกำบ้านเจ้าบ้านนาย กู้ปี้ดีบ้านเจ้าบ้านนายก็จะมีการปูจาครู
ปูจาผีชุมเงินประจำเมือง ของดีเป็นจะเอาเช่นเอาปูจານันก่อนจะเอาละอ่อนป้อจายแม่ญิง เมื่อเป็นจะอื่ก่อเยียะ
หื้อเกิดปัญหาว่าเอาละอ่อนดีไหนมา เป็นก่เลยจ้างคนไปลักเอาละอ่อนมา คนดีเป็นคนไปลักละอ่อนนี้
เป็นก่ฮ้องว่าผีดาวอด ผีดาวอดนี้จะออกแ่วไปตามหนตาง ถ้าปะละอ่อนเล่นอยู่คนเดียวมันก่จะยับเอาไป
ถ้าละอ่อนคนใดฮ้องมันก่จะเอาปุ่นยัดใส่ปาก ละก่เอาใส่กระสอบไปผีดาวอดมันจ้างไปตามหางโด้ง
ดีมีต้นดอกกำนั ะ จะหันว่าเมื่อยามหน้าดอกกำบานป้อแม่จะป้อละอ่อนออกไปแ่วคนเดียว แล้วถ้าเมื่อ
ละอ่อนให้คนใหญ่ก่จะจุละอ่อนว่า คนใดให้ระวังผีดาวอดจะเอายัดใส่กระสอบไปขายเนื่อ
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “สมบัติบ้า”

มีขอทานคนหนึ่ง ไปขอทานข้าวสุกข้าวสารมาได้เต็มเปียด (กระบุงใส่ข้าว) เอามาห้อยไว้ที่บ้าน
ของตันซึ่งเป็นตูปน้อย ะ ส่วนดีป็นนั้นเต็มไปด้วยทราย โดยดีเอถึงข้าวสารนั้นวางไว้ในตำแหน่งดีตื้นตืดเตง
(ทำให้สามารถตืดถึง) ขอทานคนฮั้นนอนหยายเอาซากาย และก่กิดจินตนาถ่านไปเรื่อยว่าจะขายข้าวสารซึกเตื่อ
หนึ่งหลังจากฮั้นก่กิดต่อไปว่า ถ้าได้สตางค์มากจะเอาไปซื้อไก่ ขายไก่อจะเอาตังค์ไปซื้อหมู ขายหมูก่จะเอาไปซื้อ
จัวควายขยายใหญ่ขึ้น ะ กิดจนแม่แต่จะซื้อจ้างปุ่น ได้จ้างก่จะไปฮับจ้างลากไม้เป็นป้อเลี้ยงจันรวย
มีตึงจ้างตวยจะแบ่งเฮือนหลังใหญ่ ะ งาม ะ (สร้างบ้านหลังใหญ่ ะ สวย ะ) จากนั้นก่จะแต่งเมียฮ้อมันได้
ลูกหัวปี้เป็นป้อจายน่าฮัก คราวนี้จะฮ้องเมียฮ้อเอาลูกมาหา ถ้ามันป้อเอามาจะเอาตื้นตะะอย่างอื่ (ทำท่าทางตาม)
แล้วก่เอาตื้นตะะออกไปตอนดีตืดตื้นออกไปนั้น ตื้นก่ไปตะะใส่เปียดข้าวคว่ำเหยียดจะเก็บก่เก็บได้
เพราะเป็นกำทรายหมด เลยฮู้ตึงกำนั้น (ได้สดี) บ่ได้กินข้าวซึกกำ เลยต้องสะพายเปียดไปเซาะขอทานอย่างเก่า
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “คำผีหลั”

กาลครั้งหนึ่งเมินมาแล้ว เมื่อครั้งดีพระสัมาสัมพุทธเจ้ายังมีพระชนม์ชีพอยู่เนัน สัตว์ตาง ะ
สามารถฮู้ภาษาคนได้ สัตว์หลายตัวได้เดินตางไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า เพื่อขอฮื้อพระพุทธเจ้าตังจ้อฮื้อ
สัตว์แต่ละตัวตางก่ได้จ้อดีดี ะ ไพราะปิ๊กไปกู่ตัว
มีสุนัขตัวหนึ่งหันเปื้อน ะ ตางก่ได้จ้อดีไพราะเหมาะขนาด มันหันอย่างฮั้นแล้วมันก่อยากได้
ได้จ้อดีไพราะหยังเปื้อนพ่อง ก่เลยเดินตางไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า มันได้ขอฮื้อพระพุทธเจ้าตังจ้อฮื้อพ่อง
พระพุทธเจ้าก่เลยได้ตังจ้อฮื้อสุนัขว่า “คำผีหลั” ซึ่งมีความหมายว่า ทองตึงตางม น่าฮัก สุนัขตัวนั้นชอบจ้อของ

มันขนาด ด้วยความเห่อจื๋อใหม่มันก่ยากจะได้ยินสัตว์ตัวอื่น ๆ อ้องจื๋อมันหมั่น ๆ มันก่เลยล่นไปหาเปื่อนสัตว์ตัวอื่น ๆ และบอกจื๋อตัวเก่า แต่ก่บ่มีสัตว์ตัวไหนอ้องมัน มันเลยล่นปิ๊กไปหาพระพุทเจ้าแหม แล้วถามว่า "พระพุทเจ้าท่านตั้งจื๋อฮื้อข้าว่าอย่างใดเก๊าะ ท่าน"

พระพุทเจ้าจึงบอกสุนัขไปว่า "ข้าฮื้อจื๋อเจ้าว่า...คำผีหลี่"

สุนัขก่ดีใจดีมีคนอื่นฮ้องจื๋อตันมันก่ล่นไปล่นมา กระโดดโลดเต้นด้วยความดีใจ และลาปิ๊กไป พอปิ๊กไปได้บ่เมิน มันก่อยากจะได้ยินคนอื่นฮ้องจื๋อของมันแหม ก่ล่นปิ๊กมาถามพระพุทเจ้าแหมว่ามันจื๋ออะฮยังเก๊าะ พระพุทเจ้าก่ตอบฮยังเก๊าะว่า "ข้าตั้งจื๋อฮื้อเจ้าว่า คำผีหลี่"

คำผีหลี่ได้ยินจื๋อตัวเก่าแหมเดือกดีอีกดีใจจึงลาปิ๊กไป ล่นไปได้แหมบ่เมินก่อยากจะได้ฟังจื๋อของตัวเก่าแหมมาด้วยความเห่อก่ล่นปิ๊กมาถามพระพุทเจ้าเป็นครั้งที่ ๓ ว่า "พระพุทเจ้าท่านฮื้อจื๋อว่าอะฮยังเก๊าะ บอกข้าแหมเดื่อเตอะ" พระพุทเจ้าได้ยินคำผีหลี่ถามข้าแล้วข้าแหมก่กรำคาญเลยตอบไปว่า "ข้าฮื้อจื๋อเจ้าว่า หมากินซี่" คำผีหลี่ก่เลยถูกฮ้องว่า "หมากินซี่" หรือว่า "หมา" ตั้งแต่ฮั้นเป็นต้นมาจนถึงบ่าเดียนนี้

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “สำเนียงกำฮู้ กำจำ ของจาวเจียงใหม่”

เรื่องมันมีอยู่ว่า ไ้อ้ปี้เป็นคนเมืองแป้ ไปแอ่วเจียงใหม่กำลังจะนั่งรถไฟปิ๊กบ้านตีเมืองแป้ มีแม่กำ (แม่คำ) ขายบ่าลำไยก่เดียวหาบ่าลำไย ฮ้องเอ็นขายบ่าลำไยด้วยสำเนียงม่วนใจ๋เจียงใหม่บ้านเฮา

คนเจียงใหม่ : บ่า.....ลำ.....ไย.....ก่อ.....เจ้า.....

: บ่า.....ลำ.....ไย.....ก่อ.....เจ้า.....

: บ่า.....ลำ.....ไย.....ก่อ.....เจ้า.....

คนเมืองแป้ : ก่กิดในใจฮานิ ฮ้อนก่ฮ้อน จ้ากำจำ ยังมาขายบะลำไย เหมิม เหมิม อยู่เนี้ยะ (นึกในใจกูเนี้ยะ ร้อนก่ร้อน ซากี่ซ้า ยังจะมีคนมาร้องขายลำไย เนิบ เนิบ กวนอารมณ์อยู่ได้)

คนเจียงใหม่ : บ่า.....ลำ.....ไย.....ก่อ.....เจ้า.....

: บ่า.....ลำ.....(ยังบ่ตันได้ว้า)....ไย เตื่อ (ยังไม่ทันได้เอ่ยคำว่า "ไย" ออกมาจากปากเลย)

คนเมืองแป้ : ฮู้ตบพขึ้นมาทันที "บ่ลำ....ละเอามาขายะฮยัง" (ไม่รอแล้วเอามาขายทำไม (วะ) คำว่า "บ่ลำ" ถ้าไม่มี "ไย" ต่อท้ายจะหมายความว่า ไม่รอแล้ว)

คนลำปาง : ตู๊ เป็นยังบ่ตันว่า "ไย" เตื่อ จื่อฮั้นอะฮยังฮะชาด (ฮู้! เค้ายังไม่ทันได้พูดคำว่า "ไย" ออกมาเลย อะไรใจร้อนขนาดนั้น)

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “ไผฮ้ายเหลือกว่าไผ”

มีผัวเมียกึ่งหนึ่ง (สำเนียงเจียงใหม่หน้อย) มีลูกสาวอายุ ๔ ขวบ ผัวทำงานตีโงงานใกล้บ้านพ่อเจ้าวานหนึ่งผัวฝั้งไปยะก่าน กีนกาแพแก้วเดียวก่ออกรถไป ปล่อยฮื้อสองแม่ลูกนั่งกินข้าวตวยกันสองคน ชักกำลูกสาวซั้วจ้อน แล้วเงยหน้าฮู้กะแม่ว่า.....

ลูกสาว : แม่ฮู้ก่ว่าวันก่อน วันตีแม่ไปต่างจังหวัด น้องบ่ได้ไปโงเฮียน น้องนอนอยู่ในห้องป้อ น้องหันป้อป้าคนใจ๋เข้าห้องแล้วก่เม็กคนใจ๋

แม่ : ปอก่อน ๆ แหมปัดเมื่อแสงก่อน ป้อมึงปึกมาก่อยเล่าใหม่ เอาเต็มตื้ออย่างตีหันเลยเน้อ (เมียกิดในใจ
ได้ทีจะเล่นงานผัว ว่าผัวนอกใจฮื้อต่าย) ตักเมื่อแสงในวงชั้นโตก ก็น้ำขาวแสงยังบตันอ้อมเตื่อ
แม่ : เอาอีหล้ามึงหันอะหยัง มึงเล่ามาฮื้อเสียงตามตีหันวันฮั้น
ลูกสาว : เงยผ่อหน้าป้อกำ ผ่อหน้าแม่กำ แล้วก้อฮื้อขึ้นว่า... วันตีแม่ไปต่างจังหวัด ป้อลักเม็กคนใจจั้นได้เป็นเมีย
เหมือนกับตีแม่ปากคนสวนเข้ามาในห้องนอน ตอนตีป้อไปทำงานเมื่อวันเกือบตึงวัน
“กิดผ่อเลาะว่าจะเกิดอะหยังขึ้น”
ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจี้ยเรื่อง “ก้อยบ่ต่าย”

ณ มุมสลัว ๆ มัวน้อยหนึ่งแจ่งวัดไทร มีเงาตะคุ่ม ๆ สงสัยจะเป็นผิอยู่สามตัว
ผีตัวตีหนึ่ง เอ่ยปากตัก ผีตัวตีสองว่า.... มึงเป็นอะหยังต่าย?
ผีตัวตีสอง ตอบว่า.... กไปลักของเป็น เลยถูกยิงต่ายแจ่งวัดเนี้ยกะ แล้วมึงโละเป็นหยังต่าย?
ผีตัวตีหนึ่ง มันกตอบว่า.... ก้ายาบ้า เลยถูกยิงต่ายเหมือนกัน
ผีตัวตีสอง ถามผีตัวตีสามว่า.... แล้วมึงเป็นหยังต่าย?
ผีตัวตีสาม ขาสันผาบ ๆ ตาเหลือก ตาผื่น
ผีตัวตีหนึ่ง “มันถามว่าคิงเป็นหยังต่าย พร้อมกับตบง่อนหนึ่งกำ”
ผีตัวตีสาม ตอบด้วยน้ำเสียงสั่น ๆ ว่า ฮามานั่งซี้ ฮายังบ่ต่ายเตื่อ ว่าแล้วกล่นหายกิดหายกิว
เตียวกบใส่ ๕๕๕๕๕
ทะเล้ม ทะเล้ม ทะเล้ม

เจี้ยเรื่อง “เปิงมันหนาว”

โอ้หลงเป็นลูกกำพริ้ว เป็นหลานคนเดียวของลุงหลาน เลี้ยงตั้งน้อยจันใหญ่ ถึงคราวตีลุง
หลานต่ายละโอ้หลงอยู่คนเดียวหลายปี คีนหนึ่งโอ้หลงหลับฝันเห็นว่าลุงหลานมาขอกินข้าวตวย แล้วบอกว่าบน
สวรรค์ฮั้นมันหนาวขนาด ตักเมื่อเจ้าลูกนั่งก่างสลิก็ตบทวนความฝันตัวเก่า ตักขวยก่เลยปิกห่อข้าวพร้อม
เสื้อผ้าใหม่ ออกบ้านตีวถามไผ่ต่อไผ่ว่า ตางไปสวรรค์มันไปตางใด แต่แล้วก่บมีไผ่บอกได้ เตียวเข้าบ้านปุ่น
ลัดเข้าบ้านเพ้ ไผ่ตึงบอกบได้ จันคำตะวันลับตอยเดินจันอดจันอ่อน ข้าวก่อยากก่เลยลักเตห่อข้าวตีจะส่งไปฮื้อ
ลุงหลานกีนเหยงหนึ่ง แหมเก้งหนึ่งห่อไว้อย่างเก่า นังแปงหน้าหมองตองแห่ง ก็น้ำขาวตวยน้ำตาตักตวย เอ็นดู
ลุงตีหนาวก่หนาว ข้าวก่บได้กิน เมื่ออ้อมข้าวละก่กะว่าจะเตียวปิกบ้าน บังเอิญไปปะตูบหลังหนึ่งไผ่ยินเสียงฮื้อ
ซัดซาด (คาดว่ากีนพริก เมื่อแสง มาเผ็ดเมื่อคีน) โอ้หลงเอาหูเข้าแนบข้างฝา เสียงป้อจายก้อฮื้อ ออกมาว่า
“น้องจำ อ้ายไกลจะขึ้นสวรรค์แล้ว น้องพร้อมละยัง น้องก่เหมือนกันอ้าย” โอ้หลงได้จันอย่างฮั้น โอ้หลงก่เอา
มือตบอ้อมตัวเก่าตักปิก หือ!! ปะแล้วล่อ (ตีใจมากที่เจอ) ละก่กระโดดไปตีประตูพร้อมกับยกตีนตึงประตูเข้าห้อง
สองผัวเมียตีกำลังจะปากันขึ้นสวรรค์ ดังโตมมมม...หันเตมตำว่าสองคนบได้ใส่เสื้อผ้าสีกอัน พร้อมกับเอิ้นว่า....
เตียวก่อน ๆ จะขึ้นสวรรค์กะ ขอฝากห่อข้าวกับเสื้อผ้าไปหื้อลุงหลานบนสวรรค์ตวยเน้อ สองผัวมัดตักเสก

(อึ้งตกใจ) บ่ตันอื้อะหยังซึกอย่าง ไอ่หลงก่โดดลงบ้านอย่างไวว่อง ล่นหนีมาจ้าดโก่มาหยุดอยู่ข้างเก้าไม้แล้ว
กึดดั่ง ๆ ว่า อัก อัก อัก เป็งอื้อเตอะ บนสวรรค์มันหนาวเป็นว่าเขาบใส่เสื้อผ้าอื้อไล่
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “นักเลงก้านแก (แตร) ลม”

“เสื้อมิ่ง” ฉายามือปืนร้อยศพ วันนี้ฮับกำจ้างฆ่าคนมา ๒ แสน (กิบ) ใส่เสื้อหนังเตี่ยวยีนส์
ใส่สนับเข่า เกือกหนังทอปปุด ใส่หมวกกันน็อค เหน็บปืนสองบอกซ้ายขวาพร้อมสนับมือในกระเป๋าเตี่ยว
ได้เวลานัดหมาย ซี่รถเครื่องมรณะออกบ้าน จะไปยิงคนคนหนึ่งฮู้เป้าหมายละ ซี่รถออกบ้านมาตามถนนหลวง
ปอไปได้ก่างตาง ใจก่กึดวิธียิง ทำยิง ก้านหลบหนี กึดไปเพลิน ๆ ก่บังเอิญมีรถสิบล้อวิ่งตวยกันมาบิ๊บก (แตร)
ลมใส่ ป้าม ป้าม ตันได้นั้นรถเครื่องเสื้อมิ่งก่แอลบลงข้างตางดั่ง ชะโล้ม!! เสื้อมิ่งนอนคว่ำอุบปุบเผื่อลุกขึ้นได้
ก่จ่มกับตัวเก๋าว่า “สำเนียงเมืองแป โฮ...ใจหมาหนีหนา ใจไปยิงคน แต่มกั้งก้านแก (แตร) ลม”
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “เล้าะเขี้ยวออกหมดปากดีก้า”

ลุงปันไปหาหมอเขี้ยว (ฟัน) ไปซูดหินปูน ปอไปถึงหมอก่จัดแจงฮื้อนอนบนเก้าอี้ทำฟัน
ใส่เครื่องถ่างปากเรียบริ้อย หมอสาวใส่ชุดปิดปากเรียบริ้อย ขณะตั้งซูดหินปูนอยู่นั้นลุงปันก่มีนตำขึ้น
ปิ๊ใส่นมหมอโม่ ๆ อยู่ฮื้อหน้าปอดี ลุงปันใจเริ่มสั่นหวี ๆ ก่เลยกึดแล้วก่ฮู้ทานขึ้นม่าวว่า โห๊ะ!! หมอนี้หยังมา
นมแต๊ะ นมว่า พอหมอได้ยินจะฮื้อน่ก่ตอบลุงปันว่า หา...ว่าอะหยังเก๊ะ!! เดียวจะเอาเหล็กเล้าะเขี้ยวออกฮื้อหมด
ปากเหี้ยดีก้า
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “ฮาหยังมาปวดหัวง่าว”

“ไอ่ผัด” มีเพื่อนตั้งอยู่บนดอยคนหนึ่งจื่อ “ไอ่จันตา” วันหนึ่งไอ่ผัดไปแอ่วหาไอ่จันตาที่บ้าน
มันก่ฮื้อหมามาเลี้ยงตัวหนึ่ง ไอ่จันตาบอกว่านี่เป็นหมาหน้อย ดีแม่มันแซบขนาด (ล่าสัตว์เก่ง) ปอมาถึงบ้าน
ไอ่ผัดก่เอาหมาหน้อยมดไ้ตั้งฮื้อมปิ่นตีนคันไ้ ตักเด็กมานี้กา ไอ่ผัดนอนปอบไ้ เพราะว่าหมามันเห่าสุดคีน
ลูกลงมาผ่อตึงคีน มันก่บ่หันมีหยังซึกอย่าง อดรอมาจนถึงเมื่อเจ้าไอ่ผัดกล่งมาผ่อ เป็นว่ามีขอบักสะแกฮื้อล้า
ง้าง (มีจอบว่างอยู่ตรงนั้น) เป็นก่าจะแซ่ (ตราจระแซ่) ไอ่ผัดมันก่กึดไ้ทันทีว่า ดีหมาหน้อยมันเห่าฮื้อ
เป็นว่ามันหันก่าจะแซ่ตึดตึดขอบัก(จอบ) มันนี้กว่าเป็นแลนก้า อัก ๆ เจื้อบ่ทึงแฉวแต่ ๆ
ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “จี้กุง”

มีละอ่อนอยู่หมู่หนึ่งชอบปากันเซาะล่าหากัน อยู่มาวันหนึ่งเลยจวนกันไปเซาะซุดจี้กุงไปซุดตางใดกะบ่าปะช่วยจี้กุง เลยปากันไปซุดในวัดปะใส่ตุ้ล่งปอดี ตุ้ล่งเลยด่าปัด บ่าฮ่าหมู่นี้วัดกะบ่าเว้นบาปรกรรมแต่ บ่าฮู้เรื่องนรกสวรรค์อะหยังนะฮูนิ ละอ่อนคนดีกำลังซุดเลยตอบตุ้ล่งว่า ผมบ่าฮู้เนาะหันอีแม่ว่า ถ้าซุดได้นักจะเอาทอดกรอบมาส่งตุ้ล่งอีหนา ผมกะบ่าฮู้ได้นอีแม่บอกมาจะฮู้ ตุ้ล่งเลยหันหลังปิกมา แล้วบอกก้อย ๆ ว่า นี่กะช่วยนิบะ ซุดบ่าได้กะเอาน้ำหล่อเอาน้ำสุ น้ำคูล (ถึงน้ำ) อยู่ป็นเก้าไม้ฮั้นเนื้อ ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “เอ่อนันเตอะ”

ตีโฮงบาลแห่งนี้มีคนใช้ตายบนเตียงเดียวกันซ้ำ ๆ หลายคน ตีน่าแปลกก็คือ กู้ศพตีตายจะตายต่อเวลา ๑๑ โมงเช้าของวันดีด บรรดาหมอกเลยตัดสินใจลงไปที่ห้องผู้ป่วย เพื่อตรวจสอบหาสาเหตุในวันดีดก่อน ๑๑ โมงเช้า สัก ๒-๓ นาที ดึงหมอนเตียงพยาบาลปากันมายืนรอลอย่างลุ่มระทึก ในห้องผู้ป่วยกู้คนต่างกำลังหลวงป้อประจำตัว ปากันสวดมนต์ตวยอยู่ตลอดเวลา ด้วยความกลัวและลุ่มว่าจะหันผีตายตางใดพ้องจันเข็มนาฬิกาเดินมาถึงดีเลข ๑๑ บรรดาภาสในห้องพักเย็นแซบขึ้นมากันที่ ปมีเสียงรบกวนใด ๆ แม้แต่เสียงลมหายใจกะแทบได้ยิน และแล้วทันใดนั้นก็ป้าศรีพนักงานทำความสะอาดคนใหม่ ตีมาทำงานเฉพาะวันดีดวันเดียวกะเดินเข้ามาในห้องผู้ป่วย และได้ถอดปลั๊กเครื่องจ่ายหายใจออก แล้วกะเสียบปลั๊กเครื่องดูดฝุ่นแดน และเริ่มทำความสะอาดด้วยความสบายใจ กู้คนกะเลยได้ฮู้และหันความจริงกับตำตัวเก่า ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ไผตด”

“ลุ่มมา” กับ “ลุ่มคำ” นั่งเฮือข้ามฟากแม่น้ำมาตวยกัน บังเอิญมีเสียงตดดังปูดขึ้นมา คนโดยสารในเฮือต่างก็ตดกันไป ตดกันมา ว่าไผเป็นคนตด ในที่สุดก็เกิดกานผิตหัวกันเป็นกานใหญ่ ลุ่มมากับลุ่มคำก้อยอยู่ในวงตีเป็นผิตหัวกันนี้ตวย เจ้าของเฮือรำคาญจึงฮ้องบอกฮือหยุดเถียงกันพร้อมกับฮู้ว่า “ก่าเดียวจะยับคนตีมันตดฮือผ่อ” เมื่อเฮือจอดเทียบท่าแล้ว คนโดยสารต่างก็ปากันจ่ายก่าโดยสาร แล้วขึ้นฝั่งไปหมดกู้คนรวมตึงลุ่มมากับลุ่มคำตวย เมื่อลุ่มมากับลุ่มคำเตียวคล้อยหลังไป เจ้าของเฮือกก็เ็นเสียงดังขึ้นมากว่า... “เฮ้ย คนตีตดยังบ่ได้ฮือสตางค์ก่าเฮือเตื่อ” ลุ่มมาสะดุ้งเฮือก แล้วตอบไปว่า “กูฮือแล้วล” ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ตดปริศนา”

ครอบครัวหนึ่งอยู่กัน ๓ คน มีป้อ แม่ ลูก หลังกินข้าวแลงแล้ว กู้วันตึงสามคน ป้อ แม่ ลูกบ้านนี้กะมักจะนั่งฮู้กันเสมอ บังเอิญคืนหนึ่งขณะที่ฮู้กันอยู่ฮั้น กมีขโมยคนหนึ่งแอบมาลักไก่ตีเลี้ยงไว้ป็นกะล่าง (ใต้ถุนบ้าน) ผัวเมียกฮู้กันตามประสาได้ซึกก่าหนึ่ง ผัวก็ได้กลืนตดแล้วถามว่า....

ผัว : "แม่โง่หน่อย สูดกา"

เมีย : "บ๊ใจข้า ทำจะโง่หน่อยตดก้า"

ลูก : "เปิ้ลบได้ตดล่อ อีแม่"

เมื่อผู้คนปฏิเสธ บ๊อกเลยเกียด แล้วอุ้งต้ง ๆ ว่า....

บ๊อ : "ถามไผ่บ๊อกว่าบได้ตด ๆ ถ้าอย่างอื่นกัขโมยนะก่า ตดปะ"

ขโมยได้จิงจะอัน เลยผั่งตอบไปว่า "กูบได้ตดเน่อ"

บ๊อได้จิงกัฮู้ว่าขโมยเข้าบ้าน จิงโคตลงเหือนไล่เอาไม้ตีขโมยพร้อมกับอุ้งว่า

"ตดบ่ตด คิงก่ต่าย"

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “ไม้ตายเก็บสุนัขกะ”

ณ กางโต้งนาเวลาใกล้แลง ปายเดือนตุลาคมฤดูข้าวกะลังงามเต็มโต้ง มีป่าหลิม ๒ ตัว (ปลาช่อน) วายตวยกันกันมาตีฮิมคันนา

ป่าตัวดี ๑ วายนำหน้าไปป๊ะใส่ไซ (เครื่องสานสำหรับดักปลา ทำด้วยไม้ไผ่) มีซี่ไม้วางเรียงกันมนอุ้มลุ่ม (กลม ๆ) เป็นฮูจ้อว้อยอยู่ต้งหน้า ก่เลยสงสัยว่ามันเป็นฮ่อมอะหยัง ก่หันไปถามเพื่อนตีวายมาตวยกันว่า...

โอป่าตัวดี ๒ คิงว่ามันเป็นซี่ไม้อะหยัง มันเป็นซี่ไม้หนุ่มกะว่าไม้แก

โอป่าตัวดี ๒ ก่ตอบว่า...ฮากะบ่าฮู้นา ก่อฮาทวยทางคิงมานี้ อย่างอันเฮาเข้าไปถามมันปะ

ว่าแล้วป่าตึงสองตัว ก่วายเข้าไปใกล้ ๆ “ไซ” แล้วถามว่า...ซี่ไม้ตีเรียงกันเป็นฮ่อมนี้มันเป็นไม้หนุ่ม กะว่าไม้แก หน้าไซได้จิงอย่างอันก่เลยตอบว่า ถ้าไคฮู้ก่ลองเข้าไปถามต้งในเอาเลาะ ว่าแล้วป่าตึงสองตัว ก่ปากันวายเข้าไปในฮ่อมฮูซี่ไม้ของไซอัน ปอเข้าไปแล้วก่เอ็นถามซี่ไม้ต้อยต้งในแฮมว่า เป็นไม้หนุ่ม กะว่าไม้แก

ก้านไซ ก่ตอบว่า นี่ละเป็นไม้ตายตีจะเก็บฮูไวไนไซนะกะ

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจี้ยเรื่อง “ยาขนานเดียวกัน”

ณ สถานีอนามัย (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล) แห่งหนึ่ง มีหมอป้อจายอยู่คนเดียว ขวายมาวันหนึ่ง ลุงมีฮู้สีกบ่สบาย ก่เลยมาหาหมอ เล่าอาการว่า.....

หมอลาม : ลุงมาหาหมอหนี ลุงเป็นอะหยัง

ลุงมี : ลุงบ่สบาย เป็นหวัด เป็นไอ ค้อก ๆ แค็ก ๆ

หมอลาม : ลุงไปกินอะหยังมา

ลุงมี : กินยาขึ้นสุน (ปน) ยาจ่าง ซี้โยกินบ่ได้ ก่เลยโอมานี้หละ (ดูยาเส้น)

ปอติมียายมอย มาหาหมอเหมือนกัน หมอก่เลยถามว่า.... ยายเป็นหยังมา

ยายมอย ตอบว่าใส่น้ำหอมก่เลยปวดเนื้อปวดตัวเจ็บหัวมานี้

หมอก่ถามต่อว่า ใส่น้ำหอมยี่ห้ออะหยัง

ยายก่กัตจาดเมิน แล้วก่ตอบหมอลว่า.... น้ำหอมก่ากะโจ้ (เครื่องมีอวิตน้ารดน้ำผัก) นะกะ

หมอ : น้ำหอมอะหยังกลิ่นแสดแสดแสดว่า (หมอกงบ่ฮู้จักแต่กัมั่ว ๆ ว่าฮู้จัก)

หมอ : อย่างอันเอนี้ไปกินละกัน (หมอกันไปจัดยา โดยเอาบะหมิ่นเต่ง (ทับ) ใบสังยาไว้บนโต๊ะ ชักกำหมอก
หันปีกมา ปรากฏว่าบะหมิ่นเต่งหมอเอาเต่งใบสังยาไว้หายไปแล้ว (ปะฮู้ว่า ลุงมี กับ ยายมอย จะแบ่งบะหมิ่นเอาไป
ต้ม ยำ ทำ แกง กิน กันอย่างใด
ทะเล็ม ทะเล็ม ทะเล็ม

เจ๊าะเรื่อง “เด็กหญิงกับเตี่ยวใน”

มีละอ่อนแม่หญิงคนหนึ่งจื่อน้องอ้อน ไปโฮงเฮียนอนุบาลใส่กระโปรงแป้นกลับจาดตี เมื่อไปถึง
โฮงเฮียน ก็มีละอ่อนป้อจายสีท่าจะหลีก (ชน) หน่อยหนึ่ง ชอบเล่นปัด (เปิด) กระโปรงละอ่อนแม่หญิง
มันก่แกล้งปัดกระโปรงน้องอ้อนจนหันเตี่ยวใน พอปีกบ้านน้องอ้อนก็ไปฟ้องแม่ เล่าเรื่องทีละอ่อนป้อจายแกล้ง
ปัดกระโปรงอ้อแม่ฟัง ส่วนแม่ได้จั้นจะอั้นก่สอนลูกเป็นอย่าง ๆ อ้อระวังตัวเอาเนื้อลูก อย่าอ้อเขาหันเตี่ยวในเฮา
นะมันปะดี ตักมาเหมวันน้องอ้อนไปโฮงเฮียนตามปกติ แต่ก่โดนละอ่อนป้อจายแกล้งลักปัดกระโปรงเหม
พอดักแลงน้องอ้อนปีกบ้าน ก่เอาเรื่องมาบอกแม่เหมว่า.....

น้องอ้อน : แม่ ๆ วันนี้หมู่ละอ่อนป้อจายเขาปัดทางหันเตี่ยวในน้องหรือ

แม่ : เป็นใดลูก ละอ่อนป้อจายโดนครูตีกะ

น้องอ้อน : บแม่นละแม่ ก่น้องถอดเตี่ยวในเก็บไว้ในกระเป๋าก่อนนะกะ มันเลยบได้หันกัน

ทะเล็ม ทะเล็ม ทะเล็ม

เจ๊าะเรื่อง “หลุมฝังศพ”

บ่าปู้ด กับ บ่าปิ่น ไปเลี้ยงควายตีหนตางแบ่งใหม่ (ถนนทำใหม่) “หันใส่หลักกิโลเมตร” ด้วยความบ่าฮู้
ก่เกิดคำถามขึ้นในใจ ว่ามันคืออะฮยัง?

บ่าปู้ดถามว่า.... "บ่าปิ่นอันนั้นมันต่ออะฮยังปะ"

บ่าปิ่นกว่า.... "อันนี้เป็นป้ายหลุมฝังศพ คนต่ายรถจนกัน อายุได้สามสิบปี จื่อ กม. ย่อมาจาก แก้วมา"
(หลักกิโลเมตรที่ กม.๓๐)

บ่าปู้ดอู้ว่า.... “ผ่อเล้าะมีกำครุทโดย” (ดูสิมีตราครุฑด้วย)

บ่าปิ่นอู้ต่อเหมว่า.... “อ้อ...นายแก้วมาเป็ลเป็นข้าราชการ”

ทะเล็ม ทะเล็ม ทะเล็ม

เจ๊าะเรื่อง “บ่จี้เง้า ควาย”

จาวบ้านคนหนึ่งไปแจ้งความ เรื่องควายหาย ปอดิผู้ใหญ่บ้านบ่อยู่เลยเตี่ยวไปตีอำเภอ เมื่อบกับ
ปลัดอำเภอ ซึ่งเป็นคนกรุงเทพฯ จึงฮีบยกมือไหว้

จาวบ้าน : "ไหว้สาเจ้า ควายข้าเจ้าหาย" (สวัสดีคะ ควายของดิฉันหาย)

ปลัดอำเภอ : "หายประมาณกี่โมงละ"

จาวบ้าน : "บ่จี้ควายมานเจ้า ควายปู้" (ควายไม่ได้ท้องหรือคะ เป็นควายตัวผู้)

ปลัดอำเภอ : "หายแน่นอนหรือ"

จาวบ้าน : "บ่ได้นอนเจ้า นังผ่อ" (ไม่ได้นอนคะ ดิฉันนั่งดู)

ปลัดอำเภอ : โมโห "ไอ้เง"

จาวบ้าน : "บ๊อจ๊อ (จ๊อ) เจ้า ควาย"

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “จ๊ะต๊ะมะกอกแห้ง”

ยังมีเมือง ๆ หนึ่ง จำจ๊อบได้เมินมาละ เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ขนาดหนัก ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว ในเล้ามีไก่ ป่ามีไม้มีดแดง ปีนดินแดนมีแมงมัน มีอยู่วันหนึ่งพระยาเจ้าเมืองเป็นจะแจกดีแจกฐาน อื้ออาณาประชากร ได้มีดีได้เช่าว่าหากิน โดยมีกติกาไว้ว่า คนใดยิงธนูได้ไกลเท่าใด ก็จะได้ดีดินไปเท่าอันนั้น มีตูกขตะคนหนึ่งมันใคร่ได้ดีดิน ไวยะโฮยะสวนของมัน มันกะreyไปยิงธนูกับเป็น ฮ้าวธนูลั่นดังพาบ ๆ แอ๊ดดด แล้วกะปล่อยลูกธนูออกไป พื้วววววว ถูกใส่แก่นมะกอก ดัง "ป๊อก" เป็นอันว่า ตูกขตะคนนั้นกะได้มะกอกแห้ง แก่นนั้นไป บ่ได้ดีได้ฐานกับเป็นชักก้า นี่ละนาดีเป็นว่า "จ๊ะต๊ะมะกอกแห้ง"

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “อ๊สมกับน้อยมี”

มีญิงจายกัหนึ่ง ฝ่ายป้อจายบวชเรียนแล้วลาสิกขาบทเมื่อเป็นสามเณร ได้จ๊อว่าน้อยมี มีแม่ญิงคน หนึ่งจ๊ออ๊สม ตังสองเป็นเพื่อนบ้านกัน วันหนึ่งมาบักกันเข้ากักันดังนี้

น้อยมี : "ฮาฮ้อฮาว ไปนอนกับฮาบ่อ" (ข้าจะให้ฮ้อสิบบาท ไปนอนกับข้าไหม)

อ๊สม : "บ้านน้อยมี ยังมีมาตุถูกคูแควนกูหยังปะล้าปะเหลื่อ กูบ่ยอมเนื้อ กูจะขึ้นบ้านแก่" (ดูถูกกันจริงๆ กูไม่ยอม กูจะไปหาผู้ใหญ่บ้าน)

น้อยมี : "อั้น ฮาฮ้อหาสิบบาท" (จั้นข้าจะให้หาสิบบาท)

อ๊สม : "ดูถูกกันล้าไป ตังบ่ยอมหนา" (ดูถูกกันเกินไป ยังไงก็ไม่ยอมนะ)

น้อยมี : "อั้น ร้อยหนึ่ง" (จั้น เอาไปร้อยหนึ่ง)

อ๊สม : "ผางฮ้าย กลัวเป็นหันใส่" (น่าเกลียด กลัวคนเขาเห็น)

น้อยมี : "เอาไปเลย สองร้อย"

อ๊สม : "ดีไหนนะ"

ทะแล้ม ทะแล้ม ทะแล้ม

เจ๊ยเรื่อง “ปลาทู”

มีครอบครัวอยู่ครอบครัวหนึ่ง เป็นครอบครัวของแม่หม้ายกับลูกแหลมสองคน เป็นตูกขตะอาศัยอยู่ ตูบหมาแหงนตีอิมป่าอิมดอยปุ่น มีอยู่วันหนึ่งมีคนหลงป่ามาคนหนึ่ง เชื้อหาหางออกไปได้ เต้ามาปะใส่ดีดีดีตูบ ของแม่หม้ายปอดิ กะเลยขอข้าวขอน้ำแม่หม้ายกิน ส่วนแม่หม้ายกะบ่จางยะใด เชื้อหาหางกินมาสู่เป็น เชื้อไปเชื้อมา ปะใส่ปลาทูฮั่นตัวหนึ่งเอามาปั้่งสู่เป็นกิน ลูกมันกะข้าว่าอยากกินข้าวปอดิ กะเลยถามแม่ว่า....

ลูก : อ๊แม่ อยากกินข้าวแล้วแห่น

แม่หม้าย : เควก่อนลูก ถ้าเป็นกินแล้วก่อน เขาก่อยกิน

ลูก : ถ้าเป็นกินเสียงเล้าะ ปลาทูข้ามีตัวเดวเหีย

แม่หม้าย : เป็นบ๊อจ๊อเสียง เป็นกินเผิกเดว (ด้านเดียว) อันนะ เควเขาก่อยกินเผิกตั้งปิ่นเอา

ลูกของแม่หม้ายสองคนทะเลาะไปฝึก (แอบ) ผ่อเป็นกิน กินไปกินมา กินเผิกหนึ่งเสียงละ ทะเลาะปั่นปลาเพื่อว่า จะกินแหมเผิกหนึ่ง บ่กองละอ่อนสองคนขัดตำหันใส่เป็นปั่นปลา ทะเลาะหลั่นออกปากไปว่า "เอ้อ...ปั่นแล้วๆ" ทะเล่้ม ทะเล่้ม ทะเล่้ม

เจ๊าะเรื่อง “หมาขนคำ” นิทานพื้นบ้านเมืองเขลางค์นคร

เมินมาแล้ว ในแถบชายป่าเมืองเขลางค์นคร (เมืองลำปางในปัจจุบัน) มีจาวไฮ่คนหนึ่งได้เลี้ยงหมา ตัวแม่ไว้เฝ้าบ้าน และเป็นเพื่อนเล่นแก้ง้อมแก้งองตัวหนึ่ง และมีลักษณะพิเศษคือ "ขนคำ" (ขนเป็นสีทอง) ในระแวกฮั่นปี่หมาตัวปู่เลยชักตัว วันหนึ่งหมาขนคำก็ออกไปหากินในป่า แล้วเดินหลงทางด้วยความเหนื่อยอ่อนและหิวงานหมาจึงกินน้ำที่ขังอยู่ในฮอยตื้นจ้าง ต่อมาแม่หมาขนคำก็ตั้งท้องโดยบังเอิญ จาวไฮ่เกรงจะถูกจาวบ้านเล่าขวัญว่ามีเมียเป็นหมา จึงคิดจะจัดกำนแม่หมาเสีย บ้านของจาวไฮ่อยู่ในย่านบ้านเหล่าปลดริมป่า คือบ้านเสาสูงแบบเฮือนต้นไม้ ฮาวคันไคปลดเก็บขึ้นไว้บนเฮือน เพื่อป้องกันบ้อฮ้อสัตว์ร้ายขึ้นเฮือนไปทำร้ายคนบนเฮือนได้ แล่งวันหนึ่งจาวไฮ่ปลดคันไคบ้านเก็บไว้บนบ้าน โดยละแม่หมาไว้ต่างลุ่มหวังที่จะฮ้อเสื่อมากาบแม่หมาเอาไปกิน แม่หมากวิ่งหนีไปถึงดอยผาสามเส้าฮิมดอยวัดมวงคำ (เขตอำเภอแม่ทะ) แล้วเกิดลูกออกมาเป็นละอ่อนแฝดน่าฮักสองคน แม่หมากไปหากองกินมาเลี้ยงลูกน้อย และกาบเสื่อผ้าดีจาวบ้านตากไว้บนฮาวตากผ้านำไปฮ้อลูกสาวใส่ ลูกสาวฝาแฝดตั้งกุ่มื่อใหญ่เป็นสาวคนปี่จื่อนางบัวแก้ว คนน่องจื่อนางบัวทอง กิตติศัพท์ความงามของแม่หญิงตั้งสองดังไปทั่วถึงในเมือง

เมื่อพระยาเจ้าเมืองฮู้ขาว ก็มีความปรารถนาไคไคได้ธิดาแฝดไปเป็นมเหสีซ้ายขวา จึงจัดแต่งขบวนวอทองไปฮ้อสองธิดาแฝดดีดอยผาสามเส้า ขณะตั้งแม่หมากบ่ออยู่ ธิดาแฝดบัวทองผู้เป็นน้องแสดงความเสียใจฮ้องให้คร่ำครวญถึงแม่หมา ส่วนคนที่มิทิดำต้นตั้นตั้นมีวาสนาจะได้เข้าไปอยู่ในวังคือผู้เป็นพี่ พระยาเจ้าเมืองได้สร้างปราสาทสองหลัง ฮ้อนางบัวแก้วและนางบัวทองอยู่คนละหลัง ฝ่ายแม่หมาเมื่อปีกมาถึงผาสามเส้า ก่บปว่าลูกสาวหายไป แม่หมากเห่าหอน และตะกุกหน้าผา จันเป็นฮอยคล้ายเล็บตั้นฝิงในเนื้อหินผา ดีจาวบ้านฮ้องว่าฮอยตื้นหมาขนคำฮ้องให้หาลูกสาว มาจันกุ่มื่อวันนี้ พระอินทร์เวทนาหมาขนคำเห่าหอนคร่ำครวญหาลูก จึงเนรมิตฮ้อนหมาขนคำฮ้อภาษาคนได้ หมาขนคำจึงเดินตามงวาลูกสาวเข้าสู่ตัวเมือง

ณ ปราสาทนางบัวแก้วลูกสาวคนเก้า หมาขนคำไล่ถามจาวบ้าน เต้าจันได้ไปถึงประตูวังปราสาทนางบัวแก้ว หรือนางเจเตกาลูกสาวคนเก้า ตะหารฮู้ถึงความตองกำนของแม่หมา ตี้ตองกำนตามหานางเจเตกา ก่ชักถามว่าหมาขนคำว่าได้ฮู้จัก และเกี่ยวข้องเป็นอะฮยังกับนางบัวแก้ว หมาขนคำเป็นแม่หมา ตี้สติปัญญาฉลาด ฮู้จักดีด่ำตี้สูง ฮู้จักถ่อมตั้นจึงตอบว่า พระนางบัวแก้วคือนายเก้าของข้า ข้าขอได้หันหน้า นายเก้า ตะหารยามไปแจ้งแก่นางบัวแก้ว นางบัวแก้วเกรงเป็นต้อฮ้อาย ตี้จะฮ้อนคนในวังฮู้ว่าตั้นมีแม่เป็นหมา จึงวางอุบายฆ่าแม่โดยสั่งตะหารว่า หมากอะฮยังฮ้อภาษาคนได้ ขี้ตบ้านขี้ตเมือง (อาถรรพ์แก่บ้านเมือง) จึงสั่งตะหารจัดกำนหมาฮ้อภาษาคนได้ (ซึ่งเป็นแม่ตัวเก้า) หมาขนคำถูกขับไล่ทำร้ายจนบาดเจ็บสาหัสหนีไป จึงวิ่งไปปราสาทวังสะหรี่บัวทอง ลูกสาวคนน้อยก็ฮ้อออกมาฮ้อแม่ไปซ่อนในปราสาท กอยฮักขาแม่ฮ้อยูกยา ฮ้อน้ำน้ำแก่แม่ โดยยอมเสี่ยงต่ออาชญาสัญญา ขอฮืมหีบขนาดใหญ่จากพระสวามี ว่าจะไปขนสมบัติจากผาสามเส้ามาใส่ในหีบ ในกำหนด ๗ วัน แต่ดีจริงน้นบัวทองไว้เป็นตี้หลบซ่อนเี่ยวยาฮักขาแม่ในวัง ในระยะเวลาเจ็ดวัน ปอครบก่ำหนดเจ็ดวันหมาขนคำทนพิษบาดแผลบ่ไหวก่ถึงแก่ชีวิต พระอินทร์เนรมิตฮ้อนพร่างของหมาขนคำกลายเป็นสมบัติเงินทอง ก่อนดีพระยาเมืองจะมาขอพ่อสมบัติในหีบ

เมื่อพระยาเมืองมาตรวจพบสมบัติที่มีกามหาศาลในหีบนั้น กโปรตเทวีสะหรีบัวตองเป็นอันมาก ประกาศนิยมนกย่อง พร้อมมอบหน้าตื้ออ้อเทวีสะหรีบัวตอง นำหีบไปขนสมบัติดีผาสามเส้ามาแหม เทวีสะหรีบัวตองมีความเสียใจดีแม่หมาขนคำตาย กมีความประสงค์จะฆ่าตัวตายตามแม่อยู่แล้ว โดยตั้งใจจะไป เผลอญหน้ายักษ์ผีเสื้อดอย ซึ่งเป็นยักษ์เฝ้าสมบัติดีผาสามเส้า เพื่อต้องกานอ้อยักษ์จับตัวเก่ากิน จึงนำขบวน สัมภาระไปถึงตึบบริเวณผาสามเส้า แล้วนางก็ขึ้นไปตึยอดผาสามเส้า กระโดดลงไปในหลุมยักษ์ที่อยู่หลังผา บังเอิญยักษ์ป่วย เจ็บด้วยโรคหนองฝี กลัดหนองบวมปวดอ้อครวญครางอยู่ เมื่อนางบัวตองกระโดดลงไปตึกใส่ ฝีกัดหนองของยักษ์เยื่อหนองแตก ยักษ์หายเจ็บตันโดยเยื่ออ้อยักษ์ดีใจ ขนสมบัติล้ำค่าเป็นบำเหน็จอ้อ แก่นางอีก นางบัวตองจึงได้อ้อขบวนสัมภาระขนสมบัติกลับวัง ข้างฝ่ายนางบัวแก้วเจตะกา แผลผู้ปู้ช้าว และอ้อจกก็คิดว่าจะเยหยงน้องสาวได้พอง กขันอาสาพระยาเมืองผู้สาวมีว่าจะไปขนสมบัติดีผาสามเส้ามาแหม เพื่อป้ออ้อน้อยหนาน้องสาว เจ้าเมืองจัดขบวนจ่างม้าขนสัมภาระพร้อมหีบสมบัติมากมาย เพื่อไปขนสมบัติ นางบัวแก้วไปถึงผาสามเส้า กกระโดดลงไปหายักษ์ยังตัน้องสาวเกยเย เหตุต้นางมีบาปหนาฆ่าแม่ ยักษ์จึงได้ จับนางฉีกแซ่งซากกิน แล้วไล่กินขบวนจ่าง ม้า ของพระยาเมือง พลจ่างม้าตายเสียหมด ณ บริเวณตึอ้องว่า บ้านโทกหัวจ่างในเขตเทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ในปัจจุบัน

บรรณานุกรม

ชลทิพย์ เอี่ยมสำอางค์ และ วิศนี สิลตระกูล. (๒๕๓๓). ภูมิปัญญาชาวบ้าน เทคโนโลยีพื้นบ้านและแหล่ง
วิทยาการในชุมชน ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาและการใช้แหล่งวิทยาการในชุมชน
หน่วยที่ ๑-๘. นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เสรี พงศ์พิศ. (๒๕๒๙). คินสู่รากเหง้า ทางเลือกและทัศนะวิจารณ์ว่าด้วยภูมิปัญญาชาวบ้าน.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียนวรรณ.

เสรี พงศ์พิศ. (๒๕๓๖). ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาชนบท. มูลนิธิหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.

http://www.kalyanamitra.org/u-ni-boon/main/index.php?option=com_content&task=view&id=๗๒&Itemid=๔ (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗).

<http://www.madchima.org/forum/index.php?topic=๗๗๘.๐> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗).

<http://www.gotoknow.org/posts/๑๔๐๔๑๗> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๕๗).

<https://www.facebook.com/Lannanetwork/posts/๒๓๔๔๔๗๘๖๖๖๕๕๐๑๔> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๖
กรกฎาคม ๒๕๕๗).

<http://thaimisc.pukpik.com/freewebboard/php/vreply.php?user=hydro-๑&topic=๑๐๗> (วันที่ค้น
ข้อมูล : ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗).

<http://www.chiangraifocus.com/forums/index.php?topic=๘๒๐๔๑.๐> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๖
กรกฎาคม ๒๕๕๗).

<http://www.watpratupa.org/ponyaw.html> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๗).

<http://www.siamlocalnews.com/cr๑๐๒.๗๕/list.php?gid=๔๓๐๗> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๖ กรกฎาคม
๒๕๕๗).

<http://www.oknation.net/blog/sarapee๑๙/๒๐๑๑/๐๔/๑๒/entry-๑> (วันที่ค้นข้อมูล : ๑๖ กรกฎาคม
๒๕๕๗).

<http://www.oknation.net/blog/jitrapon/๒๐๑๒/๐๓/๐๘/entry-๑> (วันที่ค้นข้อมูล : ๒๙ กรกฎาคม
๒๕๕๗).

<https://www.facebook.com/pages/เจ๊ยก้อม-วรรณกรรมล้านนา/๑๓๙๒๓๙๘๙๙๔๙๔๘๔?sk=timeline>
(วันที่ค้นข้อมูล : ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๕๗).